

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 5-6 / 2011. - SVIBANJ-LIPANJ

POHOD SVETOGA OCA BENEDIKTA XVI. HRVATSKOJ
NACIONALNI SUSRET HRVATSKIH KATOLIČKIH OBITELJI
4. - 5. LIPNJA 2011.

ZAJEDNO U KRISTU !

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar
tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavstvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, mr. don Dario Tičić, prof. Ines Grbić, prof. Livio Marijan

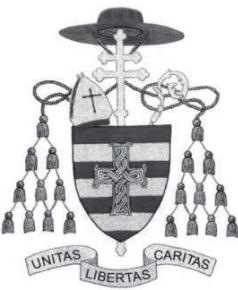
Fotografije: Ines Grbić; Računalni slog: Livio Marijan

Tisak: Wa-graf Zadar

Na unutarnjim koricama: Papa Benedikt XVI. u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, 4. lipnja 2011.; Blaženi Ivan Pavao II. (Zadar, 2003.).

Nadbiskupova riječ

*Pozdrav nadbiskupa Želimira Puljića
na susretu Benedikta XVI. s predstavnicima kulture, akademske zajednice, poduzetnika, civilnog društva, politike, diplomatskog zbora te s poglavarima vjerskih zajednica u Hrvatskom narodnom kazalištu
Zagrebu, 4. lipnja 2011.*

Sveti Oče, ovi glazbeni tonovi vokalista folklornog ansambla "Lado", koji nas vode u više sfere komunikacije i povezuju s melodijom neba, žele Vam reći ono što ljudska riječ nije kadra izraziti. Nama dvojici, prof. dr. Niki Zuraku i meni pripala je osobita čast i obveza uputiti Vam riječ dobrodošlice.

Dobro došli, Sveti Oče! Hrvatska Vas prima i pozdravlja raširenih ruku i radosna srca. Pri dolasku u zračnu luku osjetili ste ne smo toplinu dana, nego još više toplinu naših duša koje Vam oduševljeno kliču i mole neka je blagoslovлен onaj koji dolazi uime Gospodnje. Vaša nazočnost među nama Božji je blagoslov i dar zemlji i narodu. Zbog toga Vas pozdravljam i zahvaljujem uime svih koji su ovoga popodneva u Hrvatskom narodnom kazalištu, kao i uime svih onih koji prate ovaj događaj putem televizije, radija i drugih medija. Posebice Vas pozdravljam uime nemoćnih i bolesnih koji svojim molitvama i trpljenjem zalijevaju Vaš blagoslovjeni prolazak Lijepom našom, kako od milja već stoljećima nazivamo svoju domovinu. Ona je danas još ljepša, još draža i slada jer je ugostila Vas koji predstavljate "slatkog Krista na zemlji" kako je o papi pisala i govorila Katarina Sijenska. Ova pak zgrada HNK nije imala ljepšeg događaja u svojoj povijesti. Zbog toga se posebice raduju ravnatelji opere, drame i baleta sa svim svojim uposlenicima i djelatnicima. Ovo je dan koji nam učini Gospodin, a "ljubav Božja izlivena je u srcima našim" (Rim 5, 5).

Dobro došli, Sveti Oče, u naš glavni grad Zagreb, u našu duhovnu, kulturnu i narodnu prijestolnicu. Ovaj grad je u različitim sustavima bio znak osobite povezanosti domovinske i iseljene Hrvatske. I kao što je izjava "do godine u Jeruzalemu" bila utkana u društveni i vjerski život Židova, tako su i Hrvati raseljeni po cijelom svijetu sanjali doći u svoj "bijeli Zagreb grad". A ovog 4. lipnja 2011. Zagreb je doživio osobitu čast da je njegovim ulicama prošao "bijeli Otac" koji pohađa svoju djecu i želi ih blagosloviti i ohrabriti. Hvala Vam "bijeli Sveti Oče" na tom velikom daru. Hvala Vam i na ovom susretu s predstavnicima civilnog društva, svijeta politike, znanosti, kulture i poduzetništva, diplomatskog zbora te s predstavnicima vjerskih zajednica.

Vama, pastiru sveopće Crkve i prijatelju ljudi, naroda i čitavoga čovječanstva, od srca zahvaljujemo za ove trenutke ljubavi i naklonosti. Hvala Vam za dar knjige o Isusu iz Nazareta koja je prevedena i na hrvatski. Ohrabrite nas da smjelo krocimo putovima života i povedite nas Isusu Kristu, jedinom otkupitelju čovjeka. Zahvalna srca želimo pred Vama obnoviti vjeru naših otaca, koja nam je prenesena od stoljeća sedmog. Unaprijed Vam zahvaljujemo i za riječi koje ćete nam danas i ovih dana upućivati. Još jednom uime ovdje nazočnih, kao uime svih onih koji Vas prate putem medija izričem iskrenu i srdačnu dobrodošlicu: Dobro nam došli, Sveti Oče!

Mons. dr. Želimir Puljić,
nadbiskup zadarski i predsjednik Vijeća za kulturu
Hrvatske biskupske konferencije

POHOD PAPE BENEDIKTA XVI. HRVATSKOJ

U PRIGODI
NACIONALNOG SUSRETA
HRVATSKIH KATOLIČKIH OBITELJI
ZAGREB, 4. i 5. lipnja 2011.

**Govor predsjednika Republike Hrvatske Ivo Josipovića na dočeku pape Benedikta XVI.,
Međunarodna zračna luka Zagreb Pleso, 4. lipnja 2011.**

Vaša Svetosti!

Dobro došli u Hrvatsku! Hrvatska je počašćena i raduje se Vašem dolasku. Iznimna mi je čast da Vam mogu biti domaćinom u Vašem državnom posjetu, a kao Predsjednik Republike dijelim i radost milijuna hrvatskih vjernika katolika koji Vas danas dočekuju kao Svetog Oca u pastirskom pohodu.

Vaš dolazak pada u sretnom trenutku kada Hrvatska slavi dvadesetu obljetnicu uspostave suvremene demokratske države, države koja je u svoje zasade postavila dobrobit slobodnih pojedinaca. Obljetnica je to koja se poklapa sa zaključenjem naših pristupnih pregovora s Europskom unijom. Došli ste, Vaša Svetosti, u trenutku kada se - na već bliskom obzoru - jasno vidi ostvarenje potpunog formalnog političkog urastanja moderne Hrvatske u svijet kojemu Hrvatska kulturno oduvijek pripada.

Ranim priznanjem Hrvatske kao države u trenucima koji su bili presudni ne samo za nastanak nego i za sam opstanak moderne Hrvatske, Sveta je Stolica u političkom smislu odigrala ključnu povijesnu ulogu. Snagu političkog i moralnog autoriteta Svetе Stolice i Katoličke Crkve slijedile su mnoge države, agresija na Hrvatsku je zaustavljena, i naš je državni opstanak bio osiguran. U modernoj povijesti 20. stoljeća, djelujući iz prostora svoje duboke duhovne slobode, Katolička je Crkva u Hrvatskoj, posebno u razdoblju revolucionarnog jednoumlja, odigrala važnu ulogu u očuvanju hrvatskog nacionalnog bića i domoljublja. Za obranu naše zemlje to se pokazalo presudnim.

Hrvatska, zemlja s dugom kršćanskim tradicijom, s katoličanstvom kao bitnim elementom nacionalnog i kulturnog identiteta većine svojih građana, zalaže se za slobodu religije, za pravo vjerskih zajednica da se, u skladu s vlastitim uvjerenjima, slobodno organiziraju, za poštivanje posebnosti identiteta različitih konfesija te poštivanje njihova pravnog položaja. Zalaže se za promicanje ekumenske i interkonfesion- alne tolerancije i dijaloga. To su vrijednosti koje pripadaju najboljim demokratskim tekovinama suvremenog svijeta, a ujedno su i baština Drugoga vatikanskog koncila, značajnog događaja u suvremenoj povijesti Crkve, u čijem su pokretanju i radu sudjelovali kardinal Franjo Šeper i teolog Tomislav Šagi Bunić, prvi promicatelji koncilskog optimizma i tolerancije u Hrvatskoj.

Međutim, mnogo dublju korjenitu ulogu, ulogu koja danas nadilazi nastanak moderne nacije, suvremeno državotvorstvo, pa i samo domoljublje, odigrala je univerzalna Crkva kao nositelj kršćanske civilizacije i kulture. To je civilizacija i kultura u kojoj su se radi dobrobiti čovjeka pojedinca slobodne volje spojili duh ljubavi i razbora. Život čovjeka pojedinca, bez obzira na vjersku pripadnost, život obitelji, naroda, države ili društva u kojem postoji sklad ta dva načela, dobar je život. Život u kojemu je napuštena i jedna od te dvije temeljne sastavnice nije dobar. U našem etičkom i moralnom sustavu vrijednosti shvaćamo da razbor imamo da bismo bili dobri drugom čovjeku u zajednici obitelji, naroda, društva. Kao bićima zajednice, mjera naše dobrobiti izmjerena je s dobrobiti našeg bližnjeg. Dobrobit zajednice i pojedinca moguća je ako smo na temeljima tradicije otvoreni i novim izazovima, ako smo spremni na viziju i promjene koje nosi suvremeni svijet, ako smo spremni raditi za budućnost. Otvorenost novim idejama i vrijednostima, čini nas sposobnim svladati izazove vremena koje dolazi.

Hrvatska je u svojim počecima bila izložena mržnji i bezumnosti, i izvana, ali i iznutra. Hrvatska je u svojim počecima stradala. Ali Hrvatska se ponosno digla na noge kao zemlja europskih vrijednosti.

Vaša Svetosti,

u osnovi našega današnjeg društva, nalazi se spremnost, odlučnost naših građana da se u trenucima najtežih izazova, hrabro, u najvišem činu razbora i ljubavi, stave na raspolaganje zajednici, pa i svojim životom.

PAPA BENEDIKT XVI. U HRVATSKOJ

Vaš dolazak u Hrvatsku kao Vrhovnog Svećenika Katoličke Crkve o dvadesetoj obljetnici naše države, tu je i zato da se mi, ponosni baštinici kršćanske kulture i civilizacije, podsjetimo da se u samoj najdubljoj osnovi plemenite žrtve naših palih sjedinjuju upravo ljubav i razbor. Želio bih da nas žrtva naših palih, nestalih i osakaćenih obveže sve, svakog građanina ove zemlje.

Obveza iz njihove žrtve najsnažnije se proteže na one među nama kojima su drugi građani povjerili upravljanje državom, nama kojima povjeravaju svojim trudom teško stečen novac zato da im služimo dobro i pravedno. Korupcija, bilo moralna, bilo materijalna, izravno je uperena protiv dobrobiti građana i države, protiv duha ljubavi i razbora, izravna je izdaja žrtve pale za Domovinu, izravna je izdaja demokratskih vrijednosti, izravna je izdaja i kršćanske baštine kojom se u Hrvatskoj toliko ponosimo.

Premda je to možda manje očito, posebno iz perspektive i osjećaja nanesenih nepravdi, ali i mjera dobrobiti jednoga naroda ili jedne države u velikoj je mjeri određena s mjerom dobrobiti naših bližnjih naroda, susjeda.

Oslanjajući se na svoje kršćanske korijene, suvremena Hrvatska želi biti velikodušna u opruštanju prema svojim susjedima, jer kroz opruštanje nalazimo put pomirenja, a u pomirenju uzajamnu dobrobit. Hrvatska nije otok, Hrvatska živi u svijetu, Hrvatska živi sa svojim susjedima. Makar nisam vjernik, u dubini svojih uvjerenja dijelim s vjernicima iste vrijednosti. Stoga sam i u temelje svoje unutarnje politike postavio pravdu i pravednost, a u temelje svoje međunarodne politike oprost i pomirenje među narodima.

Vaša Svetosti,

u Vama, u Sv. Stolici, u Crkvi Katoličkoj i kršćanima u Hrvatskoj i u susjednim zemljama našao sam sudionike te politike. Spremne sudionike oprosta i pomirenja našao sam i u drugim religijama s kojima se i u Hrvatskoj i u susjedstvu dodirujemo, posebno s pravoslavljem i islamom. Mi dijelimo iste temeljne vrijednosti, mi s njima živimo i moramo živjeti u skladu, jer ljubav i razbor ne žive među zidovima, nego univerzalno. Oprost i pomirenje, i sami neposredni proizvodi temeljnog jedinstva ljubavi i razbora, u osnovi su suvremene Europe. Kroz njih se suvremena Europa ujedinjuje, kroz taj se duhovni temelj naš kontinent gotovo sasvim oslobođio prijetnje rata, najvećeg zla čovječanstva. Kroz taj put oslobođanja od uskogrudnosti Zapadna je, Središnja i Istočna Europa prošla prije nas. Bez ovih dubokih kršćanskih osnova, bez praštanja i pomirenja, ujedinjenje Europe ne bi bilo moguće. Ujedinjenje Europe u osnovi je kršćanski projekt. Upravo zbog te duboke ukorijenjenosti hrvatskoga naroda u kršćanstvu, uvjeren sam da će naši građani i građanke velikom većinom podržati pristupanje Europskoj uniji. I ovom Vam se prilikom, Sveti Oče, još jednom zahvaljujem na Vašem ustrajnom ohrabruvanju hrvatske budućnosti u ujedinjenoj Europi.

Vaša Svetosti,

Vaš je pastoralni posjet u najvećoj mjeri posvećen obitelji. U uvjetima ubrzane globalizacije, prodora lake i drukčije komunikacije kroz masovne medije i univerzalne društvene mreže, naša se društva pa i obitelji danas susreću s još neslućenim izazovima već zamijećenih promjena tradicionalne paradigme odnosa. Bez obzira u kojem se obliku u našoj suvremenosti ona pojavljivala, obitelj ostaje temeljnom jedinicom u kojoj se gradi svako, pa i hrvatsko društvo. Stoga je ona, kako stoji i u hrvatskom Ustavu, „pod posebnom zaštitom države“. Nalazimo se pred nizom velikih pitanja na koja tek trebamo naći odgovore. Svi ćemo, uključujući i mene, ovih dana veoma pozorno saslušati Vaša razmišljanja, Vaše riječi upućene hrvatskim obiteljima, riječi upućene svima nama o obitelji.

Nema nas Vaš dolazak još jednom podsjeti na ljubav, razboritost i pomirenje.

Dobro došli u Republiku Hrvatsku!

**Govor pape Benedikta XVI. na svečanosti
dobrodošlice
Međunarodna zračna luka Zagreb,
4. lipnja 2011.**

Gospodine Predsjedniče Republike Hrvatske,
časna braća u biskupstvu,
poštovana gospodo predstavnici vlasti,
draža braća i sestre!

S velikom radošću dolazim među vas kao hodočasnik u ime Isusa Krista. Srdačno pozdravljam ljubljenu hrvatsku zemlju i, kao naslijednik apostola Petra, velikim zagrljajem grlim sve njezine stanovnike. Napose pozdravljam katoličku zajednicu: biskupe, svećenike, redovnike i redovnice, vjernike, te posebice obitelji ove zemlje, koja je blagoslovljena naviještanjem Evangelijsa, nadom života i spasenja za svakog čovjeka. Upućujem prijazan pozdrav Vama, Gospodine predsjedniče Republike Hrvatske, i drugim civilnim i vojnim vlastima ovdje okupljenima. Zahvaljujem Vam, Gospodine Predsjedniče, na srdačnim riječima dobrodošlice te izražavam najbolje želje za visoku dužnost koja vam je povjerena, kao i za mir i za napredak cijele zemlje.

U ovome se času želim prisjetiti triju pastoralnih posjeta mog ljubljenog prethodnika, blaženoga Ivana Pavla II., Hrvatskoj te zahvaliti Gospodinu za dugu povijest vjernosti koja povezuje vašu zemlju sa Svetom Stolicom. Brojimo više od trinaest stoljeća snažnih i posebnih veza, prokušanih i učvršćenih u ponekad teškim i bolnim okolnostima. Ta je povijest rječiti dokaz ljubavi vašega naroda prema Evangeliju i prema Crkvi. Od samih početaka, vaš narod pripada Europi te joj, na poseban način, daje doprinos u duhovnim i moralnim vrijednostima, koje su kroz stoljeća oblikovale svakodnevni život kao i osobni i nacionalni identitet njezine djece. Izazovi suvremene kulture, prožete društvenim raslojavanjem i nestabilnošću, te obilježene individualizmom koji pogoduje shvaćanju života bez obveza u neprestanom traženju "prostora privatnosti", zahtijevaju uvjerenje svjedočanstvo i smiono zauzimanje u promicanju temeljnih moralnih vrijednosti, ukorijenjenih u društvenom životu i identitetu staroga kontinenta. O dvadesetoj obljetnici proglašenja neovisnosti i uoči punopravnog pristupanja Hrvatske Europskoj uniji, davna i nedavna prošlost vaše zemlje potiče na promišljanje sve europske narode pomažući, kako svakom pojedinom tako i čitavoj zajednici, da očuva i obnovi neprocjenjivu zajedničku baštinu ljudskih i kršćanskih vrijednosti. Neka tako ova draga nacija, snagom svoje bogate tradicije, pridonesе da Europska unija cijelovito vrjednuje to duhovno i kulturno blago.

S gesmom "Zajedno u Kristu", draga braćo i sestre, dolazim s vama proslaviti 1. nacionalni dan hrvatskih katoličkih obitelji. Neka ovaj važan događaj bude prigoda za ponovno isticanje vrijednosti obiteljskog života i općega dobra, učvršćivanje jedinstva, oživljavanje nade i zajedništvo s Bogom, koji je temelj bratskog suživota i društvene solidarnosti.

Već sad iskreno zahvaljujem svima koji su sudjelovali u pripravi i organizaciji moga posjeta. Pred današnjim izazovima za Crkvu i civilno društvo, zazivam na ovu zemlju i na sve njezine stanovnike, zagovor i pomoć blaženoga Alojzija Stepinca, Pastira kojega vaš narod voli i štuje. Neka prati mlade naraštaje da žive u ljubavi koja je potaknula Gospodina Isusa Krista da svoj život daruje za sve ljude. Sveti Josip, brižni čuvar Otkupitelja i nebeski zaštitnik vašega naroda, zajedno s Djemicom Marijom, "Najvjernijom Odvjetnicom Hrvatske", neka vam danas i uvijek isprose mir i spasenje. Hvala!

***Pozdrav prof. dr. Nike Zuraka, člana Papinske akademije za život
na susretu Benedikta XVI. s predstavnicima kulture, akademske zajednice, poduzetnika,
civilnog društva, politike, diplomatskog zbora te s poglavarima vjerskih zajednica u
Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, 4. lipnja 2011.***

Sveti Oče, teško je naći prave riječi kojima bih izrekao svoju radost kao i radost hrvatskog naroda zbog Vašeg pastirskog pohoda. Predstavnici hrvatskih znanstvenika i kulturni djelatnici osobito su radosni i zahvalni za ovaj dragi susret s Vama. Vi ste kao profesor svojim predavanjima i objavljenim radovima dali nemjerljivi obol razvoju teološke znanosti, posebice na području odnosa vjere, znanosti i kulture.

1. Ponosni smo na umjetnike i znanstvenike koji su nas svojim radom zadužili i ostavili vrijedna djela u Domovini i u inozemstvu, posebice one koji su djelovali u Vječnom gradu Rimu. Dopustite mi, Sveti Oče, spomenuti samo neke:

- kipar Ivan Duknović (Giovanni Dalmata) iz XV. stoljeća čiji je reljef Bogorodica s djetetom i anđelima (Madonna con Bambino) resio grobnu blaženog Ivana Pavla II. prije prijenosa njegovog tijela u baziliku sv. Petra.
- umjetnik slikar Julije Klović (Giulio Clovio) iz XVI. stoljeća koga su nazivali 'Michelangelom minijature'.
- filozof, polihistor, humanist i učenjak Frane Petrić (Francesco Patrizi) također iz XVI. stoljeća koji je predavao platonsku filozofiju na Sveučilištu La Sapienza.
- ugledni liječnik Gjuro Baglivi (Giorgio Baglivi), profesor anatomije na Sveučilištu La Sapienza i arhijatar dvojice papa, Inocenta XII i Klementa XI. na prijelazu 17. u 18. stoljeće.
- svestrani genij isusovac Ruđer Bošković (Ruggiero Boscovich), astronom, filozof, matematičar i polihistor koji se u Rimu proslavio uz ostalo i sanacijom pukotina na kupoli bazilike Sv. Petra. Njegovu 300. obljetnicu rođenja obilježavamo ove godine. To su samo neka imena, Sveti Oče, među brojnim zaslužnim ljudima hrvatskog porijekla koji su ostavili tragove u Vječnom gradu na području filozofije, teologije, književnosti, diplomacije, znanosti i umjetnosti.

2. Još jednom, Sveti Oče, izričem Vam iskrenu zahvalnost za ovaj susret s predstavnicima znanstvenika i kulturnih djelatnika. Kao što smo ponosni na umjetnike i znanstvenike koji su svojim radom ostavili vidljive tragove u Vječnom gradu Rimu, tako smo ponosni i Bogu zahvalni što nas je iz Vječnog grada obasjavalu svjetlost nauka svete Katoličke Crkve. I posebice njezina skrb za razvoj školskih, odgojnih i visokoškolskih ustanova. Ponosni smo što je već koncem XIV. stoljeća (1396.) utemeljeno Generalno filozofsko-teološko učilište dominikanskog reda u Zadru, što Hrvatsku svrstava u red država s najstarijim sveučilišnim gradovima Europe. Uz to je iz Isusovačke akademije nastalo 1669. godine današnje Sveučilište u Zagrebu. A prije 150 godina đakovački biskup Josip Juraj Strossmayer osnovao je Akademiju znanosti i umjetnosti. To sve pokazuje kako su ovdje Katolička Crkva i znanost, odgoj, umjetnost i kultura uspješno surađivali. U duhu one misli velikog Maxa Plancka da "za teologe sve počinje s Bogom, a za znanstvenike sve završava s Bogom".

Okupljeni članovi Akademske zajednice Hrvatske svjesni su koliku je ulogu imala vjera i Crkva u povijesti našega naroda.

Imajući k tomu u vidu kako su odnosi Svetе Stolice i hrvatskog naroda stoljećima bili dobri, te koncem prošlog stoljeća okrunjeni diplomatskim odnosima i međudržavnim Ugovorima, uime hrvatske akademske zajednice, Sveti Oče, izričem Vam srdačnu dobrodošlicu i želim ugodan i blagoslovijen boravak u Hrvatskoj.

Papin govor u Hrvatskom narodnom kazalištu, 4. lipnja 2011.

na susretu pape Benedikta XVI. s predstavnicima kulture, akademske zajednice, poduzetnika, civilnog društva, politike, diplomatskog zbora te s poglavarima vjerskih zajednica u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, 4. lipnja 2011.

Gospodine Predsjedniče,
gospodo kardinali, časna braćo biskupi,
poštovane dame i gospodo, draga braćo i sestre!

Sretan sam što mogu započeti svoj posjet susrećući vas, koji predstavljate razne slojeve hrvatskog društva i diplomatski zbor. Srdačno pozdravljam svakoga osobno kao i stvarnosti kojima pripadate: vjerske zajednice, političke, znanstvene i kulturne ustanove, područja umjetnosti, gospodarstva i športa. Od srca zahvaljujem monsinjoru Puljiću i profesoru Zuraku na lijepim riječima koje su mi uputili kao i glazbenicima koji su me dočekali univerzalnim jezikom glazbe. Dimenzija univerzalnosti, koja je odlika umjetnosti i kulture, posebice se veže s kršćanstvom i katoličkom Crkvom. Krist je pravi čovjek, i sve što je ljudsko nalazi u Njemu i Njegovo riječi puninu života i smisla.

Ovo je predivno kazalište znakovito mjesto, koje izražava vaš nacionalni i kulturni identitet. Moći susresti vas ovdje, zajedno okupljene, još je jedan razlog duhovne radosti, jer Crkva je otajstvo zajedništva i uvijek se raduje zajedništvu u bogatstvu različitosti. Sudjelovanje predstavnika drugih Crkvi i kršćanskih zajednica, kao i židovske i muslimanske religije, potvrđuje da religija nije neka zasebna stvarnost u odnosu na društvo, nego njegova prirodna sastavnica, koja trajno priziva okomitu dimenziju, to jest, slušanje Boga kao uvjet traganja za općim dobrom, pravednosti i pomirenjem u istini. Religija stavlja čovjeka u odnos s Bogom, Stvoriteljem i Ocem sviju, te stoga treba biti snažan čimbenik mira. Religije se svijek moraju pročišćavati prema ovoj istinskoj biti, kako bi odgovorile svom izvornom poslanju.

Ovdje se želim usredotočiti na središnju temu mojega kratkog promišljanja: to je pitanje savjesti. Tema savjesti je transverzalna glede raznih područja u kojima djelujete i temelj je slobodnog i pravednog društva, kako na nacionalnoj tako i na nadnacionalnoj razini. Naravno, mislim na Europu, čija je Hrvatska oduvijek sastavnica na povjesno-kulturnome planu, a to će doskora biti i na političko-institucionalnoj razini.

PAPA BENEDIKT XVI. U HRVATSKOJ

Valja priznati i razvijati velika dostignuća modernoga doba, to jest, priznavanje i jamstvo slobode savjeti, ljudskih prava, slobode znanosti i time, slobodnoga društva, ali pri tom zadržati otvorenima razum i slobodu prema njihovu nadnaravnom temelju, kako bi se izbjeglo to da se ta dostignuća samo-izbrišu, kao što nažalost nerijetko možemo ustvrditi. Kvaliteta društvenoga i građanskoga života, kvaliteta demokracije dobrim dijelom ovise o tomu "kritičkom" čimbeniku, odnosno savjesti, o tome kako je se shvaća i o tome koliko se ulaže u njezino oblikovanje. Ako se savjest, prema prevladavajućem modernom shvaćanju, ograniči u subjektivni okvir, u koji se smješta religiju i moral, onda krizi zapada nema lijeka, a Europa je osuđena na nazadovanje. Ako se naprotiv savjest otkrije kao mjesto slušanja istine i dobra, mjesto odgovornosti pred Bogom i braćom ljudima, što je protiv svake diktature, onda ima nade za budućnost.

Zahvalan sam profesoru Zuraku jer je spomenuo kršćanske korijene brojnih kulturnih i znanstvenih ustanova ove zemlje, što se uostalom vidi i diljem Europe. Treba spominjati te začetke, pa i zbog povijesne istine, i vrlo je važno znati pomno iščitavati te korijene, jer oni mogu i danas nadahnjivati. Ključno je otkriti snagu nekog događaja, primjerice, nastajanja jednog sveučilišta, ili nekog kulturnog pokreta, ili neke bolnice. Valja shvatiti zašto i kako je do toga došlo, kako bi se i danas vrjednovala ta snaga, koja je duhovna stvarnost, a postaju kulturnom i onda i društvenom. U temelju svega su muškarci i žene, dakle, osobe - savjesti, vođene snagom istine i dobra. Neki su od svijetlih likova ove zemlje već spomenuti.

Ja bih želio spomenuti oca Ruđera Josipa Boškovića, isusovca, rođenog u Dubrovniku prije tri stotine godina, 18. svibnja 1711. On vrlo dobro utjelovljuje sretnu svezu između vjere i znanosti, koje se uzajamno potiču na propitivanje, koje je istovremeno otvoreno, raznoliko, ali i sintetičko. Njegovo najpoznatije djelo Teorija prirodne filozofije, objavljeno u Beču, a zatim i u Veneciji polovicom osamnaestoga stoljeća, nosi vrlo znakovit podnaslov: redacta ad unicam legem virium in natura existentium, to jest "prema jedinom zakonu postojećih snaga u prirodi." U Boškoviću imamo analizu, imamo proučavanje mnogovrsnih znanstvenih grana, ali imamo i strast za jedinstvom. A to je tipično za katoličku kulturu. Zbog toga je osnivanje Katoličkog sveučilišta u Hrvatskoj znak nade. Želim da ono pridonese ujedinjenju između raznih dijelova suvremene kulture, vrijednosti i identiteta vašega naroda, nastavljujući plodan crkveni doprinos povijesti plemenite hrvatske nacije. Vratimo se ocu Boškoviću, stručnjaci vele da njegova teorija "kontinuiteta" vrijedi i za prirodne znanosti i za geometriju, što se na izvrstan način podudara s nekim velikim otkrićima suvremene fizike. Što reći? Odajemo priznanje slavnome Hrvatu, ali i istinskom isusovcu: častimo štovatelja istine koji dobro zna koliko ga ona nadvisuje, ali koji također zna, u svjetlu istine, upotrijebiti do kraja sposobnosti razuma kojima ga je Bog obdario.

No, osim odavanja priznanja, treba koristiti metodu umnog otvaranja tih velikana. Vratimo se dakle savjesti kao glavnom čimbeniku za kulturnu izgradnju i za promicanje općeg dobra. Oblikovanjem savjesti, Crkva daje društvu svoj dragocjeni prinos. Taj se doprinos počinje oblikovati u obitelji, a učvršćuje u župi, gdje se djeca i mladi uče produbljivanju Svetog pisma, koje je "veliki kodeks" europske kulture. Istodobno uče o smislu zajednice, utemeljene na daru, a ne na gospodarskom interesu ili na ideologiji, nego na ljubavi, koja je "glavna pokretačka sila istinskog razvoja svake osobe i cijelog čovječanstva" (Caritas in veritate, 1). Ta se logika besplatnosti, naučena u djetinjstvu i mladosti, potom živi u svakom okviru, u igri i u športu, u međusobnim odnosima, umjetnosti, u dragovoljnem služenju siromašnima i patnicima, a kada je jednom usađena, onda se može primjenjivati i u složenijim područjima politike i ekonomije, surađujući da jedan polis – grad, bude ugordan i gostoljubiv, da ne bude prazan, lažno neutralan, nego bogat ljudskim sadržajima, s izrazitom etičkom crtom. Vjernici laici su zapravo pozvani da tu velikodušno žive svoju izobrazbu, vodeći se načelima socijalnog nauka Crkve za istinsku laičnost, za socijalnu pravdu, za obranu života i obitelji, za slobodu vjere i odgoja.

Cijenjeni prijatelji, vaša nazočnost i hrvatska kulturna baština potaknuli su me na ova kratka promišljanja. Ostavljam vam ih kao znak mojega poštovanja, a povrh svega kao želju Crkve da, pronoseći svjetlo Evangelijskog vijesti, hodi u vašem narodu. Zahvaljujem vam na pozornosti i od srca blagoslivljam vas, vaše najmilije i vaše rad.

Papin susret s mladima

**Pozdrav predsjednika HBK đakovačko-osječkoga nadbiskupa mons. Marina Srakića,
Trg bana Josipa Jelačića, Zagreb, 4. lipnja 2011.**

Sveti Oče!

U ovome povijesnom, svečanom i svetom događaju nas ovdje prisutne, i one koji nisu ovdje, ali nas prate putem radija i televizije, prožimaju osjećaji ushićenja i zahvalnosti Bogu Ocu, i stoga uime svih kličem: "Blagoslovjen koji dolazi u ime Gospodnje!" Svetosti, dobro došli u našu Hrvatsku! Dobro došli u Zagreb!

Da, srdačno Vas pozdravljam uime svega Božjega naroda, hrvatskoga i svih ostalih naroda, pastira, svih vjernika laika i svih ljudi dobre volje. Nadasve Vas pozdravljam uime ovdje okupljene katoličke mladeži, koja je došla iz cijele Hrvatske, iz Bosne i Hercegovine, te ostalih zemalja gdje žive brojne hrvatske katoličke zajednice. Dopustite mi da ovoga časa ponovim riječi što ih je Vaša Svetost izgovorila u plemenitom činu preuzimanja odgovorne službe Petrova nasljednika: "Molim vas, ne dajte da mi uzmanjka vaša podrška!" – "Vi prego, non fatemi mai mancare questo vostro sostegno!" Sveti Oče, mladi ovdje prisutni žele Vam pokazati da Vam u ispunjavanju Vaše službe Petra naših dana neće nikada nedostajati podrška ove mlade Crkve!

Sveti Oče, hrvatska katolička mladež, prianjajući uz Krista u njegovoј Crkvi, upire pogled na mučeništvo za pravdu i istinu, za obranu prava čovjeka i vjerske slobode blaženoga Alojzija Stepinca, taj "najsvjetlijii lik Crkve u Hrvata". Crkva u Hrvatskoj ponosna je na svoje sinove i kćeri.

Sveti Oče, pozdravljam Vas uime naših kršćanskih obitelji koje se danas i sutra prvi put sabiru na Nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji. Želimo produbiti svijest ljudi našega vremena predstavljajući obitelj kao nenadomjestivu zametnu stanicu rasta naroda i Crkve. Osim što je izvor života, ona je mjesto i najidealnija sredina u kojoj život, odnosno ljudsko biće može rasti i ostvarivati se.

PAPA BENEDIKT XVI. U HRVATSKOJ

Sveti Oče, Vi nam dolazite u vrijeme kada se svijet i naš narod nalaze u ozračju ozbiljne kulturne, gospodarske i političke krize, iza koje se krije duboka kriza duha. Ta kriza širi malodušnost, produbljuje ideološke i druge podjele, pojačava nezadovoljstvo, iza koje se teško nazire izlaz.

Vaša Svetosti, dozivamo u svijest prisutnost blaženog Ivana Pavla II., koji se zauzima za ovaj svoj ljubljeni narod, da sačuva svoje kršćanske korijene. Njega doživljavamo među nama u vrijeme kada Hrvatska očekuje svoj ulazak u Europsku uniju. S tim u vezi vrijedno je podsjetiti se očinskih riječi koje je Vaša Svetost uputila nama biskupima prigodom posjeta ad limina prije pet godina: "Vaša zemlja, Hrvatska, oduvijek živi u okviru europske civilizacije, te s razlogom stoga želi biti priznata kao član Europske unije... Ohrabrujući vas da ustrajete, jamčim vam podršku Svetе Stolice, koja je uvijek cijenila i voljela Hrvatsku." Svetosti, hvala Vam na toj brizi za Hrvatsku!

Sveti Oče! Stojimo – "Zajedno u Kristu" – pred časnim likom Gospe od Kamenitih vrata. U jednom od naših brojnih marijanskih svetišta čitamo stoljetni natpis: "Maria, melioris mundi origo" – "Marija, početak boljega svijeta". Svi želimo bolju budućnost, bolji svijet. Danas, zajedno s Vašom Svetosti, molimo Nebesku Majku riječima tradicionalnog zaziva, nama tako dragog: "Najvjernija odvjetnice, na bračniku stoj! Čuvaj našu svetu vjeru i hrvatski rod!" Neka Djevica Vjerna sve nas zagovara i neka nam isprosi vjernost prema Bogu i povjerenje prema čovjeku. Još jednom: "Svetosti, dobro nam došli!"

Papina poruka mladima na na Molitvenom bdjenju mladih
Trg bana Josipa Jelačića, Zagreb,
4. lipnja 2011.

Draga mladeži!

Sve vas srdačno pozdravljam! Osobito sam zadovoljan što sam ovdje s vama, na ovom povijesnom trgu koji je srce grada Zagreba. Ovaj je trg mjesto susreta i komunikacije, na kojemu često prevladava žamor i svakodnevna vreva. A sada, vaša ga nazočnost gotovo pretvara u „hram”, čiji je svod samo nebo, koje se većeras čini kao da se nagnje nad nas. U tišini želimo primiti Riječ Božju koja je naviještena, kako bi prosvijetlila naš um i zagrijala naše srce.

Iskreno zahvaljujem monsinjoru Srakiću, Predsjedniku Biskupske konferencije, za riječi kojima nas je uveo u ovaj naš susret. Na poseban način pozdravljam dvoje mladih te im zahvaljujem što su nam dali svoja lijepa svjedočanstva. Danielovo iskustvo podsjeća na ono svetoga Augustina; iskustvo je to traženja ljubavi negdje „vani”, a poslije se otkriva da mi je bliže od mene samoga, „dodiruje” me u mojoj dubini i pročišćava... Mateja nam je pak govorila o ljepoti zajednice koja otvara srce, um i narav... Hvala vam oboma! Sveti nas je Pavao, u čitanju koje smo čuli, pozvao da se „radujemo u Gospodinu uvijek” (Fil 4,4). Riječ je to po kojoj duša zadrhti, ako uzmemu u obzir da Apostol naroda tu poslanicu piše kršćanima u Filipima dok je bio u zatvoru, u iščekivanju presude. On je okovan, ali navještaj i svjedočanstvo Evandželja ne mogu biti zatočeni. Iskustvo svetoga Pavla pokazuje kako je, na našem putu, moguće očuvati radost i u mračnim trenutcima. Na koju on to radost misli? Svi znamo da u srcu svakog čovjeka boravi snažna čežnja za srećom. Svako djelo, svaka odluka, svaka nakana nosi u sebi tu skrivenu intimnu i prirodnu potrebu. Ali, vrlo često, primjetimo da smo pouzdanje položili u stvarnosti koje ne ispunjavaju tu želju, nego štoviše, otkrivaju svu njihovu neizvjesnost. I upravo se u tim trenutcima osjeća potreba za nečim što „nadilazi”, što daje smisao svakodnevnom životu.

Dragi prijatelji, vaša je mladost vrijeme koje vam Gospodin daruje da biste mogli otkriti smisao postojanja! To je vrijeme velikih obzora, snažno življenih osjećaja, ali i strahova zbog zahtjevnih i trajnih odluka, teškoća u učenju i radu, pitanja o otajstvu boli i patnje. Još više, to predivno razdoblje vašega života u sebi nosi duboku čežnju, koja ne briše sve ostalo, nego ga uzdiže kako bi mu dala puninu. U Ivanovu Evandželju Isus, obraćajući se svojim prvim učenicima, pita: „Što tražite?” (Iv 1,38). Draga mladosti, te riječi, to pitanje nadilazi vrijeme i prostor, zahtijeva od svakoga muškarca i svake žene da se otvorí životu, i traži pravi put... I evo ono što iznenađuje: Kristov glas i vama ponavlja: „Što tražite?”. Isus vam danas govorí: putem Evandželja i Duha Svetoga, da je On vaš suvremenik. On je onaj koji traži vas, prije nego vi Njega! Potpuno poštujući vašu slobodu, On se približava svakome od vas i predlaže sebe kao istinski i odlučujući odgovor na onu čežnju koja prebiva u vašem biću, na želju za životom koji vrijedi živjeti. Pustite da vas uzme za ruku! Pustite da bude prijatelj i suputnik na vašem putu! Pouzdajte se u Njega, neće vas nikada razočarati! Isus vam daje da izbliza upoznate ljubav Boga Oca, daje vam da shvatite da se vaša sreća ostvaruje u prijateljstvu s Njime, u zajedništvu s Njime. Stvoreni smo i spašeni iz ljubavi. I samo u onoj ljubavi, koja želi i traži dobro drugoga, uistinu možemo iskusiti smisao života, i radosni smo što ga živimo, pa i u naporima, kušnjama, razočaranjima, čak i plivajući protiv struje.

Dragi mladi, ukorijenjeni u Kristu, moći ćete u punini živjeti ono što jeste. Kao što znate, na toj sam temi razvio svoju poruku za sljedeći Svjetski dan mladih, koji će nas okupiti u kolovozu u Madridu, i prema kojemu idemo. Pošao sam od snažnoga izraza svetoga Pavla: „Ukorijenjeni i nazidani na Kristu, učvršćeni u vjeri” (Kol 2,7). Rastući u prijateljstvu s Gospodinom, kroz Njegovu Riječ, Euharistiju i pripadnost Crkvi, uz pomoć vaših svećenika, moći ćete svima svjedočiti radost susreta s Njim koji vas uvijek prati, i zove vas živjeti u pouzdanju i nadi. Gospodin Isus nije Učitelj koji zavarava svoje učenike; On jasno kaže da hod s Njim zahtijeva zalaganje i osobnu žrtvu, ali se isplati! Dragi mladi prijatelji, ne dopustite da vas zavedu privlačna obećanja lakog uspjeha, načini života koji daju prednost izgledu, na štetu nutrine. Ne popuštajte kušnjama da se potpuno pouzdate u posjedovanje, u materijalne stvari, odričući se slijediti istinu koja ide dalje, poput visoke zvijezde na nebu, kamo vas Krist želi povesti. Dopustite da vas povede u Božje visine! U doba vaše mladosti, podupire vas svjedočanstvo brojnih Gospodinovih učenika, koji su živjeli u svom vremenu noseći u srcu novost Evandželja.

PAPA BENEDIKT XVI. U HRVATSKOJ

Sjetite se Franje i Klare iz Asiza, Ruže iz Viterba, Terezije od Djeteta Isusa, Dominika Savija. Koliko mlađih svetaca i svetica u velikom krilu Crkve! Ali ovdje, u Hrvatskoj, vi i ja upravimo misli na blaženoga Ivana Merza. Sjajan mladić, u potpunosti uključen u društveni život, koji nakon preminuća mlade Grete, njegove prve ljubavi, kreće sveučilišnim putom. U godinama Prvoga svjetskog rata nalazi se pred razaranjem i smrću, ali sve ga to oblikuje i izgrađuje, dajući mu da nadvlada trenutke krize i duhovne borbe. Ivanova je vjera toliko ojačala da se posvećuje proučavanju liturgije i započinje snažan apostolat među samim mladima. Otkriva ljepotu katoličke vjere i shvaća da je njegov životni poziv živjeti, i činiti da živi, prijateljstvo s Kristom. Koliko divnih djela ljubavi i dobrote ispunja njegov put. Umire 10. svibnja 1928., sa samo 32 godine, nakon nekoliko mjeseci bolesti, prikazujući svoj život za Crkvu i mlađe.

Taj mlađi život, darovan iz ljubavi, nosi Kristov miris, te je svima poziv da se ne bojimo povjeriti sebe Gospodinu, kao što to, na poseban način, razmatramo u Djevici Mariji, Majci Crkve, koja se ovdje ljubi i časti kao „Majka Božja od Kamenitih vrata“ („Madre di Dio della Porta di Pietra“). Večeras želim Njoj povjeriti svakoga od vas, da vas prati svojom zaštitom, a nadasve da vam pomogne susresti Gospodina i u Njemu pronaći puni smisao vašeg postojanja. Marija se nije bojala cijelu sebe darovati u Božji nacrt; u Njoj vidimo koji je naš cilj: puno zajedništvo s Gospodinom. Cijeli je naš život hod prema Jednoj i Trojednoj Ljubavi koja je Bog; tako možemo živjeti u sigurnosti da nikada nećemo biti napušteni. Dragi mlađi Hrvati, grlim vas sve kao djecu! Nosim vas u srcu i ostavljam vam svoj blagoslov.

"Radujte se u Gospodinu uvijek"! Njegova radost, radost istinske ljubavi, neka bude vaša snaga. Amen. Hvaljen Isus i Marija!

***Pozdrav kardinalu Josipu Bozaniću, nadbiskupu zagrebačkoga,
na Euharistijskom slavlju u prigodi Prvoga nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih
obitelji,***

Zagreb, Hipodrom, 5. lipnja 2011.

Sveti Oče!

U velikoj radosti, koja je dar Duha Svetoga, i koja u jednu obitelj sabire ovo mnoštvo Kristovih vjernika, stojim pred Vama s osjećajima duboke zahvalnosti i upućujem Vam pozdrav srdačne dobrodošlice na početku ove svećane Euharistije. Ispunjeno poštovanjem i ljubavlju prema Vašoj časnoj Osobi svjedočim Vam zanos koji u ovaj sveti dan prožima srca ljudi cijele nam Hrvatske. Mi, okupljeni hrvatski biskupi, okruženi svećenicima, redovnicima, redovnicama i vjerničkim mnoštvom, te praćeni prisutnošću kardinala, biskupa i hodočasnika iz drugih zemalja – osobito iz drage nam Bosne i Hercegovine - u ovaj smo Dan Gospodnjii "zajedno u Kristu", te Vam glasom "jednoga srca i jedne duše", kličemo: "Blagoslovjen koji dolazi u ime Gospodnje!" (Ps 118, 26).

Ovo mjesto u gradu Zagrebu, na kojemu smo danas okupljeni oko Kristova oltara, za nas je važno spomen-mjesto prvoga (1994.), od triju blagoslovljenih pohoda Hrvatskoj pape Ivana Pavla II., kojega ste upravo Vi, prije mjesec dana na radost čitave Crkve proglašili blaženim. Njegova očinska briga, koju smo kao narod i država u danima velikih kušnja iskusili po njegovim molitvama, odlučnim gestama i hrabrim riječima Istine, danas se pretače u snagu nebeskoga zagovora. Stoga Vam, Sveti Oče, zahvaljujemo za dar novoga zagovornika u nebu, blaženog Ivana Pavla II.!

Predivno je što se ovaj dan slavlja naše vjere i crkvenosti stapa s Prvim nacionalnim susretom hrvatskih katoličkih obitelji. Time se zorno očituje da kršćanska obitelj uvijek pronalazi svoj identitet i obnavlja snagu u otajstvu Krista i otajstvu Crkve. Želeći odgovoriti na izazove koji danas stavljaju na kušnju vrijednote obitelji i uzvišeno dostojanstvo života, ove smo godine, pod geslom "Zajedno u Kristu", u središte pastoralnih nastojanja i briga stavili obitelj. Ovaj susret kruna je tih nastojanja i ujedno poticaj na novi zamah u zalaganju za obitelj kao najsvetiju ustanovu zdravoga društva. Sveti Oče, uvjereni smo da će Vaša prisutnost i Vaša riječ biti ohrabrenje svim obiteljima, osobito onima koje trpe, kao i svima mladima kojima se, po daru života u kršćanskoj obitelji, povjerava odgovornost za budućnost Crkve i društva.

Sveti Oče, dolazite nam da nas učvrstite u vjeri. I mi Vas s vjerom primamo. Hvala Vam na ovom pohodu, kojim ste uslišali naše ponavljane molbe i na taj način iskazali svoju pastirsку brigu prema Crkvi u Hrvatskoj. Zahvaljujemo Vam za sve što za nas činite, za ljubav koju nam očitujete. Vama je poznat ovaj narod hrvatski, njegov mukotrpni hod tijekom povijesti, njegovi kršćanski korijeni i plodovi. Uvijek ste pokazivali koliko cijenite hrvatske vjernike. Susretali ste ih na životnim putovima na kojima su svjedočili o privrženosti Crkvi, Majci Božjoj i Petrovim nasljednicima.

Sveti Oče, neka Vaša riječ, Vaša molitva i Vaša sveta služba, po otajstvu Božje Riječi i Kristova Tijela, bude okrjepa našoj vjeri i svjetlo svima koji žele živjeti put Istine. Preporučujući se zagovoru Presvete Djevice, koju ovdje gledamo u liku Majke Božje Bistričke, zagovoru blaženoga Alojzija Stepinca i blaženoga Ivana Pavla II., molimo da se preobražajna snaga Duha Svetoga očituje u nama da, živeći "zajedno u Kristu", proslavljamo Božje ime među ljudima (usp. 1Pt 4, 16).

Dok otvaramo svoja srca i duh Vašoj blizini i pastirskoj riječi, uime svih ovdje sabranih molim: Sveti Oče, poučite nas, ohrabrite nas i svojim nas apostolskim blagoslovom podržite! Ovaj Vam se vjerni narod istinski raduje!

Blagoslovjen koji dolazi uime Gospodnje!

***Propovijed pape Benedikta XVI.
na Euharistijskom slavlju Prvog nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji,
Zagreb, Hipodrom, 5. lipnja 2011.***

Draga braćo i sestre!

U ovoj svetoj misi koju s radošću predvodim u koncelebraciji s brojnom braćom u biskupstvu i s velikim brojem svećenika, zahvaljujem Gospodinu za sve drage obitelji ovdje okupljene, kao i za sve druge koje su s nama povezane putem radija i televizije. Posebna zahvalnost kardinalu Josipu Bozaniću, zagrebačkom nadbiskupu, za srdačne riječi na početku svete mise. Svima upućujem svoj pozdrav te izražavam svoju veliku ljubav zagrljajem mira!

Proslavili smo nedavno Uzašašće Gospodinovo te se pripravljamo da primimo veliki dar Duha Svetoga. U prvome smo čitanju vidjeli kako je apostolska zajednica bila okupljena u molitvi u Dvorani posljednje večere s Marijom, Isusovom majkom (usp. Dj 1,12-14). To je slika Crkve koja produbljuje svoje korijene u uskrsnom događaju. Ta je zapravo Dvorana mjesto gdje je Isus, na posljednjoj večeri, ustanovio Euharistiju i svećeništvo, i gdje je, pošto je uskrsnuo od mrtvih, izlio Duha Svetoga nad Apostole upravo te uskrsne večeri (usp. Iv 20,19-23). Gospodin je svojim učenicima naredio da „ne napuštaju Jeruzalem, nego neka čekaju Obećanje Očevo” (Dj 1,4); tražio je, naime, da ostanu zajedno kako bi se pripravili primiti dar Duha Svetoga. I oni su se skupili u molitvi zajedno s Marijom u Dvorani iščekujući obećani događaj (usp. Dj 1,14). Ostati zajedno bio je Isusov preduvjet da bi primili Duha Tješitelja, a produžena molitva bila je pretpostavka njihove slike. Tu nalazimo zadivljujuću pouku za svaku kršćansku zajednicu. Katkad se misli da misionarski uspjeh ponajprije ovisi o pomnom programiranju i mudrom izvršavanju neke konkretne obvezе. Sigurno, Gospodin traži našu suradnju, ali prije bilo kojega našega odgovora potrebna je njegova inicijativa: Njegov je Duh pravi začetnik Crkve i njega valja zazivati i primiti.

U Evandelju smo čuli prvi dio takozvane Isusove „svećeničke molitve” (usp. Iv 17, 1-11a) – na završetku oproštajnoga govora – puno povjerenja, miline i ljubavi. Nazvana je „svećeničkom molitvom”, jer se unjоj Isus predstavlja u svećeničkom stavu, kao onaj koji zagovara za svoje, u trenutku kada treba napustiti ovaj svijet.

PAPA BENEDIKT XVI. U HRVATSKOJ

Ulomkom prevladavaju dva izraza: čas i slava. Riječ je o času smrti (usp. Iv 2,4; 7,30; 8,20), času u kojim Krist ima prijeći s ovoga svijeta k Ocu (13, 1). No taj je čas istodobno čas njegove proslave koja se ispunjava preko križa, a evanđelist Ivan to naziva „uzvišenje”, odnosno uzdizanje, podizanje u slavu: čas Isusove smrti, čas krajnje ljubavi je čas njegove najviše slave. I za Crkvu, za svakoga kršćanina, najviša slava je slava Križa, a to znači živjeti u ljubavi, u posvemašnjem daru Bogu i drugima.

Draga braćo i sestre! Vrlo sam rado prihvatio poziv što su mi ga uputili hrvatski biskupi da posjetim ovu zemlju prigodom prvoga Nacionalnoga susreta hrvatskih katoličkih obitelji. Želim izraziti koliko visoko cijenim tu osjetljivost i zauzetost za obitelj, ne samo zbog toga što se ta temeljna ljudska stvarnost danas, u vašoj zemlji kao i drugdje, mora suočiti s teškoćama i prijetnjama, pa stoga ima i posebnu potrebu da se evangelizira i podrži, nego i stoga što su kršćanske obitelji temelj za odgoj u vjeri, za izgradnju Crkve kao zajedništva i za njezinu misionarsku nazočnost u najrazličitijim životnim situacijama. Znam za velikodušnost i predanje s kojima vi, dragi pastiri, služite Gospodinu i Crkvi. Vaš svakodnevni rad odgajanja u vjeri novih naraštaja, kao i priprave na brak i praćenje obitelji, glavni je put obnove Crkve, kojim se također oživljava društveno tkivo zemlje. Nastavite s tom raspoloživošću ovu vašu dragocjenu pastirsku zauzetost!

Svakomu je dobro poznato kako je kršćanska obitelj posebni znak Kristove nazočnosti i ljubavi i kako je ona pozvana dati posebni i nenadomjestivi doprinos evangelizaciji. Blaženi je Ivan Pavao II., koji je čak tri puta posjetio ovu plemenitu zemlju, tvrdio da je „kršćanska obitelj pozvana živo i odgovorno sudjelovati u poslanju Crkve na vlastiti i originalni način, stavljajući u službu Crkve i društva samu sebe u svojem biti i djelovati, kao intimno zajedništvo života i ljubavi” (*Familiaris consortio*, 50). Kršćanska je obitelj uvijek bila primarni put prenošenja vjere te i danas posjeduje velike mogućnosti za evangelizaciju u mnogovrsnim okruženjima.

Dragi roditelji, trajno se obvezite učiti svoju djecu moliti, i molite s njima; približite ih sakramentima, osobito Euharistiji jer ove godine slavite 600 godina „ludbreškog euharistijskog čuda”; uvedite ih u život Crkve; u intimi doma nemojte se bojati čitati Sveti pismo, obasjavajući tako obiteljski život svjetлом vjere i hvaleći Boga kao Oca. Budite poput male Dvorane posljednje večere, poput one Marijine i učenika, u kojoj se živi jedinstvo, zajedništvo, molitva!

Danas, Bogu hvala, mnoge kršćanske obitelji stječu sve više svijest o svojem misijskom pozivu te se ozbiljno zauzimaju u svjedočenju za Krista Gospodina. Blaženi Ivan Pavao II govorio je: „Prava obitelj, ute-meljena na braku, sama je po sebi dobra vijest za svijet”. I dodaje: „U naše vrijeme sve su brojnije obitelji koje aktivno sudjeluju u evangelizaciji... U Crkvi je dozreo trenutak obitelji, a to je također trenutak misionarske obitelji” (*Angelus*, 21. listopada 2001.).

U današnjem je društvu više no ikad žurno potrebna nazočnost uzornih kršćanskih obitelji. Moramo na žalost ustanoviti, da se, posebno u Europi, širi sekularizacija koja Boga života gura na rub te donosi rastuću razjedinjenost obitelji.

Apsolutizira se sloboda bez odgovornosti za istinu, i njeguje se, kao ideal, individualno dobro preko potrošnje materijalnih dobara te površnih iskustava, ne vodeći računa o kvaliteti odnosa s osobama i o najdubljim ljudskim vrijednostima; ljubav se svodi na sentimentalni osjećaj i zadovoljavanje nagon-skih poriva, bez nastojanja da se stvore trajne veze međusobne pripadnosti i bez otvorenosti životu. Pozvani smo da se odupremo tom mentalitetu! Uz riječ Crkve, veoma je važno i svjedočenje te zauze-tost kršćanskih obitelji, vaše konkretno svjedočanstvo, posebno kao potvrda nepovredivosti ljudskoga života od začeća do njegova prirodnoga skončanja, što je jedinstvena i nezamjenjiva vrijednost obitelji utemeljene na braku i na potrebi zakonskih odredbi koje bi podupirale obitelji u zadaći rađanja i odgoja djece.

Drage obitelji, budite hrabre! Ne popuštajte tom sekulariziranom mentalitetu koji nudi suživot kao pri-pravu ili čak kao zamjenu za brak! Pokažite svojim životnim svjedočanstvom da je moguće ljubiti poput Krista, bezrezervno, da se nije potrebno bojati brige za drugu osobu!

Drage obitelji, radujte se očinstvu i majčinstvu! Otvorenost životu znak je otvorenosti prema budućnosti, pouzdanja u budućnost, kao što poštivanje naravnoga zakona oslobađa osobu, a ne ubija je! Dobro obitelji je dobro i Crkve.

Želio bih istaknuti ono što sam tvrdio prije: „Izgradnja svake pojedine kršćanske obitelji smješta se unutar veće obitelji Crkve, koja je podupire i nosi sa sobom. I obratno, Crkvu grade obitelji, male kućne crkve“ (Discorso di apertura del Convegno ecclesiale diocesano di Roma, 6. lipnja 2005: Insegnamenti di Benedetto XVI, I, 2005, p. 205). Molimo Gospodina da obitelji budu uvijek više male Crkve, a crkvene zajednice da budu više obitelj!

Drage hrvatske obitelji, živeći u zajedništvu vjere i ljubavi, budite što očitiji svjedoci obećanja koje je Gospodin, uzašavši na nebo dao svakomu od nas: „...ja sam s vama sve dane do svršetka svijeta“ (Mt 28,20). Dragi hrvatski kršćani, osjećajte se pozvanima naviještati evanđelje cijelim svojim bićem; osjetite snagu Gospodnje riječi: „Podite i učinite mojim učenicima sve narode“ (Mt 28,19). Djelica Marija, Kraljica Hrvata, neka vas uvijek prati na tom putu. Amen! Hvaljen Isus i Marija!

**Zahvala biskupa Valtera Župana, predsjednika Vijeća HBK za obitelj,
na kraju euharistijskog slavlja Prvog nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji,
Zagreb, Hipodrom, 5. lipnja 2011.**

Sveti Oče! Uime okupljenih vjernika izričem Vam zahvalu što ste došli u Hrvatsku i predsjedali slavlju našega prvoga obiteljskog dana i tako pridonijeli da se konačno čuje glas hrvatskih katoličkih obitelji. Ovo mnoštvo koje je pred Vama čvrsto prianja uz nauk o nepovredivosti života, o braku i obitelji kojega Vi neustrašivo naviještate. Mi smo zato danas i došli ovamo da Vam posvjedočimo kako je to bilo naše vjekovno opredjeljenje i da na njemu odlučujemo graditi i svoju budućnost.

Naš je narod kroz trinaest stoljeća u svojoj domovini proživiljavao duga teška razdoblja. Bili smo na braniku Europe te postali predziđe kršćanstva u ovom dijelu svijeta. Ali to smo smogli zato jer su nam obitelji bile utemeljene na čvrstim vrednotama evanđelja, pa smo bili slični kući utemeljenoj na stijeni koja se ne ruši kada dođu oluje; a oluja je bilo uistinu mnogo. Ima ih i danas.

PAPA BENEDIKT XVI. U HRVATSKOJ

Sveti Oče! Svjesni smo da i danas braku i obitelji prijeti srozavanje njihove stabilnosti. Promiču se oblici zajedništva života koji nemaju nikakav temelj u europskoj kulturi i pravnoj baštini; a upravo se na stabilnosti obitelji i na kršćanskim vrednotama temeljila izgradnja civilizirane Europe i naše Hrvatske koja je od uvijek sastavni i neodvojiv dio Europe. Čvrsto smo uvjereni da se na tome temelji i naša budućnost.

Ako se danas svima priznaje pravo na slobodno izražavanje svojih stavova, onda izjavljujemo da i mi, koji predstavljamo većinu hrvatskog naroda i građana Republike Hrvatske, imamo neotuđivo pravo da živimo, javno iznosimo i naviještamo vrijednosti po kojima nam je darovan život. Imamo pravo i hoćemo da djeca svoje roditelje mogu nazivati prirodnim imenom "mama" i "tata". Ona imaju naravno pravo da pred svima posvjedoče da imaju oca i majku koji su im podarili život. Imamo pravo i želimo da oni koji nama upravljaju promiču život i da se konačno revidira zakon iz nekih, željeli bismo vjerovati, prošlih vremena o prekidu ljudskog života, i da se ne naziva napretkom ono što vodi u smrt.

Sveti Oče! Vaš predčasnik Ivan VIII. napisao je 7. lipnja 879. godine pismo našem hrvatskom knezu Branimiru u kojem mu među ostalim javlja da je toga dana, na blagdan Isusova Uzašašća na nebo, za vrijeme svečane mise na oltaru svetog Petra uzdigao ruke i blagoslovio njega i njegov narod. I Vi, Sveti Oče, visoko uzdignite danas svoje ruke prema nebu i blagoslovite one koji nama upravljaju, nositelje državnih vlasti; blagoslovite našu Crkvu i njezine pastire, blagoslovite naše obitelji i ovaj narod, blagoslovite nam dragu domovinu Hrvatsku. Neka nam po zagovoru Marije Majke Crkve, Bog udijeli ustrajnost na njegovu putu, mir, napredak i obilje svakog blagoslova.

**Nagovor pape Benedikta XVI. uz molitvu Kraljice neba
Prvi nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji,
Zagreb, Hipodrom, 5. lipnja 2011.**

Draga braćo i sestre!

Prije završetka ovoga svečanoga slavlja, želim vam zahvaliti na vašem žarkom i pobožnom sudjelovanju, kojim ste željeli izraziti također i svoju ljubav prema obitelji i svoju zauzetost njoj u korist – kako je na to malo prije podsjetio monsinjor Župan, kojemu također od srca zahvaljujem. Danas sam ovdje da vas učvrstim u vjeri; i to je taj dar koji vam nosim: Petrovu vjeru, vjeru Crkve! Ali istodobno, vi darujete meni tu istu vjeru, obogaćenu svojim iskustvom, radostima i trpljenjima. Napose mi darujete svoju vjeru življenu u obitelji, da bih je očuvao u baštini sveopće Crkve.

Znam da u Mariji, Kristovoj Majci i našoj Majci, nalazite veliku snagu. Stoga se ovoga trenutka obraćamo njoj, duhovno upravljeni prema Svetištu Marije Bistrice, te joj povjeravamo sve hrvatske obitelji: roditelje, djecu, djedove i bake; put bračnih drugova, odgojnju zauzetost, profesionalni i kućni posao. Zazivamo također njezin zagovor da bi javne ustanove uvijek podupirale obitelj, tu osnovnu stanicu društvenoga tijela. Draga braćo i sestre, baš za godinu dana, proslavit ćemo u Milanu 7. svjetski susret obitelji. Povjerimo Mariji pripravu tog iznimnog crkvenog događaja.

Ovoga se trenutka sjedinjujemo u molitvi i sa svima onima koji u katedrali u Burgo de Osma, u Španjolskoj, slave proglašenje blaženim Ivana de Palafaxa y Mendoze, svijetli lik biskupa iz 17. stoljeća u Meksiku i Španjolskoj; bio je čovjek široke kulture i duboke duhovnosti, veliki obnovitelj, neumorni pastir, branitelj Indiosa. Neka Gospodin svojoj Crkvi podari brojne svete pastire poput blaženoga Ivana.

Pozdravi na slovenskom, srpskom, makedonskom, mađarskom, albanskom i njemačkom jeziku...)

Drage obitelji, ne bojte se! Gospodin ljubi obitelj i blizu vam je!
Kraljice neba...

Pozdrav kardinala Josipa Bozanića papi Benediktu XVI. u zagrebačkoj prvostolnici na Večernjoj pape Benedikt XVI. s hrvatskim biskupima, svećenstvom i redovništvom, Zagreb, Katedrala, 5. lipnja 2011.

Sveti Oče,

radostan sam i Bogu zahvalan što Vam mogu izraziti srdačnu dobrodošlicu u ovoj drevnoj prvostolnici Crkve zagrebačke. U ovaj dan, blagoslovjen Vašom nazočnošću među nama, srce nam je prepuno zahvalnosti Trojedinom Bogu. Nakon današnjega euharistijskog slavlja, koje nas je svojim otajstvom prigrlilo u zajedništvo, došli smo u ovu crkvu-majku Zagrebačke nadbiskupije, gdje se na poseban način spajaju prošlost, sadašnjost i budućnost hrvatskoga naroda, ljepota kulture i svjedočanstvo vjere.

Sveti Oče,

s puninom svoje duše pozdravljam Vas uime biskupa, prezbitera i đakona, redovnika i redovnica, bogoslova i sjemeništaraca, redovničkih kandidata i kandidatica koji su ovu prvostolnicu uresili svojom prisutnošću. Pozdravljam Vas i uime onih koji večeras nisu mogli biti s nama, a molitvom obogaćuju ovu zajednicu i dijele s nama iskustvo otajstva poziva. Sada smo okupljeni kako bismo zajedno slavili večernju molitvu Crkve. Sveti Oče, u zajedništvu vjere i molitve ponavljamo Vam večeras riječi što ih je učenik u Evandelju uputio Isusu: Nauči nas moliti (usp. Lk 11,1).

Ovo sveto mjesto molitve nije Vam nepoznato. S ponosom se spominjemo kako ste u ovoj katedrali s nama bili i prije deset godina (u studenome 2001.) te predvodili svetu misnu žrtvu prigodom dvadesete obljetnice smrti kardinala Franje Šepera, Vašega prethodnika u službi prefekta Kongregacije za nauk vjere. Njegovi zemni ostaci, kao i njegova nasljednika na službi zagrebačkog nadbiskupa kardinala Franje Kuharića, uz zemne ostatke drugih pastira ove Crkve, u ovoj prvostolnici čekaju dan uskrsnuća. U vjeri znamo da su oni večeras s nama i da se zajedno s nama raduju što ste došli pomoliti se na grobu blaženoga Alojzija Stepinca, onoga Kristova pastira koji ne prestaje privlačiti ljudska srca i usmjeravati korake Crkve, nadahnjivati za dobro i svijetliti istinom. Njegova prisutnost i svježina svjedočenja Krista ne blijedi. Štoviše, vjernici ovu katedralu rado nazivaju "Stepinčevom katedralom", a njegov život, žrtva i smrt ostaju za nas zalog pouzdanja u Gospodina.

Sveti Oče,

ovo je prigoda da Vam zahvalimo i za dar Svećeničke godine koja je u našoj Crkvi bila bogata sadržajima i koja je hrvatske svećenike u travnju prošle godine u dojmljivo velikom broju okupila u ovoj katedrali, kako bismo zahvalili Bogu za svoj poziv i molili snagu da vjernije slijedimo Krista.

Sveti Oče,

dopustite mi da budem glasnik i jedne čestitke. Okupljeni u znaku Kristova svećeništva, čestitamo Vam šezdesetu obljetnicu Vašega svećeničkog ređenja! Tih šezdeset godina ne odnosi se samo na Vaš život, jer one su zahvatile brojne živote, a po Petrovoj službi i svakoga katoličkoga vjernika te mnoštvo ljudi dobre volje. Ta obljetnica svjedoči što sve Božji Duh čini od ljudskoga života i kako je lijepo živjeti u okrilju njegove milosti. Čast nam je i veliko zadovoljstvo što Vam je možemo izreći u Zagrebu, znajući da odjek ove čestitke seže mnogo šire.

Sveti Oče, želim Vam zahvaliti za svu Vašu ljubav koju ste i ovim pohodom očitovali prema nama. Ljudski je govor preslab, da bi se njime moglo izreći sve što ova zajednica večeras nosi u sebi. Zato svoje misli i osjećaje povjeravamo molitvi; svoje nakane Bogu i zagovoru nebeske Majke, kao i zagovoru blaženoga Alojzija, za čije proglašenje svetim ustrajno molimo, željno iščekujući dan njegove kanonizacije.

Sveti Oče,

zbog Vaše prisutnosti svodovi ove prvostolnice večeras su preniski, a srca i domovi hrvatskih ljudi preuski da prime obilje radosti.

Hvala Vam na tome daru, predragi naš Sveti Oče!

**Nagovor pape Benedikta XVI. u zagrebačkoj katedrali,
Večernja s hrvatskim biskupima, svećenstvom i redovništvom, Zagreb, 5. lipnja 2011.**

Draga braćo u biskupstvu i u svećeništvu, draga braćo i sestre!

Zahvaljujem Gospodinu za ovaj molitveni susret, koji mi omogućuje doživjeti poseban trenutak zajedništva s vama, biskupi, svećenici, posvećene osobe, bogoslovi i sjemeništarci, novaci i novakinje. Od srca vas pozdravljam te vam zahvaljujem za svjedočanstvo koje dajete Crkvi kao što su to učinili toliki pastiri i mučenici u ovoj zemlji, od svetog Dujma sve do blaženog kardinala Stepinca, ljubljenog kardinala Kuharića i mnogih drugih.

Hvala uzoritom kardinalu Josipu Bozaniću na lijepim riječima koje mi je uputio. Ovu se večer želimo u molitvi i pobožnosti prisjetiti blaženoga Alojzija Stepinca, neustrašivoga pastira, primjera apostolskog žara i kršćanske čvrstoće, čiji herojski život još i danas prosvjetjava vjernike hrvatskih biskupija, podržavajući ih u vjeri i crkvenom životu. Zasluge toga nezaboravnoga biskupa bitno proizlaze iz njegove vjere: u svojem je životu uvijek čvrsto upravljao pogled na Isusa i Njemu se uvijek suobličavao, sve do toga da je postao živa slika Krista, pa i Krista patnika. Upravo zahvaljujući njegovoj čvrstoj kršćanskoj savjesti, znao se oduprijeti svakom totalitarizmu, te u vrijeme nacističke i fašističke diktature postao braniteljem Židova, pravoslavnih i svih progonjenih, a potom, u doba komunizma, "odvjetnik" svojih vjernika, napose mnogih progonjenih i ubijenih svećenika. Da, postao je "branitelj" Boga na ovoj zemlji, jer je postojano branio istinu i pravo čovjeka da živi s Bogom.

"Jednim uistinu prinosom [Krist] zasvagda usavrši posvećene" (Heb 10,14). Ovaj izričaj iz Poslanice Hebrejima, malo prije naviješten, poziva nas da promatramo lik blaženoga kardinala Stepinca sukladno s Kristovim "likom" i njegovom Žrtvom. Kršćansko mučeništvo je zapravo najviša mjera svetosti, ali to jest uvijek i samo zahvaljujući Kristu, po njegovu daru, kao odgovor na njegov prinos koji primamo u Euharistiji. Blaženi Alojzije Stepinac odgovorio je svojim svećeništvom, svojim biskupstvom, svojom žrtvom života: jednim jedincatim "da" sjedinjenim s onim Kristovim. Njegovo mučeništvo označava vrhunac nasilja usmjerjenih protiv Crkve tijekom užasnoga razdoblja komunističkoga progona. Hrvatski katolici, a posebno kler, bili su predmetom mučenja i sustavnih nasilja, koji su išli za tim da razore katoličku Crkvu, počevši od najvišeg mjesnog autoriteta. Ono posebno teško doba obilježio je jedan naraštaj biskupa, svećenika i redovnika, spremnih umrijeti da ne bi izdali Krista, Crkvu i Papu. Narod je video da svećenici nisu nikad gubili vjeru, nadu, ljubav, te su tako ostali uvijek sjedinjeni. To jedinstvo objašnjava ono što je ljudski neobjašnjivo: da tako kruti režim nije mogao slomiti Crkvu.

I danas je Crkva u Hrvatskoj pozvana na jedinstvo kako bi se suočila s izazovima u promijenjenom društvenom okruženju, nalazeći misionarskom spremnošću nove putove evangelizacije, posebice u službi mladim naraštajima. Draga braćo u biskupstvu, želio bih ohrabriti prije svega vas u obavljanju vaše službe. Što budete više djelovali u plodnom suglasju među sobom i u zajedništvu s Petrovim naslijednikom, to ćete se više moći suočavati s teškoćama našega vremena. Uz to je važno da se ponajprije biskupi i svećenici trajno zauzimaju za pomirenje među podijeljenim kršćanima, kao i među kršćanima i muslimanima, nasljeđujući Krista koji je mir naš. Svojim svećenicima ne propustite davati jasne duhovne, doktrinarne i pastoralne naputke. Crkvena zajednica doista u sebi sadrži zakonite različitosti, no ipak ne može vjerno svjedočiti Gospodina ako nema zajedništva njezinih članova. To od vas zahtijeva budno služenje u dijalogu punom ljubavi, ali i jasnoće i čvrstoće. Draga braćo, prianjati uz Krista znači "čuvati njegovu riječ" u svim okolnostima (usp. Iv 14, 23).

S tim u vezi blaženi se kardinal Stepinac ovako izrazio: "Jedno od najvećih zala našega vremena jest osrednjost u pitanjima vjere. Nemojmo si umisljati... Ili jesmo ili nismo katolici. Ako jesmo, onda se to mora očitovati na svim područjima našega života" (Omelia nella Solennità dei SS. Pietro e Paolo, 29 giugno 1943). Moralni se nauk Crkve, danas često neshvatljiv, ne može odvojiti od Evandela. Upravo na pastire spada da ga pouzdano nude vjernicima, kako bi im pomogli procijeniti svoje osobne odgovornosti, sklad između njihovih odluka i zahtjeva vjere. Tako se napreduje u onom nužnom "kulturnom zaokretu", da bi se promicala kultura života i društvo po mjeri čovjeka.

PAPA BENEDIKT XVI. U HRVATSKOJ

Dragi svećenici, posebno vi, župnici, poznata mi je važnost i mnogovrsnost vaših obveza, u doba kad se nedostatak svećenika počinje snažno osjećati. Potičem vas da ne klonete duhom, nego da ostanete budni u molitvi i u duhovnom životu da biste plodonosno mogli ispunjavati vaše služenje: naučavajući, posvećujući i vodeći sve koji su povjereni vašoj brizi. Velikodušno primajte one koji kucaju na vrata vašega srca, nudeći svakome darove koje vam je božanska dobrota povjerila. Ustrajte u zajedništvu sa svojim biskupom i u međusobnoj suradnji. Hranite svoje brižno zauzimanje na izvorima Svetoga pisma, sakramenata, neprestane hvale Bogu, otvoreni i poučljivi djelovanju Duha Svetoga; tako ćete biti učinkoviti djelatnici nove evangelizacije na koju ste pozvani da je ostvarite zajedno s vjernicima laicima, skladno i bez miješanja onoga što ovisi o zaređenom službeniku s onim što pripada sveopćem svećeništvu krštenih. Neka vam na srcu bude briga za duhovna zvanja: trudite se svojim oduševljenjem i vjernošću prenijeti živu želju da se velikodušno i bez oklijevanja odgovori Kristu, koji poziva na najdublje sjedinjenje s Njime, Glavom i Pastirom.

Dragi redovnici i redovnice, Crkva mnogo očekuje od vas koji imate poslanje svjedočenja u svakom vremenu onaj "način života koji je Isus, kao najuzvišeniji od posvećenih i misionar Oca za njegovo Kraljevstvo, prigrlio i ponudio učenicima koji su ga slijedili" (Esort. Ap. Vita consecrata, 22). Neka Bog bude uvijek vaše bogatstvo: dopustite mu da vas oblikuje kako bi današnjem čovjeku pokazao jasnim pristajanje uz prave vrijednosti svetosti, istine, ljubavi Oca nebeskoga. Potpomognuti milošću Duha, govorite ljudima jezikom života koji je preobražen uskrsnom novošću. Sav vaš život postat će tako znak i služenje posvećenju koje je svaki kršćanin primio kad je pritjelovljen Kristu.

Vama mladima, koji se pripravljate za svećeništvo ili za posvećeni život, želim ponoviti da božanski Učitelj neprestano djeluje u svijetu i govori svakom pojedinom od onih koje je izabrao: "Slijedi me" (Mt 9,9). Taj poziv zahtijeva svakodnevnu potvrdu odgovora ljubavi. Neka vaše srce bude uvijek spremno! Herojsko svjedočanstvo blaženoga Alojzija Stepinca neka nadahne obnovu duhovnih zvanja među mladim Hrvatima. A vi, draga braćo u biskupstvu i svećeništvu, svakako nastojte dati mladima u sjemeništima i novicijatima uravnoteženi odgoj, koji će ih pripraviti na služenje utkano u društvo našega vremena, zahvaljujući ozbiljnosti i dubini njihova duhovnoga života i studija.

Ljubljena Crkvo u Hrvata, preuzmi ponizno i smjelo zadaću da budeš moralna savjest društva, "sol zemlje" i "svjetlo svijeta" (usp. Mt 5,13-14). Budi uvijek vjerna Kristu i njegovu Evandželju, u društvu koje nastoji relativizirati i sekularizirati sve slojeve života. Budi boravište radosti u vjeri i nadi.

Predragi! Neka blaženi kardinal Alojzije Stepinac i svi Sveti vaše zemlje posreduju za vaš narod a Majka Spasiteljeva neka vas štiti! S ljubavlju udjelujem vama i čitavoj Crkvi u Hrvata svoj apostolski blagoslov. Amen. Hvaljen Isus i Marija!

**Pozdrav pape Benedikta XVI. na oproštaju
Međunarodna zračna luka Zagreb Pleso, 5. lipnja 2011.
(nije izgovoren)**

Gospodine predsjedniče, uglednici iz vlasti, draga braća u biskupstvu, braća i sestre u Gospodinu!

Moj je pohod vašoj zemlji došao do kraja. Premda kratak, bio je bogat susretima, koji su mi omogućili osjetiti dio vas, vaše povijesti te su mi pružili prigodu da hodočasničku Crkvu u Hrvatskoj utvrdim u vjeri u Isusa Krista, jedinoga Spasitelja.

Tu vjeru, koja je doprla do vas hrabrim i vjernim svjedočenjem tolike vaše braće i sestara, od kojih neki nisu okljevali umrijeti za Krista i njegovo Evandje, doživio sam životom i iskrenom. Podajmo Bogu hvalu za obilne darove milosti koje bogato raspoređuje u svagdašnjem hodu svoje djece! Želim zahvaliti svima koji su sudjelovali u pripravi kako bi ovaj moj posjet protekao u redu.

Na pameti i u srcu nosim žive dojmove ovih dana. Skladno i proživljeno je bilo jutrošnje sudjelovanje na svetoj misi u prigodi Nacionalnoga dana obitelji. Jučerašnji susret u Hrvatskom narodnom kazalištu omogućio mi je da s predstavnicima građanskoga društva i vjerskih zajednica podijelim neka razmišljanja. Potom su mi, tijekom dirljivog molitvenoga bdjenja, mladi pokazali svjetlo lice Hrvatske, okrenuto prema budućnosti, obasjano živom vjerom poput plamena dragocjene svjetiljke, koji je primljen od otaca i koji zahtijeva ga da se čuva i hrani duž puta. Molitva na grobu blaženoga kardinala Stepinca podsjetila nas je, na osobit način, na sve one koji su trpjeli – a i danas trpe – zbog vjere u Evandelje. Nastavimo moliti zagovor toga neustrašivoga svjedoka uskrsloga Gospodina, kako bi svaka žrtva, svaka kušnja, koje prinosimo Bogu iz ljubavi prema njemu i braći, mogle biti kao pšenično zrno koje, pavši na zemlju, umre da donese plod.

Razlog je moje radosti što sam video koliko je danas još uvijek živa kršćanska predaja u vašem narodu. Rukom sam je dotaknuo osobito u toplom dočeku što mi ga je narod iskazao, a kao što je to učinio i tijekom tri posjeta blaženoga Ivana Pavla II., prepoznajući u posjetu Petrova nasljednika, onoga koji dolazi utvrditi braću u vjeri. Ova crkvena životnost, koju valja očuvati i ojačati, sigurno će proizvesti svoje pozitivne učinke na svekoliko društvo, zahvaljujući suradnji Crkve i javnih ustanova, za koju želim da bude uvijek jasna i plodna.

U ovo vrijeme, kad se čini da nedostaju čvrsta i sigurna uporišta, neka kršćani, ujedinjeni "zajedno u Kristu", ugaonom kamenu, mognu, poput duše nacije, nastaviti izgrađivati državu pomažući joj u razvoju i boljitku.

Vraćajući se u Rim, sve vas povjeravam u Božje ruke. On, darovatelj svakoga dobra i beskrajna providnost, neka uvijek blagoslivlja ovu zemlju i hrvatski narod te udijeli mir i napredak svakoj obitelji.

Neka Djevica Marija bdije nad povijesnim putom vaše domovine kao i nad putom čitave Europe i neka vas također prati moj apostolski blagoslov, koji vam od srca udjelujem.

**Pozdrav predsjednika RH Ive Josipovića na ispraćaju pape Benedikta XVI.
Međunarodna zračna luka Zagreb Pleso, 5. lipnja 2011.
(nije izgovoren)**

Vaša Svetosti!

U ova dva dana donijeli ste radost Hrvatskoj. Vjernicima diljem zemlje ojačali ste nadu u bolju budućnost, a kod svih građana Hrvatske učvrstili duboko poštovanje zbog plemenitih poruka koje ste odaslali jučer i danas. Nitko u Hrvatskoj u ova dva dana nije ostao ravnodušan prema Vašim porukama o obitelji, moralu, vjeri, Europi kao zajednici naroda i kultura.

Došli ste nam u posjet u trenutku kada Hrvatska obilježava dvadesetu obljetnicu proglašenja neovisnosti, i završava pristupne pregovore s Europskom unijom. U kontekstu pozitivnog stava prema europskom ujedinjenju, koji postoji u socijalnoj doktrini Katoličke Crkve u kontinuitetu od Ivana XXIII preko Pavla

PAPA BENEDIKT XVI. U HRVATSKOJ

VI i Ivana Pavla II do Vaše Svetosti, svojim dolaskom i porukama koje ste poslali na najljepši način ste potvrdili podršku koju Katolička crkva kontinuirano pruža ulasku Hrvatske u Europsku uniju.

Ulazak u Europsku uniju je samo jedan novi gospodarski i politički okvir za Hrvatsku čija pripadnost europskom kulturnom i civilizacijskom krugu nikad nije bila upitna. I Vi ste to posvjedočili primjerom hrvatskog znanstvenika Ruđera Boškovića koji je samo jedno od velikih hrvatskih imena čiji je doprinos Evropi i svijetu nemjerljiv. Ohrabrali ste hrvatske građane da s povjerenjem gledaju u europsku budućnost, ali i hrvatske vlasti da u tom procesu odgovorno čuvaju interese svoga naroda.

Vrijednosti koje čine hrvatski nacionalni, kulturni i vjerski identitet, bit će vrijedan doprinos Hrvatske europskoj zajednici naroda. Bitan njihov dio su i kršćanske duhovne, moralne i kulturne vrijednosti. I zato je jedan od najvažnijih zadataka sačuvati ih i unaprijediti u multikulturalnoj i multireligijskoj europskoj zajednici.

Hrvatska je zemlja s dominantnom kršćanskim tradicijom u kojoj većinsko katoličanstvo stoljećima koegzistira s pravoslavljem i protestantizmom, gdje stoljećima postoji i islamska i židovska vjerska tradicija. Hrvatska je zemlja vjerskih sloboda i vjerske tolerancije. Neki aspekti vjerske raznolikosti su u kritičnim društvenim okolnostima kroz povijest utjecali na sukobe među ljudima, pa i one širih razmjera i tragičnih posljedica. Duboko vjerujem da je to vrijeme zauvijek prošlo. Vjerujem da je došlo vrijeme pobjede razuma i ljubavi, vrijeme pomirenja i oprštanja. Vi ste, Vaša Svetosti podsjetili građane Hrvatske da je raznolikost bogatstvo a ne nedostatak. Vjerujem da će Vaše riječi potaknuti vjernike svih religija na poštivanje posebnosti različitih religijskih identiteta, snošljivost i težnju za uzajamnim upoznavanjem, na jačanje ekumenskih i međukonfesionalnih inicijativa.

Obraćajući se hrvatskoj intelektualnoj javnosti, mladima i hrvatskim obiteljima istakli ste potrebu razvoja uteviljenog na sadržaju koji će mu dati pravu snagu. Kulturne i moralne vrijednosti, od kojih su mnoge baština kršćanstva, sastavni su dio demokratskog društva. Savjest je temelj slobodnog i pravednog društva koje želimo. Njega nema bez obrazovanja, slobode znanosti i punog poštivanja ljudskih prava. U tom kontekstu vidim i borbu protiv korupcije kao nemoralnog čina onih koji imaju vlast na različitim razinama.

Vaša Svetosti, Vaš boravak u Hrvatskoj izuzetno je važan državni događaj. Ali, on je i duhovni događaj u kojem sam s radošću sudjelovao, siguran da će hrvatskim građanima biti moralno ohrabrenje, znak nade i poticaj za budućnost. Hrvatska Vas je dočekala raširenih ruku a ispraća Vas s ljubavlju i zahvalnošću.

Zato Vam Vaša Svetosti, hvala na posjeti, hvala na porukama plemenitosti, razuma, ljubavi i mira!

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

UGOVOR

između Vlade RH i HBK o katoličkom vjeroučenju u javnim školama i vjerskom odgoju u javnim predškolskim ustanovama

Na temelju članka 2. Zakona o potvrđivanju ugovora između Svetе Stolice i Republike Hrvatske o suradnji na području odgoja i kulture ("Narodne novine", Međunarodni ugovori, br. 2/97) Vlada Republike Hrvatske i Hrvatska biskupska konferencija zaključuju ovaj Ugovor o katoličkom vjeroučenju u javnim školama i vjerskom odgoju u javnim predškolskim ustanovama

Članak 1.

- (1) Katolički vjeroučenje u javnim osnovnim i srednjim školama obvezni je predmet za one učenike koji ga izaberi.
- (2) O izboru katoličkog vjeroučenja kao obveznog predmeta daje se pisana izjava ravnatelju škole.
- (3) Za učenika u dobi do 15 godina izjavu iz stavka 2. ovoga članka daje roditelj odnosno skrbnik, a za učenika starijeg od 15 godina izjavu daje učenik i roditelj odnosno skrbnik.
- (4) Nastava katoličkog vjeroučenja u javnim osnovnim i srednjim školama izvodi se pod istim uvjetima pod kojima se izvodi nastava ostalih obveznih predmeta, napose s obzirom na položaj vjeroučenja unutar rasporeda sati.
- (5) Za formiranje razrednoga odjela odnosno odgojno-obrazovne skupine za izvođenje nastave katoličkog vjeroučenja u redovitim prilikama mora biti najmanje sedam (7) učenika.
- (6) Vjerski odgoj u javnim predškolskim ustanovama izvodi se za djecu čiji roditelj odnosno skrbnik o tome dade pismenu izjavu ravnatelju predškolske ustanove.

Članak 2.

Mjerodavne školske i crkvene vlasti dužne su učenicima i njihovim roditeljima odnosno skrbnicima pri donošenju odluke o počinjanju katoličkog vjeroučenja pravodobno pružiti potrebne obavijesti o njegovoj svrzi, sadržaju i ciljevima.

Članak 3.

- (1) U javnim osnovnim i srednjim školama nastava katoličkog vjeroučenja izvodi se u okviru nastavnog plana i programa s dva (2) školska sata tjedno.
- (2) Katolički vjerski odgoj u javnim predškolskim ustanovama izvodi se u okviru cjelokupnog odgoja prema programu katoličkog vjerskog odgoja predškolske djece.
- (3) Nastavne planove i programe katoličkog vjeroučenja za javne osnovne i srednje škole te program katoličkog vjerskog odgoja za javne predškolske ustanove izrađuje Hrvatska biskupska konferencija.
- (4) Nastavne planove i programe iz stavka 3. ovoga članka na prijedlog Hrvatske biskupske konferencije donosi Ministar prosvjeti i športa.

Članak 4.

- (1) Vjeroučni udžbenici školski su udžbenici koji su u svemu izjednačeni sa školskim udžbenicima za obvezni predmet, s time da moraju imati odobrenje Hrvatske biskupske konferencije, što mora biti navedeno u impresumu udžbenika.
- (2) Ako za isti razred odnosno za isti odgojno-obrazovni stupanj više vjeroučnih udžbenika dobije odobrenje dijecezanskog biskupa i suglasnost Hrvatske biskupske konferencije, o njihovu izboru, uz prethodno mišljenje roditelja odnosno skrbnika učenika, odlučuje vjeroučitelj.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Članak 5.

- (1) Katolički vjeronauk odnosno vjerski odgoj izvode osobe kojima je dijecezanski biskup izdao ispravu o kanonskome mandatu (missio canonica) i koji ispunjavaju potrebne uvjete u skladu s važećim propisima Republike Hrvatske.
- (2) Kad mjerodavne školske i crkvene vlasti utvrde potrebu, dijecezanski biskup određuje prikladnu osobu za izvođenje vjeronauka odnosno vjerskog odgoja.
- (3) Isprava o kanonskom mandatu (missio canonica) za poučavanje katoličkoga vjeronauka odnosno vjerskoga odgoja ima učinak dok je dijecezanski biskup ne opozove.
- (4) Dijecezanski biskup ima pravo svojim dekretom opozvati kanonski mandat (missio canonica) za poučavanje katoličkoga vjeronauka odnosno vjerskoga odgoja zbog nedostatka s obzirom na ispravnost naučavanja i s obzirom na osobno čudoređe.

Članak 6.

- (1) Nastavu katoličkoga vjeronauka u javnim osnovnim i srednjim školama mogu izvoditi:
  - diplomirani teolozi odnosno vjeroučitelji s ekvivalentnom visokom teološkom stručnom spremom (VII/I)
  - diplomirani katehete odnosno vjeroučitelji s ekvivalentnom visokom stručnom spremom iz religiozne pedagogije i katehetike (VII/I).
- (2) Nastavu katoličkoga vjeronauka u svim razredima javne osnovne škole mogu izvoditi i katehete kojima se diplomom priznaje viša stručna spremu iz religiozne pedagogije i katehetike, odnosno vjeroučitelji s ekvivalentnom višom stručnom spremom (VI), uz uvjet da su svoje teološko-katehetsko školovanje završili do kraja 1998. godine.
- (3) Nastavu katoličkoga vjeronauka u odjelima razredne nastave mogu izvoditi i katehete odnosno vjeroučitelji koji imaju diplomu ili ekvivalentnu ispravu o srednjoj stručnoj spremi (IV) iz religiozne pedagogije i katehetike, uz uvjet da su svoje teološko-katehetsko školovanje završili prije uvođenja vjeronauka u hrvatski školski sustav (škol. god. 1991/92.).
- (4) Vjerski odgoj u javnim predškolskim ustanovama mogu izvoditi:
  - odgojitelji predškolske djece, pod uvjetom da uz stručnu spremu utvrđenu propisima Republike Hrvatske imaju i dostatnu teološko-katehetsku, psihološko-pedagošku i didaktičko-metodičku spremu u vjerskom odgoju
  - osobe iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka pod uvjetom da su dostatno sposobljene za vjerski odgoj djece predškolske dobi, o čemu ocjenu donosi dijecezanski biskup.
- (5) Iznimno kad se za izvođenje nastave katoličkoga vjeronauka u javnoj osnovnoj ili srednjoj školi odnosno vjerskoga odgoja u javnoj predškolskoj ustanovi ne može osigurati odgovarajuća osoba u smislu stavka 1., 2., 3. odnosno 4. ovoga članka, nastavu vjeronauka odnosno vjerski odgoj može izvoditi i druga osoba ako joj dijecezanski biskup izda ispravu o kanonskome mandatu (missio canonica).

Članak 7.

Hrvatska biskupska konferencija dostavlja Ministarstvu prosvjete i športa popis crkvenih učilišta na kojima se stječu navedeni obrazovni stručni naslovi, te izvješćuje o svim promjenama u svezi s time.

Članak 8.

O trajnom stručnom usavršavanju vjeroučitelja brinut će se Hrvatska biskupska konferencija u suradnji s Ministarstvom prosvjete i športa.

Članak 9.

Na polaganje stručnoga ispita i napredovanje u zvanje mentora i savjetnika, u načelu vrijede analogni uvjeti i postupci propisani odgovarajućim pravilnicima Ministarstva prosvjete i športa. Specifičnosti pak tih uvjeta i postupaka preciziraju se posebnim pravilnicima odobrenima od Ministarstva prosvjete i športa i Hrvatske biskupske konferencije.

Članak 10.

(1) Hrvatska biskupska konferencija po Nacionalnom katehetskom uredu stručno vodi, promiče i usklađuje cjelokupni katolički vjerski odgoj i naobrazbu, trajno stručno usavršavanje vjeroučitelja te njihovo napredovanje u zvanje mentora i savjetnika.

(2) Pri Nacionalnom katehetskom uredu djeluju viši savjetnici za vjerski odgoj u javnim predškolskim ustanovama te za vjeronauk u javnim osnovnim i srednjim školama, koje imenuje Hrvatska biskupska konferencija.

(3) Dijecezanski biskup preko savjetnikâ za vjeronauk u školama koji djeluju pri dijecezanskim katehetskim uredima vodi brigu o izvođenju katoličkoga vjerskog odgoja u javnim predškolskim ustanovama i nastave katoličkoga vjeronauka u javnim osnovnim i srednjim školama.

Članak 11.

(1) Katoličke vjerske tradicije duboko su ukorijenjene u hrvatskoj kulturnoj baštini, što će se u javnom hrvatskom školstvu uzimati u obzir, napose u provođenju prikladnih vjersko-kulturnih inicijativa i programa, koje uz školstvo obuhvaćaju najrazličitija područja društvenoga i kulturnog života.

(2) Bogoštovni čini redovito se slave u crkvenim prostorima, s time da se, u dogovoru sa školskim vlastima, u osobitim prilikama i okolnostima mogu slaviti i u školskim prostorima. Sudjelovanje učenika i učitelja u tim bogoštovnim činima slobodno je. Suglasnost za obavljanje bogoštovlja u školskim prostorima daje ravnatelj škole.

(3) Za vrijeme pastirskog pohoda dijecezanskog biskupa župi, škola će učenicima i učiteljima koji to žele omogućiti susret s njime u školskim prostorijama.

Članak 12.

Župnici, zbog naravi svoje službe, imaju pravo izvoditi nastavu katoličkog vjeronauka u školi i s nekoliko sati tjedno.

Članak 13.

Za rješavanje svih pitanja koja bi se otvorila primjenom ovoga ugovora te koja bi zahtijevala nova ili dodatna rješenja, Vlada Republike Hrvatske i Hrvatska biskupska konferencija imenovat će povjerenstvo sastavljeno od jednakog broja predstavnika Republike Hrvatske i Katoličke Crkve.

Za Vladu Republike Hrvatske

mr. Božidar Pugelnik, v.r.

Za Hrvatsku biskupsku konferenciju

Kardinal Josip Bozanić, v.r.

Poruka predsjednika Vijeća HBK za sjemeništa i zvanja splitsko-makarskog nadbiskupa uz Nedjelju Dobrog Pastira

“Otvorimo vrata Kristu”

Poštovana braće i sestre!

Nedjelja Dobroga Pastira dolazi nam između dva važna povijesna i milosna događaja: proglašenja blaženim Sluge Božjega pape Ivana Pavla II. i skorog radosnog dolaska Petra naših dana, pape Benedikta XVI. Na svoj način Ivan Pavao II. i Benedikt XVI. snažni su i vidljivi stupovi, miljokazi na putu onoga koji je Vrata Boga čovjeku i čovjeka Bogu. (Usp. Iv 10, 7).

1. Dobri Pastir dolazi potražiti svoje, izgubljene. Iako nas naši putovi uvijek ne vode do Njega, ipak on sam zna potražiti i sustići nas, štoviše, pokucati na vrata našega srca. Odgovarajući na Kristov poziv svećeničkog ili redovničkog zvanja, otvaramo mu svoja srca da Njegova ljubav bude prisutna u našem pogledu, riječima i djelima prema svima, a osobito prema mladima koji su budućnost naše Crkve i društva. Za svećenika nema veće radosti od ove: služiti Kristu s ljubavlju u slobodi srca i biti vidljivi znak Dobroga Pastira. I nema većega dobra koje bismo mogli predložiti mladima od puta koji otvara vrata Kristu.

Mladost je razdoblje traženja i rasta u ljubavi i slobodi. Živeći među mladima i za mlade, očituјemo svoju raspoloživost da s njima na putu traženja, dijelimo zajedničku odgovornost i radost koja izvire iz ljubavi Dobroga Pastira. Različiti su putovi ostvarenja temeljnoga poziva biti čovjek. Krist „potpuno otkriva čovjeka njemu samome i objavljuje mu njegov uzvišeni poziv“ (GS, 22). Slijediti Krista znači pronaći ono zvanje u kojemu ostvarujemo sebe i svoje vlastito dostojanstvo.

2. Isus i danas poziva tolike mladiće i djevojke da ga izbliza slijede. Naša budna i zauzeta ljubav znat će uvijek prepoznati i pratiti mlade osobe na čija vrata kuca on, Dobri Pastir. Štoviše, oni će u svojoj nesigurnosti tražiti savjet od nas, svjedoka ljubavi Pastira. Odgovor će prepoznavati u našem svećeničkom ili redovničkom životu: u našemu žaru i našoj radosti življenja.

Dobri Pastir poziva nas – svećenike, redovnike, redovnice da budemo bliski prema svima, a osobito prema onima koji traže naš savjet na putu duhovnog zvanja. Briga za zvanja je zajednička odgovornost svih u Crkvi, a poglavito nas koji smo rekli "evo me, Gospodine". U mladima susrećemo buduće očeve, majke, dionike tolikih životnih izbora, a među njima svakako i glasnike najvećeg poziva na život vječni u Bogu. U svojoj zauzetoj ljubavi znat ćemo pomoći mladima u njihovom traženju, ostavljajući uvijek potpunu slobodu njihovu izboru. Krist i danas često iznenaduje, jer se svećenička i redovnička zvanja ne rađaju uvijek u poticajnom vjerničkom ozračju, već Duh Božji djeluje u sredinama koje su na prvi pogled najmanje prikladne otvoriti mu vrata svoga srca.

3. Sveti otac papa Benedikt XVI. u svojoj ovogodišnjoj poruci za Svjetski dan molitve za zvanja, navodeći riječi Sluge Božjega Ivana Pavla II., kaže: "Gospodin neizostavno poziva, u svim razdobljima života, (...) a Crkva "je pozvana čuvati taj dar poziva, cijeniti ga i njegovati: ona je odgovorna za rađanje i sazrijevanje svećeničkih i redovničkih zvanja" (Pastores dabo vobis, 41). Zato je važno hrabriti i podupirati one koji pokazuju jasne znakove poziva na svećeništvo i redovništvo, "da osjete toplinu čitave zajednice dok budu davali svoj pristanak Bogu i Crkvi". Također, nastavlja papa, "potrebno je da čitava mjesna Crkva bude sve osjetljivija i pozornija prema pastoralu zvanja, odgajajući na obiteljskoj i župnoj razini kao i na razini udruga, napose djevojčice, dječake i mlade ljude".

Zbog toga je potrebno predlagati i ohrabrivati duhovna zvanja u našim biskupijama i zajednicama, da naše pastoralno služenje bude prožeto dimenzijom poziva i poslanja putem kateheza, odgojnih susreta, liturgijskih slavlja, molitava, hodočašća i duhovnog vodstva. Time se još više budi osjećaj pripadnosti svojoj Crkvi i odgovornosti za slobodno i svjesno izabrani poziv na svećeništvo i posvećeni život. Dakako, najjači je poticaj i ohrabrenje za duhovna zvanja naše življeno svećeništvo i redovništvo.

4. "Evo, na vratima stojim i kucam; posluša li tko glas moj i otvori mi vrata, unići ću k njemu i večerati s njim i on sa mnom" (Otk 3, 20). Koliko li samo kucanja, a da se vrata nisu otvorila zbog straha, obzira, nesigurnosti? Koliko li neostvarenih susreta – gozbi, a gladnih i osamljenih srdaca? Zar nije naš život i naše življeno svećeništvo i redovništvo jedan utjelovljeni i vidljivi znak poput onih snažnih riječi Ivana

Pavla II., upućenih upravo mladima: "Ne bojte se! Otvorite, štoviše, širom otvorite vrata Kristu! Otvorite svoja srca, svoje živote, svoje sumnje i poteškoće, svoje radosti i osjećaje njegovoj spasonosnoj snazi, i dopustite mu da uđe u vaša srca. Ne bojte se! Krist zna što je u čovjekovoj nutrini. Jedini On to zna! Dopustite da Krist vlada vašim mladim životima, služite mu s ljubavlju. Služiti Kristu je sloboda!" (Usp. Homiliju prigodom otvaranja Velikog Jubileja). Život nas svećenika, redovnika i redovnica tolikim mlađićima i djevojkama koje Gospodin danas poziva, ohrabrujuća je poruka: lijepo je biti svećenik, redovnik, redovnica! Radost je i sreća služiti Bogu i bližnjemu!

5. Uz nedjelju Dobroga Pastira, poslušni njegovo riječi: "Molite Gospodara žetve da pošalje radnika u žetvu svoju" (Mt 9, 38), pozivamo sve svećenike, redovnike, redovnice i vas, braće i sestre, Kristovi vjerinci, na molitvu za nova duhovna zvanja. Iskrena se molitva pretače u svjedočenje i postaje uvjerljiv poticaj otvorenosti Kristu. U ozračju zajedništva Crkve, njezine molitve i žrtve za zvanja, možda nikada nećemo moći znati kome mi sami dugujemo milost zvanja. Dakako, Gospodinu, ali preko čijih molitava i svjedočenja u našoj sredini?!

Poštovana braće svećenici, redovnici, drage sestre redovnice, budimo zahvalni i radosni za naše: "Evo me, Gospodine!" U svakodnevnom otvorenom dijalogu pred vratima svetohraništa i euharistijskom Otažstvu, dopustimo Božjoj ljubavi da sve dublje ulazi u naša srca. Neka nas Njegova ljubav učini vidljivim znakom ohrabrenja tolikim mlađićima i djevojkama u našoj sredini na čija vrata srca danas kuca Dobri Pastir. A majka Marija, koju nazivamo "Vrata nebeska", neka nas prati da milosni dar poziva i poslanja živimo u vjernosti, zahvalnosti i radosti života.

U Splitu, 2. travnja 2011.

Marin Barišić, v. r.

nadbiskup metropolit splitsko-makarski
i predsjednik Vijeća HBK za sjemeništa i zvanja

***Poruka predsjednika Odbora HBK za pastoral turizma
za Nedjelju turizma
(VI. vazmena nedjelja, 29. svibnja 2011.)***

Sve više se primjećuje interes gostiju za duhovno i kulturno

Nedjelja turizma naviješta blizinu ljetne turističke sezone na našem podneblju. Ona želi biti podsjetnik našoj živoj Crkvi da je turistička sezona svake godine, pa i ove, za nju ozbiljan izazov pred kojim se ona mora odgovorno postaviti. Turizam kao društvena pojava vrlo velikih i značajnih razmjera ne može ne biti objekt njezine brige i pažnje općenito, ali pogotovo onda i ondje gdje i kada on postane glavno obilježje društvenog života jedne sredine, a to je kod nas upravo ljetna turistička sezona.

Znano je da ta društvena pojava ima dva lica koja su neodjeljiva, jednakovo važna i uzajamno ovisna, i tek zajedno pružaju cjelovitu sliku 'ljudskoga' u panorami turističkog zbivanja bilo gdje i bilo kada. To su s jedne strane domaći ljudi u ulozi gostoprimeca koji predstavljaju relativno stabilni segment svake turističke sezone i turističkog okruženja i, s druge strane, gosti svih mogućih profila i provenijencije, segment koji je upravo određen mobilnošću i specifičnom dinamikom.

Zanimljivo je uočiti da je interes društvenih struktura na tom području redovito usmjerjen određenom cilju koji će na kraju biti odlučujući faktor u procjeni jedne turističke sezone. To je najuočljivije na koncu sezone kada se ista procjenjuje npr. po broju noćenja, po nacionalnoj strukturi turista i poglavito po prihodu koji je ostavila. Možda se od njih i ne može očekivati da postavljaju neka druga pitanja i traže neke druge odgovore; u svakom slučaju, gledajući već dosta dugu povijest turizma današnjeg tipa, ne vidi se baš da postoji neki interes koji ne bi bio podređen tim više-manje ekonomskim kriterijima.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Spominjemo to zato jer želimo naglasiti da si Crkva, ne obezvređujući spomenute interese, mora postaviti neka druga pitanja koja ne pripadaju području ekonomije i financija nego području ljudskosti, a onda i području crkvenosti i vjere. Stanoviti "ispit savjesti" je tada neminovno potreban, želimo li se kroz turizam "unapredijevati" i kao ljudi i kao vjernici. Tako je za svakog kršćanina-gostoprimeca najnormalnije upitati se koliko je u radu s gostima bio motiviran koristoljubivošću (potpuno legitimnom!), a koliko čistim altruizmom za što mu je ova djelatnost zasigurno pružala bezbroj prilika i mogućnosti. Isto tako svaki gost nakon povratka kući treba napraviti bilancu svog provedenog odmora, ne samo gledajući u svoj ispravnjeni novčanik, nego i u svoju dušu. Da li se i zašto eventualno nakon provedenog odmora vratio kući jednako umoran, možda još umorniji nego kad je pošao na odmor? Da li je mirniji, sređeniji, vedriji, ljubazniji...? Ima dakako i drugih pitanja toga tipa za obje strane.

Na toj crti dobro je upozoriti da se u cijelom svijetu sve više primjećuje interes gostiju za kulturno i duhovno. Ljudi, čini se, počinju više shvaćati da nisu samo tijelo (koža), nego i duša (psiha) i duh, te da čitavo to 'trojstvo', tj. cijeli čovjek treba odmor, osvježenje, obnovu... To je veliki izazov za gostoprimece. Kvalitetni turizam mora voditi računa o cjelovitom dobru i samo o dobru čovjeka; u protivnom se svrstava u isti red sa onim djelatnostima u svijetu koje se u ime profita ne libe pogaziti moralne kriterije.

Reći će se da mnogi turisti, naročito mlađi "traže" određenu ponudu za koju je svima jasno da je razorna bilo za tijelo, bilo za psihu, bilo za duh. Tragično je teška spoznaja da u turizmu ima ponuda koje zbog profita ili zbog užitka traže takve žrtve bilo na jednoj, bilo na drugoj strani. Dovoljno je podsjetiti na seks-turizam ili na turizam koji bespoštedno uništava okoliš, da ne spominjemo i razne druge vidove, te vrste zabava koje su evidentno razarajuće i ubitačne. To što se kod nas neki takvi vidovi javno ne reklamiraju ne znači da ih i nema. Nijedan se kršćanin u turizmu neće upuštati ni u kakvu djelatnost koja bi za njega samoga ili za njegova gosta kao čovjeka i kao vjernika bila štetna. Nema novca kojim bi se tako nešto moglo opravdati.

Turizam nalazi svoje opravdanje u ljudskom društvu upravo zato što pruža niz mogućnosti da se kroz nj čovjek više očovječuje, da raste, da se međusobno oplemenjuje. To je njegov smisao i zato ga treba njegovati i čuvati od abuzusa, jer i on je vrlo 'ranjiv', kao uostalom i razne druge ljudske djelatnosti.

Zato turistička nedjelja potiče sve djelatnike u turizmu da se kroz sezonu čvrsto drže zdravih moralnih kriterija u svom poslu kako ne bi degradirali turizam na razinu nekih bolesnih društvenih pojava koje degradiraju čovjeka i ne daju mu da ostvari svoj cjeloviti napredak. S druge strane ona potiče sve turiste da krećući na odmor vode računa o svojim tjelesnim, ali i duševnim i duhovnim potrebama, kako bi vrijeme provedenog odmora donijelo blagoslov čitavom njihovom biću, a preko njih i drugima u njihovoj okolini.

Mons. Ivan Milovan, v. r.
biskup porečki i pulski
i predsjednik Odbora HBK za pastoral turizma

Izjava Komisije HBK Iustitia et pax o netrpeljivosti prema katolicima u RH

Komisija izražava zabrinutost zbog sve učestalijeg i otvorenijeg iskazivanja netrpeljivosti i nasilja prema katolicima u Hrvatskoj. Netrpeljivost prema katolicima i njihovim vjerskim uvjerenjima baštinjena je iz vremena komunističkog totalitarizma i nikada nije u potpunosti nestala, a u posljednje se vrijeme intenzi-virala, posebice neposredno prije i nakon posjeta Svetog Oca Republici Hrvatskoj i hrvatskim katolicima. Sa žaljenjem konstatiramo da državna tijela nisu adekvatno, po službenoj dužnosti, reagirala na otvorene izričaje netrpeljivosti prema katolicima na onaj isti način kako su reagirali kada se radilo o pravima drugih ugroženih zajednica i pojedinaca. Držimo da treba prekinuti s praksom prozivanja i omalovažavanja katolika zbog njihove vjerske pripadnosti, njihova načina života, njihovih vjerskih uvjerenja i učenja, koja se bez ikakvih argumenta proglašavaju nazadnima. Stoga pozivamo državne institucije da ne budu pris-trane i da budno paze na dostojanstvo i pravo katolika na življenje svoje vjere i izricanje svojih vjerskih uvjerenja što im jamče hrvatski zakoni.

Katolici u Hrvatskoj se ne boje nikakve argumentirane javne rasprave ili kritike, ali nikako ne mogu prih-vatiti da se prešutno prihvata njihovo omalovažavanje bez reagiranja nadležnih institucija.

Komisija poziva sve Hrvate i Hrvatice da hrabro u javnosti iznose svoje stavove o raznim temama, da ih znaju argumentirati i dobro uobičiti. Javna rasprava i izmjena argumenata s katoličkog stajališta apso-lutno isključuje narušavanje dostojanstva čovjeka, napose svako nasilje koje nedvosmisleno osuđujemo.

U ovoj Izjavi namjerno nismo koristili izričaj "govor mržnje" jer ovu sintagmu držimo besadržajnim jezičnim neologizmom kojim određene skupine opravdavaju vlastite napade na one s kojima ne dijele isto mišljenje.

U Zagrebu, 27. lipnja 2011. godine

Mons. dr. sc. Vlado Košić, v. r.
predsjednik Komisije "Iustitia et pax" HBK

Beatifikacija Ivana Pavla II., Rim 2011.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

**Nadbiskupova propovijed na svetkovinu sv. Dujma,
Split, 7. svibnja 2011.**

(Čitanja: Otkr 12, 10-12; Ps 89; 1 Pt 5, 1-4; Lk 10, 1-9)

1. Slušali smo u prvom čitanju zanimljiv odlomak iz knjige Otkrivenja: 'Ja Ivan, začujem glas na nebu silan: sada nasto spasenje i snaga, i kraljevstvo Boga našega, i vlast Pomazanika njegova! Jer, zbačen je tužitelj braće naše. Zato, veselite se nebesa i svi nebesnici!' (Otk 12, 10-12). Knjiga Otkrivenja je jedina proročka knjiga Novoga Zavjeta u kojoj Ivan ocrtava ritam povijesti spasenja oko središnjeg lika: proslavljenog Isusa Krista kao Božjeg Jagancja koji je zaklan, ali živi; ubijen, ali uskrisava. On lomi pećate povjesnih tajna i uvodi svoje prijatelje u vječnu budućnost. Knjiga, međutim, nije horoskop povijesti ili biblijski Nostradamus, kako je često čitaju sljedbenici mormona, adventista ili Jehovinih svjedoka... Ona je duboko ukorijenjena u sadašnjost. U njoj su opisane tjeskobe, krize vjere, zavođenja i napasti kojima su bile izložene zajednice prvih kršćana. No, Krist Jagancac koji je otkupio svijet, vodi narod do pobijede uz pratnju silnoga nebeskoga glasa koji objavljuje: 'sada nasto spasenje i snaga, i kraljevstvo Boga našega, i vlast Pomazanika njegova'. Zbog toga u svečanom vazmenom predslavlju pjevamo kako je Krist 'svojom smrću uništilo našu smrt, a svojim uskrsnućem obnovio naš život'.

Usprkos ove sigurnosti u pobjedu 'Pomazanika Božjega' kršćani su svjesni i razbijачkih silnica koje Ivan zorno uobičjuje oko pojedinih imena, kao napr. Babilona, Korinta ili kojeg drugog mjesta među crkvama Male Azije. Prisjetimo se npr. kako je oholost u Babilonu dovela do pomutnje jezika, a svađa, navijanje i netolerancija među vjernicima u Korintu stvorila ozrače nezdravog nadmetanja, pa ih je Pavao zaklinao 'imenom Gospodina Isusa Krista neka budu iste misli i istog osjećanja'.

2. 'Ja Ivan, začujem glas na nebu silan' o snazi i vlasti Pomazanika njegova! (Otk 12, 12). U prošlu nedjelju, na Mali Uskrs, slušali smo glas s Vatikanskog brežuljka pokraj Tibera. Čuli smo papu Benedikta XVI. kako objavljuje 'Urbi et orbi' da je njegov predšasnik Ivan Pavao II. ubrojen među blažene. Bio je to poseban događaj koji je okupio brojne biskupe, svećenike i vjernike iz cijelog svinjata. Preko milijun i pol hodočasnika je toga dana došlo u vječni grad Rim pohoditi grob voljenog

pape koji je prije 33 godine (1978.) s toga mjesta uputio molitveni vapaj cijelom svijetu: 'Ne bojte se, otvoriti vrata Kristu i njegovoj spasenjskoj moći. Neka mu se otvore granice država, ekonomskih i političkih sustava, široka područja kulture, civilizacije i razvoja. Neka se ne plaše Krista, jer On jedini zna što je u srcu čovjeka!' Mi smo ga osobito zapamtili zbog aktivnog zauzimanja u ratu kada je povišenim glasom u više navrata tražio neka se obustavi ruka koja ubija. Poput Mojsija on je po-kazivao 'obećanu zemlju', a mačem vjere borio se s idolima koji su odvlačili ljude od Boga ili pak sijali sjeme smrти koja zagađuje zrak i okolinu.

Zbog toga su njegova putovanja bila prenatrpana, misionarska tjeskoba vrlo naglašena, a molitveni vapaji za spasenjem ljudi vrlo uočljivi i glasni. Pamtim ga kao proroka koji se povlači u tišinu svetišta vlastite duše gdje iskreno i sabrano moli. Ali, pamtim ga i kako javno nastupa, te uzdignutim rukama i neustrašivim pogledom upozorava, preklinje, osuđuje i moli. 'Ja, Ivan Pavao II. vičem tebi, stara Europo; obraćam se vama ljudi znanost i politike...' Navikli smo bili na takav stil i način govora u kojem je bila uočljiva njegova eshatološka usmjerenošć na ono što nas čeka. Njegovi vapaji i molitve bili su očita i prepoznatljiva jeka onoga 'glasa na nebu' iz današnjeg Ivanova Otkrivenja. Mi smo imali sreću biti njegovim suvremenicima i slušati njegove poruke, te pri tomu osjetiti snažnu očinsku skrb i brigu.

3. Njegove molitvene vapaje, međutim, može se razumjeti samo u kontekstu vremena i u okružju onoga što je osobno proživio. Još kao dijete ostao je bez majke, a oca i brata izgubio je u ranoj mladosti. Osjetio je, dakle, što znači rasti i biti bez roditelja. Zato je postao dragi otac, Sveti Otac, brat, prijatelj i odvjetnik, posebice ugroženih, napuštenih i ostavljenih. Dio mladosti proživio je u vremenu kad se Europom širila ideologija fašizma, a prve godine svećeničkog i kasnije biskupskog služenja proveo je dok je u njegovoј zemlji vladala ideologija komunizma. Samo pak područje kulture, filozofije, umjetnosti i književnosti bilo je u njegovo vrijeme zatrovano idejama 'kulture smrti' kako dvojica američkih sveučilišnih profesora (antropolog i etičar

De Marco i teolog Wiker), argumentirano i pregledno, sažeto i uvjerljivo analiziraju nositelje toga projekta iz toga vremena. Među 'arhitektima kulture smrti' oni nabrajaju Schopenhauera, Nietzschea, Darwina, Marxa, Comtea, Jean-Paul Sartrea, Simone de Beauvoir, Freuda, Reicha, Margaretu Mead. To su samo neka od imena takozvanih 'velikana koji su izveli najveće misaone prijevare u povijesti', jer su govorili i pisali o slobodi, a živjeli pakao. Ljudima su nudili oslobođenje, a trasirali im 'put smrti, ništavila, sebičnosti i mržnje'.

Ti 'samozvani velikani i revolucionari' bili su većinom 'frustrirani materijalisti i ateisti koji nisu vjerovali u duhovnu dimenziju. Ali, bili su uvjereni da su oni 'pozvani i poslani mijenjati svijet'. Premda su mnogi od njih, kako piše jedan komentator, bili 'obični znanstveni šarlatani, svijet i danas drži njihove ideje sastavnicom suvremene kulture'. Njihov sustav izrasta na materijalizmu, nastranostima, negiranju i prijeziru duhovnosti, ljubavi i milosrđa. 'Arhitekti kulture smrti' tako uspješno provode eutanaziji kršćanske kulture i civilizacije (Z. Vukman). U tom ringu različitih nazora i ideologija našao se Ivan Pavao II. koji se s izazovima svoga vremena uspješno nosio, te Kristovom lađom umješno kormilario. Služim se namjerno športskim rječnikom jer Karol Wojtyla je bio strastveni športaš i planinar. A njegov 'športski mač' bio je uperen protiv idolâ koji odvlače ljude od Boga.

4. Njegovi vapaji i molitve, koje je upućivao, bili su kako sam rekao prepoznatljiva jeka onoga 'glasa na neb'u' iz Ivanova Otkrivenja. Suočen s posljedicama kulture smrti, koja Boga otpisuje, Karol Wojtyla je izgovorio svoj 'najjači vapaj' u Limi, u Peru-u (1. 02. 1985.). Na trgu Plaza de Armas u zanosnom oduševljenju kakav Peru nije doživio, on je razvija misao kako zemlja ne smije ostati bez Boga. Čovjek, naime, kao slobodno biće može uređivati zemlju bez Boga. Ali, bez Boga takva će zemlja nužno biti protiv čovjeka. Ovu rečenicu Papa je izgovorio povišenim tonom pa su je lokalne radio stanice ponavljale nekoliko puta pod motom 'El grito del Papa' (Papin vapaj). 'Ništa, naime, ne može nadoknaditi prazninu koja nastaje kad se Boga odstrani. Ne smije se Bogu zatvarati vrata škola, domova i društvenog sustava. Ne smije se razdvajati evanđelje i kulturu. Jer, rascjep između Evanđelja i kulture donio je dramu našem stoljeću'.

Najpotresniji vapaj, međutim, izrekao je dok je u Italiji trajala kampanja za legalizaciju pobačaja. U rodnom mjestu pape Roncalli-a, na Mali Uskrs 1981., on u ime Krista pobjednika smrti upućuje vapaje i molitve u obrani života. Blijedim usnama

i glasom koji treperi Wojtyla potresa savjest Tali-jana i pita ih: 'Je li dopušteno oduzeti život čedu za koje je Krist prolio svoju krv?! Ako tom činu ubijanja čovjeka u utrobi majke dadnemo pravo građanstva, onda smo na rubu provalije s nesagle-divim posljedicama'.

Neumorni Karol Wojtyla nije ostavljao dojam tjes-kobna čovjeka. Dapače, djelovao je kao 'Božji general' koji predvodi vojsku u borbi sa zlom, zasje-dama i napastima ovoga svijeta. Istim osjećajima neustrašivosti htio je poći i u 'zemljicu Bosnu', u opkoljeno Sarajevo u rujnu 1994. Svjetski moćnici, međutim, nisu mu garantirali sigurnost. Nije mu ostalo ništa drugo, nego iz Castel Gandolfa uputiti žarki vapaj i nebu i ljudima. Kako se ne sjetiti one divne liturgije i najdirljivijeg vapaja koji je Papa ikad izgovorio, uzdignutim pogledom prema Sarajevo i Bosni, te povišenim glasom: 'S vama smo i bit-ćemo sve više s vama'.

5. Vapaji i molitve bl. Ivana Pavla II. bili su izraz njegove vjerničke sigurnosti, ali i odraz njegove zabrinutosti za budućnost svijeta. Nešto ga je posebice zbumjivalo i ljutilo. Grijeh i zlo, naime, stekli su pravo građanstva. A otpisivanje Boga ušlo je u program ljudskog umovanja. Zbog toga je bio apostolski zagrijan za navještaj istine, neustrašiv i nepopustljiv prema svim vrstama lažnih ideologija i zavodenja ljudi. Njegova je kritika bila jasna i otvorena. I posebice uperena prema dva sustava koji su vladali svijetom i Europom: Prema onom s istoka koji Boga križa i odbacuje, kao i prema onome sa zapada koji misli kako može graditi svijet i kulturu bez Boga. Treći milenij Crkve, govorio je, ne smije započeti 'sramotom XX. stoljeća', kako je nazivao ateizam svih boja i rastvora. S time se nikako nije mirio. Zato je hrabro i neumorno propovijedao o Bogu koji ne prolazi, dok obliče ovog svijeta pro-lazi i nestaje. Njegovi su molitveni vapaji bili i os-tali prepoznatljiva jeka onoga pobedničkog 'glasa na neb'u' iz današnjeg prvog čitanja: 'sada nasta spasenje i snaga, i kraljevstvo Boga našega, i vlast Pomazanika njegova' (Otkr 12, 10).

Premda širitelji 'kulture smrti', braćo i sestre, imaju silnoga uspjeha, mi ne zatvaramo oči pred realnošću. Dapače, njima upsrkos mi 'potomci svetoga Duje', okupljeni na ovom slavlju, gledamo prema nebeskom obzorju kamo je nakon slavnne smrti pošao s drugim solinskim mučenicima i naš zaštitnik sv. Dujam. Gledamo prema nebu i čujemo Ivanove riječi o 'spasenju i kraljevstvu Boga našega'. Mučeništvo sv. Dujma i njegova blažena smrt, kao i trajna zaštita i briga kojom nas je stoljećima pratio, daju nam utemeljenih razloga već ovdje, na zemljji

svečanom liturgijom slaviti 'život poslije života'. Nutarnjom snagom vjere i optimizma, usprkos strašnih posljedica koje su sijali i širili ideolozi kulture smrti, mi se radujemo što i dalje 'kiše padaju, polja radaju, a djeca se igraju, trče i sanjaju.

Nije nas, dakle, ostavio Bog! U toj vjeri i s pouzdanjem obraćamo se našem zaštitniku i kličemo: Zdravo Dujme mučeniče, Splita grada zaštitniče. Upravljam tebi glas i ove 2011. Oj pastiru, oče mili, čuvaj nas, te i dalje brani i zakrili! Amen.

***Nadbiskupova propovijed na Nadbiskupijskom susretu obitelji,
Vrana, 14. svibnja 2011.***

Obitelj je 'Crkva u malom'

1. Ovo naše današnje zborovanje u Vrani neposredna je priprava za susret hrvatskih katoličkih obitelji s papom Benediktom XVI. u Zagrebu. Uz blagdan svetog Matije apostola slušali smo u prvom čitanju tekst o odluci apostola da izaberu jednoga koji će se namjesto izdajnika Jude pribrojiti zboru dvanaestorice. Nakon upravljenje 'molitve Gospodinu poznavaoču svih srdaca', kocka je pala na Matiju. U evanđelju nas Ivan izvješće kako se Isus obraća svojim učenicima i moli ih neka 'ostanu u njegovoj ljubavi'. Naziva ih priateljima i veli kako ih je 'on izabrao i postavio da idu i rod donose'. A odломak završava zapovijedu da 'ljube jedni druge'. U drugom čitanju iz poslanice Efežanima apostol Pavao govori o Kristovu gospodstvu nad svemirom, te opisuje kako je Bog odvijeka planirao otajstvo Crkve: 'Blagoslovljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, on koji nas blagoslovi svakim blagoslovom duhovnim, u nebesima, u Kristu... I obznanii nam Otajstvo svoje volje po dobrohotnom naumu svojem: uglaviti u Kristu sve –na nebesima i na zemlji' (Ef 1, 9-10).

Crkva je to veliko otajstvo koja je prepoznatljiva kao 'zajedništvo', jer 'sve im je bilo zajedničko' (Dj 4, 33). Takav oblik zajedništva nalazimo u obitelji gdje se oko stola zbiva susret i ostvaruje komunikacija. Nije bez razloga i činjenica što se ustanova euharistije dogodila upravo kod stola na Posljednjoj večeri. A svoje javno djelovanje Isus je započeo kod stola, na svadbi jedne obitelji u Kani Galilejskoj (Iv 2, 1-11). Zbog toga Djela Apostolska govore o prvoj kršćanskoj zajednici rječnikom obitelji. A i blaženi Ivan Pavao II., koji je puno govorio i pisao o obiteljskoj problematiči, veli kako je 'obitelj put Crkve', te kako je 'obitelj Crkva u malom'. Pokušajmo razmišljati o tomu, zašto je obitelj put Crkve i kako to da je obitelj 'Crkva u malom'?

2. Isus nije htio Crkvu kao bezličnu masu, ili pak kao neku nadgradnju društva. Želio je neka njegovi budu 'zajednica braće i sestara' (Mt 23, 8), zajednica stola i blagovanja, zajednica dobara i međusobne

ljubavi. Stoga Luka izvješće kako je 'u mnoštvu onih, koji su prigrili vjeru, bilo jedno srce i jedna duša', te kako 'nitko od njih nije zvao svojim ništa od onoga što je imao, nego im sve bijaše zajedničko' (Dj 4, 32). To su vrijednosti koje bi trebale resiti svaku obitelj. A one su izrečene kroz četiri bitne odlike: zajedništvo nauka, molitve, lomljenja kruha i dobara. O njima bi valjalo češće razmišljati.

Zanimljiv je u tom vidu tekst iz Apostolskih Uputa koji preporučuje: «U dan Gospodnjeg saberite se zajedno lomiti kruh i vršiti euharistiju, isповijedajući prethodno svoje prijestupe, kako bi vaša žrtva bila čista. A nijedan koji ima spor sa svojim drugom neka se ne pojavi na vašem sastanku dok se nisu pomirili da se ne okalja vaša žrtva» (Didache 14, 1-2). Ovaj tekst pokazuje kako je euharistija slavlje zajednice. Nema, dakle, privatnih misa. I euharistiju se ne može privatizirati. Nju slavi zajednica koja je subjekt tog okupljanja («saberite se zajedno lomiti kruh i vršiti euharistiju»). Molitveno i posebice euharistijsko zajedništvo otkriva najdublju dimenziju za koju je Isus obećao svoju nazočnost i asistenciju: «Ako dvojica od vas na zemlji jednodušno zaištu što mu drago, dat će im Otac moj, koji je na nebesima. Jer, gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima» (Mt 18, 19-20).

Uz zajedništvo u nauku, lomljenju kruha i u molitvama Luka nas izvješće kako je prva kršćanska zajednica bila prepoznatljiva i po zajedništvu dobara (Dj 2, 42-47; 4, 32-35). Apostolski i otački spisi pripovijedaju kako su prvi kršćani uistinu međusobno komunicirali i dobrima se obdarivali. O tomu nam svjedoči sv. Justin koji u svojoj apologiji caru Antoniju Piju (138-161) piše o toj kršćanskoj praksi: 'Ono što posjedujemo dijelimo svima koji su potrebni; što se skupi, pohranjuje se kod predstojnika, a on vodi brigu o siročadi i udovicama i o onima koji su bolesni ili u tamnici... i uvijek pomažemo jedni drugu...' (Apologija 1, 67).

3. Zajedništvo o kojem smo danas razmišljali jest zadatak i poslanje koje mogu i trebaju ostvariti naše obitelji. Znamo kako zajedništvo prve kršćanske zajednice nije bio neki njezin hobi, nego bitno obilježje po kojem su se očitovali u svijetu. Kršćani su, naime, znali i vjerovali da Crkva, kojoj s ponosom pripadaju, nije proizvod povijesnog slučaja, nego izvorni Božji naum, Isusova zaručnica (Ef 5, 22-23), Tijelo Kristovo (Ef 1, 22; 4, 15-16). Božje zdanje komu je zaglavni kamen Krist (Ef 1, 20-21). Je li Krist u središtu našeg obiteljskoga života? Ima li mjesta za molitvu u našem obiteljskom druženju? Što nama kao ocu i majci, mužu i ženi znači nedjelja, Dan Gospodnj? Jesmo li svjesni našeg obiteljskog otajstva u kojem i Bog nazočan? Trudimo li se da se naše 'dvije životne povijesti' slijevaju u jednu? Dopuštam li svome suprugu i supruzi neka pod moj krov unese cijelu svoju prošlost i povijest? Može li u domu moje duše osjetiti sve moje radosti i tjeskobe, žalosti i nade koje me prate? Nastojim li pažljivo i brižno tkati naš zajednički vlastiti tepih života, te svakim danom unositi u njega osnovnu i najvažniju potku, a to je ljubavi? Jer, ona je temelj i nje nikada ne smije uzmanjkat. Imam li vremena za svoju djecu, muža i ženu? Pokazujem li snošljivost i razumijevanje za naše različitosti kako na fiziološkom i psihološkom, tako i na duhovnom području? Ako je obitelj zajedništvo osoba, jesam li svjestan kako se za takvo milosno stanje valja Bogu moliti i zahvaljivati?

Ali i proziti zagovor, zaštitu i blagoslov Svetе obitelji i svetaca koji su nam dragi i bliski?! Odgovore na ova pitanja prepustam vama, dragi očevi i majke, drage obitelji Zadarske nadbiskupije koji ste se okupili na hodočašće u ovom našem svetištu svete Nedjeljice u Vrani.

4. Moja molitva i žarka želja je: budite i ostanite 'intimna zajednica života i ljubavi' (GS 48) kako su koncilski oci prije 45 godina govorili o obitelji. Rastite u obiteljskom zajedništvu i ne zaboravljajte obećanja koje ste dali na vjenčanju pred službenikom Crkve. Trudite se biti aktivnim članovima župne i društvene zajednice. Jer, vi ste 'prva životna stanica društva' i glavna škola 'društvenih vrlina'. Svjedočite riječju i primjerom svoju vjeru i sudjelujte zauzeto u životu i poslanju ove partikularne Crkve zadarske (FC 18-64). Neka Gospodin Isus, koji je dijelio brige i radosti ljudskog roda, blagoslovi sve naše obitelji kako biste vjernošću i ljubavlju bili gorljivi, u molitvi postojane, te postali ono što vam je po Božjem naumu i promislu odvijeka određeno.

'Bože, u tvojim zajednicama diljem svijeta postaje vidljivom jedna, sveta, katolička i apostolska Crkva. Neka sjedinjena s papom i biskupima bude opći sakrament spasenja, te kao kvasac i duša društva ostane vjerna svom poslanju, uvijek na službu ljudskoj zajednici dok čovječanstvo ne postane Božjom obitelji. Amen'.

**Nadbiskup o završetku pregovora Hrvatske s Europskom unijom,
Razgovor za Hrvatski katolički radio, o Duhovima 2011.**

Povodom završetka pregovora Hrvatske s Europskom unijom, zadarski nadbiskup Želimir Puljić, član biskupske komisije HBK za odnose s Europskom unijom, pojasnio je kako vidi hrvatski razvoj u tom procesu i u kontekstu Pisma hrvatskih biskupa koje su u izdanju Glasa Koncila biskupi objavili u ožujku 2010. godine. HBK je izdala to Pismo povodom pristupnih pregovora za ulazak RH u Europsku uniju te je organizirala i Komisiju za praćenje tih procesa. Pismo izražava stav Crkve o toj stvarnosti, gledano vjerski, povjesno i kulturološki, budući da je i Crkva bitan i sastavni dio života hrvatskog naroda. Na početku pregovora naši su biskupi poručili: "U duhu koncilskog usmjerenja, želimo se i mi, hrvatski biskupi, očitovati glede ujedinjavanja europskog kontinenta i procesa pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. Kao članovi hrvatskog naroda i predvodnici Crkve, koja je stoljećima vjerno pratila hod našeg čovjeka i dijelila njegovu sudbinu, želimo u ovom povjesnom trenutku, u svjetlu evanđelja i crkvenog učiteljstva, pratiti novi povjesni izazov pred kojim se sada nalazimo, pitajući se kojoj i kakvoj Europi se želimo pridružiti i zajedno ju izgrađivati, na kakvim se temeljima odvija proces europskog ujedinjavanja i s kojim ciljevima, postoje li neki obrisi po kojima zaključiti ima li to novo društvo, ta nova Europska unija, koju se više od pola stoljeća planira i stvara, nešto u čemu se i mi prepoznajemo, otkrivamo svoju prošlost, vidimo svoju sadašnjost, ali i s nadom gledamo u svoju budućnost".

Nadbiskup Puljić je odluku o zaključenju pregovora dočekao „s određenim čuđenjem što je Europa čekala toliko vremena, što je Hrvatsku toliko provjeravala i gnjavila. Žao mi je da nije prepozna la u njoj dio sebe, jer Hrvatska je stoljećima dio srednjoeuropske stvarnosti. Uvijek me smetala činjenica 'Ulazimo u Europu'. Mi ne ulazimo u Europu, mi smo Europa. Europa se stvarala najprije u sredozemnom podneblju. Sad se događa ujedinjenje europskih naroda i država. To je nova stvarnost i Hrvatsku se nije trebalo toliko dugo maltretirati. Normalno je da pripadamo tom europskom krugu. Završetak pregovora nisam doživio s nekom euforijom. Čudio sam se da se to nije i prije dogodilo“ rekao je mons. Puljić. Činjenicu da je Hrvatska prva zemlja koja je trebala ispuniti niz kriterija zbog postajanja novom članicom nadbiskup vidi

kao upozorenje i nama da s oprezom, sviješću, slobodom i odgovornošću ulazimo u tu stvarnost. „Ako smo toliko provjeravani, ako smo toliko rendgena prošli, vjerojatno imamo nešto što toj novoj koncepciji možda ne odgovara. Važno je imati tu svijest: ako smo provjeravani, znači da se želi nešto novo modelirati; a mi nismo baš za modeliranje. Mi smo uvijek bili vjerni svojim korijenima, baštini i sad trebamo biti svjesni da ulazeći u novu Europu trebamo i dalje ostati vjerni svojoj baštini, a prihvaćamo novu uniju, novo zajedništvo. Crkva je od svojih početaka bila globalizacijska snaga koja je povezala narode Europe i učinila ih velikom zajednicom. U tom kontekstu ne trebamo se bojati tog novog velikog zajedništva, ali moramo biti svjesni da sa sobom donosimo svoj prtljag, svoje ime i prezime i da nas s tim imenom i prezimenom trebaju i dalje prepoznavati, kao što i mi druge trebamo prepoznavati“ rekao je mons. Puljić.

U Pismu povodom početka pregovora biskupi su spominjali prednosti i nedostatke takvog ujedinjavanja. „Tim Pismom javnosti smo htjeli dati do znanja što Crkva misli o toj novoj stvarnosti. Konstatirali smo najprije da je ujedinjenje Europe počelo nakon strašnih iskustava dvaju svjetskih ratova kad su milijuni stradali zbog ideologija. Onda su se našla trojica velikih katolika političara uvjerenih u svoje kršćanske korijene: Adenauer, Schuman i De Gasperi. Počeli su razmišljati drugačije, potaknuti tim lošim iskustvom htjeli su započeti proces koji još traje - da u Europi treba izgrađivati suradnju i pomoći, a ne uništavanje i pokoravanje. U Pismu smo naveli i dosadašnje pape koji su pratili taj proces, njihov stav i orientaciju u tom pogledu: Pio XII., Ivan XXIII., Pavao VI., Ivan Pavao II. i Benedikt XVI. Svi su pozitivno gledali na taj proces ali i upozoravali i poticali političare da ne zaborave kršćanske korijene; neka ne zaborave ono što je Europu učinilo posebnim kontinentom, a to je kršćanska vjera i Katolička Crkva“ rekao je mons. Puljić. Biskupi pozitivnim u tom procesu smatraju zbližavanje, međusobno upoznavanje naroda, ne ratovanje, pozitivno natjecanje. Upozorili su i na negativnosti koje ujedinjenje može donijeti. „Istaknuli smo vrijednost naših ljudi, onih koji pregovoraju i naših političara koji potpisuju te pregovore, da se u takvu asocijaciju ulazi uzdigнутne glave; ponosan na svoju prošlost, ne niječeš ništa od sebe, ali prihvaćaš tu asocijaciju javnosti.

„Smatrali smo potrebnim upozoriti one koji u ime nas pregovaraju i koji u ime naroda potpisuju takve asocijacije da imaju to u vidu. Važni su nam stavovi papa koji su otvorenih očiju pozitivno vrednovali jedan proces. No u zadnje vrijeme Ivan Pavao II. i Benedikt XVI. zabrinuti su zbog nekih krivih naglasaka ili orientacija koje odudaraju od kršćanskih istina, temelja i temljene istine o čovjeku. Htjeli smo reći da ta nova asocijacija, nova Europa, ne može zanemariti ono na čemu je rasla: vrijednost svetog dana nedjelje. Kroz povijest Europe je bilo ideologija i ideja koje su to htjele zanemariti. Francuska revolucija je dokinula nedjelju, osnovala je deset radnih dana. Htjelo se zanemariti ono na čemu je Europa stasala i što je nosi, što obilježava kršćansku Europu. Nažalost, živimo u vremenima u kojima se u ime demokracije promiču neke nove 'istine', iskrivljenosti o čovjeku i braku. Tu je Benedikt XVI. vrlo jasan. Ne prihvaćamo neku novu asocijaciju koja će nam donijeti, predložiti ili nalagati krivu sliku o čovjeku i obitelji. Hrvatska katolička obitelj moli i nedjeljom slavi misu - po tome se prepoznajemo, po tome naše obitelji rastu i ucjepljaju se u tkivo Crkve i postaju prepoznatljivi. To unosimo u tu asocijaciju i ne bih volio da po tome ne budemo prepoznati“ upozorio je mons. Puljić smatrajući da, ako se stvara neka zajednica europskog naslova, nije normalno i moguće ostati izvan tog zajedništva, ako pripadaš tom kulturnom, povjesnom i geografskom miljeu. „Bilo bi nezgodno da Hrvatska bude izvan toga, a u Europi smo. Ali kad se zagovarao ulazak svih zemalja na tlu Europe, u pozadini je bilo da svatko od tih naroda koji stvaraju novu zajednicu unese sebe s imenom i prezimenom. Ne možemo reći da smo kao narod, narod bez vjere. Mi smo obilježeni katoličkim pečatom, prepoznajemo se kao narod sv. Petra. Prepoznatljivi smo u katoličkim vezama s papama. Gledano u većini, mislim da smo narod koji drži do tih vrednota. I nadam se da ćemo u toj novoj zajednici u tom pogledu dati pozitivan obol i doprinos, poštujući ono što smo primili, vrijednujući što su nam drugi prenijeli i ostajući vjerni onome što čini naš identitet prepoznatljivima“ rekao je mons. Puljić.

Nadbiskup ističe odgovornost i građana kršćana u izboru nositelja vlasti. „Kad je netko izabran, obavezan je poštivati volju, stavove i uvjerenja onih koji su ga izabrali. Ulazeći u neku asocijaciju, predstavljajući narod koji ga je izabrao, ne može zanemariti ono što narod želi i ispovijeda. Ne može potpisati zakon koji će biti protivan uvjerenju većine. Onaj koji je izabran ima poštivati, mislim da je sasvim normalno da on u ime naroda nastupa

i poštuje njegovu volju i želju. Ali i narod kod izbora ima obvezu birati onoga koji će ispravno zastupati njegove stavove“ rekao je mons. Puljić ističući da je Crkvi prihvatljiva laička država i laička Europska unija, ali ne ideološki laicizam koji Bogu i Crkvi oduzima pravo javnosti, a u ime slobode oduzima se sloboda kršćanima da ispovijede u što vjeruju. „Demokracija se smatra savršenijim načinom upravljanja u odnosu na ono što je bilo u kraljevini i drugim sustavima. Ali ne znači da je demokracija najsavršeniji model. Demokracija nudi svakom mogućnost da kaže svoje, bira svoje, promiče svoje. U tom vidu, kršćani su pozvani na odgovornost. Ne mogu kad su izbori sjediti kod kuće i očekivati da mu netko bude izabran a nije uložio sa svoje strane, kao i pasivan kršćanin koji neće proučavati kad su izbori. Demokracija je to svakome ponudila, da može birati i biti biran. To znači da smo pozvani na odgovornost. I ako nismo budni, ako nismo svjesni i ako se ne zalažemo, jasno da imamo to što imamo. Crkva ne podržava lijenost, pasivnost i laicizam koji se nameće kao da bi to bila neka budućnost, da nema vjere, Boga i Crkve. Benedikt XVI. je prvi borac za prava vjernika. Ali pozvan je i poslan braniti i Božja prava. Zar Bog koji nas je stvorio nema neka prava? Ima pravo od nas koje je stvorio tražiti da ga poštujemo. U tom smislu, svaki sustav i buduća Europska unija čini lošu uslugu svojim vjernicima i Bogu, koji je razlog i uzrok svega, ako ne poštjuju njegova prava. Nema laičke države u kojoj Bogu ne treba mjesto, u kojoj ga treba stjerati u sakristiju ili izbaciti s pozornice svijeta. Božja je zadnja. Uvjereni kršćani društvenog života na položajima i političari bi trebali biti svjesni toga. Mi smo za laičku državu, odvojenost Crkve od države, ali nismo za laicizam koji isključuje Boga i religiju u društvu“ upozorio je nadbiskup.

Vatikan nije član Europske unije niti tijela u Briselu i Strasbourg, ali tamo ima svoje promatrače, nazočan je. Tijelo COMECE čine predstavnici biskupskih konferencija zemalja Europske unije pri Briselu. Imaju sastanke, redovito raspravljaju o čemu i europski parlament, ali ne kao članovi nego kao promatrači koji daju poticaje. U tom smislu Crkva je jako nazočna u tom procesu; ne u smislu donošenja zakona, nego poticanja i razmišljanja svega što europski parlament razmišlja, rekao je nadbiskup. Kardinal Josip Bozanić je predsjednik te komisije, član COMECE-a i Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) koji se sastoji od predsjednika ili članova svih biskupskih konferencija Europe i redovito se okupljaju. „To nema direktne veze s parlamentom, ali tijelo COMECE je

Crkva osnovala da bi bila nazočna, sposobna reći svoju kritiku ili prijedlog kad se radi o određenim stavovima koje europski parlament zauzima. Vatikan je vrlo aktivan, ne kao član, ali je aktivan svojom prisutnošću, preko svojih tijela ili promatrača. U tom vidu i mi smo objavili Pismo, ne kao neki zakonski akt za vladu i Hrvatski sabor. Čak smo predložili da svaki parlamentarac to dobije u ruke, da imaju u vidu naše razmišljanje. Biskupi žele biti aktivni subjekt tog stvaranja, aktivni sudionici tog procesa ovog trenutka, potičući na odgovorno uzimanje stavova i na odgovorno donošenje zakona. Mislim da pregovori nisu trebali toliko trajati jer Hrvatska uistinu nešto znači, značila je, sastavni je dio tog europskog korpusa i prirodno je da bude unutra kao aktivni subjekt i aktivni čimbenik te naše budućnosti“ rekao je nadbiskup Puljić.

U Pismu su hrvatski biskupi potaknuli pregovarače da nađu rješenja koja će biti najmanje traumatična za sve naše građane i društvo u cijelini. „Kod nas se mnoge stvari ispolitiziraju. Mnogi ispregovarani elementi nisu dovoljno predstavljeni javnosti. Sad kad dolazi referendum, odgovornost je onih koji su počeli i završili taj proces da to predstave

narodu kako bi mogli donijeti svoju odluku. Pristup Europskoj uniji će dobiti svoj legitimitet tek kad narod to prihvati. Ali narod može prihvati tek onda kad ima punu i pravu istinu o svemu što se ispregovaralo i što to sve znači. Jedni će reći 'Izdali su nas', drugi 'Prodali su nas', treći 'Nisu bili uzdignute glave'. Biti nam je dionik tog velikog korpusa koji se stvara, ali u tom procesu nam je ići, kako smo rekli u Pismu nadahnuti našim velikim sinom, kardinalom Franjom Kuharićem, koji je baš u vrijeme kad su pregovori počeli savjetovao: 'Ne idite na koljenima. Idite uzdignute glave'. To je važno imati i sada i kod tog cijelog procesa: da idemo ponosni, da znamo što primamo i u što ulazimo. Biskupi su rekli da se nekoga cijeni koliko drži sam do sebe. Mi cijenimo čovjeka koliko on drži do sebe. Ali cijenimo ga i ako drži do mene. Važno nam je to međusobno poštovanje, uvažavanje i da cijenimo ono što smo naslijedili, primili, da idemo bez straha u novu stvarnost u koju unosimo to što imamo“ zaključio je nadbiskup Želimir Puljić.

*Ines Grbić,
Tiskovni ured Zadarske nadbiskupije*

Nadbiskupova propovijed na svetkovinu Duhova, Katedrala, 12. lipnja 2011.

1. Knjiga Djela Apostolskih vodi nas na početke Crkve gdje na dan Pedesetnice 'svi bijahu zajedno', te premda iz različitih krajeva i različitih jezika svi razumješe što im apostoli propovijedaju. I svi se divljahu i razglašavaju veličanstvena djela Božja. (Dj 2, 1-11). O prvoj kršćanskoj zajednici, dakle, govori se rječnikom obitelji. Isus je htio neka njegovi budu «zajednica braće i sestara» (Mt 23, 8), zajednica dobara i međusobne ljubavi. Stoga Luka izvješćuje kako je «u mnoštvu onih, koji su prigrli vjeru, bilo jedno srce i jedna duša». To su bitne odlike zajedništva prve Crkve, a tvorac takvog zajedništva je Duh Sveti koji otvara i preobražava ljudska srca. On je onaj koji «mekša čudi kamene i grije grudi ledene».. Bez njega ne bi bilo moguće stvarati zajedništvo koje je zadivilo ondašnji poganski svijet, pa su ljudi upirali prstom, divili se i govorili «gledajte samo kako se ljube».

Prošlu subotu i nedjelju osjetili smo takvo zajedništvo u prigodi pohoda Petra naših dana, pape Benedikta XVI., upravo pod geslom "Zajedno u Kristu". U općoj audijenciji u srijedu, 8. lipnja 2011. on se osvrnuo na svoj boravak u Hrvatskoj

i zahvalio svima za topli doček koji smo mu iskazali. Danas će se po cijeloj našoj nadbiskupiji čitati taj Papin govor koji nas podsjeća na početke naše narodne povijesti kada je jedan drugi papa Ivan VIII. upravo u mjesecu lipnju pisao pismo ljubljenom knezu Branimiru. U tom pismu papa Ivan VIII. izvješćuje kneza Branimira kako je tih dana 'upoznao kolika je Branimirova vjera i poštovanje prema sv. Petru'. Zbog toga je na dan Uzašašća Gospodnjega čitao misu i digao ruke u vis, te bla-goslovio Branimira, narod i zemlju njegovu'. Slično pismo poslano je ovih dana iz Vatikana na sve strane svijeta. Čujmo ga:

2. 'Glavni povod moga pohoda bio je I. Nacionalni dan hrvatskih katoličkih obitelji, koji je imao svoj vrhunac u euharistijskom slavlju u nedjelju ujutro. Za mene je bilo veoma važno učvrstiti u vjeri prije svega obitelji, koje je Drugi vatikanski koncil nazvao "kućnom Crkvom" (usp. Lumen gentium, 11). Blaženi Ivan Pavao II., koji je Hrvatsku pohodio čak triput, stavio je snažan naglasak na ulogu obitelji u Crkvi. Ta je poruka imala osobitu važnost za Hrvatsku, bogatu duhovnom, etičkom i kulturnom baštinom, koja se priprema ući u Europsku Uniju.

Sveta je misa slavljena u posebnom duhovnom ozračju devetnice Duhova. Kao u velikoj "dvorani Posljednje večere" pod otvorenim nebom, hrvatske su se obitelji okupile u molitvi, zazivajući zajedno dar Duha Svetoga. To mi je omogućilo istaknuti dar i zauzetost zajednice u Crkvi, kao i obodriti bračne drugove u njihovu poslanju. U našim dñima, dok se nažalost konstatira sve veći broj rastava i razvoda, vjernost bračnih drugova je postala samo po sebi značajno svjedočanstvo Kristove ljubavi, koja omogućuje živjeti brak zbog onog što on jest, to jest zajednica muškarca i žene koji se, s Kristovom milošću, uzajamno ljube i pomažu čitav život, u radosti i žalosti, u zdravlju i bolesti. Ali ta vjernost nije moguća bez Božje milosti, bez oslonjenosti na vjeru i Duha Svetoga. Eto zašto Djevica Marija neprekidno zagovara kod svoga Sina.

3. U to ozračje velike pozornosti prema obitelji, vrlo se lijepo uklopilo bdjenje s mladima, održano u subotu navečer na Jelačićevu Trgu, središtu grada Zagreba. Ondje sam se imao priliku susresti s novim hrvatskim naraštajem i primijetio sam snagu njegove mlade vjere. Bilo je lijepo i dirljivo čuti te mlade kako pjevaju s radošću i zanosom, a zatim, u trenutku osluškivanja i molitve, vidjeti ih sabrane u dubokoj tišini! Njima sam ponovio pitanje koje je Isus uputio svojim prvim učenicima: "Što tražite?" (Iv 1, 38), ali sam im rekao da Bog traži njih prvi i više no što oni traže njega. To je radost vjere: otkriti da nas Bog prvi ljubi! To nas otkriće trajno čini učenicima i stoga uvijek mladima u duhu!

Drugi događaj kojeg bismo mogli nazvati događajem "Posljednje večere" bilo je slavlje večernje u katedrali s biskupima, svećenicima, redovnicima i mladima u formaciji u bogoslovijama, sjemeništima i novicijatima. I tu smo, na poseban način, iskusili da smo kao crkvena zajednica jedna "obitelj". U zagrebačkoj katedrali se nalazi monumentalni grob blaženog kardinala Alojzija Stepinca, biskupa i mučenika. On se, u Kristovo ime, hrabro suprotstavio nasiljima nacizma i fašizma a, zatim, nasiljima komunističkog režima. U svjetlu njegova svjedočanstva, ohrabrio sam biskupe i prezbiterе u njihovoј službi, potaknuvši ih na zajedništvo i na apostolski polet; pozvao sam bogoslove i sjemeništarce, novake i novakinje da s radošću slijede Krista koji ih je pozvao po imenu. 4. Veoma je značajan bio također susret s predstavnicima civilnog društva, svijeta politike, znanosti, kulture i gospodarstva, s diplomatskim zborom i vjerskim vođama u narodnom kazalištu u Zagrebu. U tom ozračju imao sam radosnu

prigodu iskazati poštovanje velikoj kulturnoj tradiciji Hrvatske, koja je neraskidivo povezana s njezinom poviješću vjere i žive prisutnosti Crkve, koja je tijekom stoljeća pokretala mnoge institucije i prije svega odgojila glasovite tražitelje istine i općeg dobra. Među njima sam podsjetio osobito na isusovca Ruđera Boškovića, velikog znanstvenika čija se 300. obljetnica rođenja slavi ove godine. Još jednom nam je postao bjelodan najdublji poziv Europe – čuvati i obnavljati humanizam koji ima kršćanske korijene i koji se može nazvati "katoličkim", to jest univerzalnim i cjelovitim.

To je humanizam koji stavlja u središte čovjekovu savjest, njegovu otvorenost vrhunaravnom i istodobno njegovu povijesnu stvarnost, koja je kadra nadahnuti raznolike političke projekte koji imaju za zajednički cilj izgrađivati sadržajnu demokraciju, utemeljenu na etičkim vrijednostima ukorijenjenim u samoj ljudskoj naravi. Promatrati Europu s gledišta jedne nacije drevne i čvrste kršćanske tradicije koja je sastavni dio europske civilizacije, dok se priprema ući u Europsku Uniju, omogućilo je iznova osjetiti urgentnost izazova pred kojim stoje narodi ovoga kontinenta, a taj je izazov ne bojati se Boga, Boga Isusa Krista, koji je ljubav i istina, i koji ne oduzima ništa slobodi već je vraća samoj njoj i daje joj obzor pouzdane nade.

5. Dragi prijatelji, svaki put kada Petrov nasljednik boravi na apostolskom putovanju, čitavo tijelo Crkve sudjeluje na neki način u dinamizmu zajedništva i poslanja vlastitom njegovoј službi. Zahvalujem svima onima koji su me pratili i podupirali molitvom. Zahvaljujući tome taj je moj pastirski pohod protekao u najboljem redu. Sada, dok zahvaljujemo Gospodinu za taj veliki dar, molimo njega, po zagovoru Djevice Marije, Kraljice Hrvata, da ono što sam uzmogao posijati doneše obilne plodove, za hrvatske obitelji, za čitav narod i za cijelu Europu.

Tako je u srijedu zborio, zahvaljivao i blagoslovio papa Benedikt XVI. I on je poput Ivana VIII. podigao svoju ruku i molio za Hrvatsku i hrvatski narod. I zborio o Kristu koji je ljubav i istina; središte povijesti Crkve i povijesti čovječanstva. U njemu je sve uglavljeno (Ef 1, 10). On je svrha i cilj ljudskih stremljenja. K njemu smjeraju želje povijesti i civilizacija. Jer, došao je zalatalog čovjeka obasjati svjetлом istine, a pokajniku vratiti dostojanstvo i život. Došao je uvesti nas u puninu božanskog života Presvetog Trojstva. I «nemirno je srce ljudske dok u njemu ne otpočine» (sv. Augustin). Molim Duha Svetoga, dragi krizmanici, neka zapali vaša srca da izgaraju od čežnje za Isusom. Poželio bih

da u vama raste čežnja za Kristom jedinim pravim prijateljem i da se ne gasi u vama glad i čežnja za nebeskim dobrima. Vjerujte u Isusovu ljubav koja

spašava i milosrđe koje prašta i oživljava. Uzdajte se u Gospodina i budite sigurni u njegove riječi. Jer, evanđelje nade ne vara! Amen.

**Nadbiskupova propovijed na svetkovinu Tijelova,
23. lipnja 2011.**

1. Slavimo svetkovinu Tijelova koju zovemo i Brašančevo; svetkovinu Presvetoga Tijela i Krvi Isusove. Krist je, naime, u euharistiji stvarno, istinito i bitno nazočan (na latinskom je to bilo formulirano: vere, realiter et substantialiter). Stoljećima Crkva naučava i ispovijeda vjeru u njegovu nazočnost u Presvetom oltarskom sakramenu. I mi ćemo istom vjerom večeras s pjevačima pjevati: "Veselo braćo, kliknimo na radost roda svog, pjevajmo bijeloj hostiji: u njoj je živi Bog"; i "ne ostavi nas nigdar, blagoslovi nas svigdar, budi s nama svaki čas, Isuse, Spasitelju naš". Liturgija je oblikovala izričaje vjere, kao i način kako se imaju vršiti sveti obredi, pa živo želi da se vjera pretoči u život, a sudjelovanje na pričesti "preobrazi vjernike u ono što primaju" (Leon Veliki). Krist, "kruh živi i kalež vječnog spasenja" je među-nama, Emanuel, Bog-s-nama. On je naš suputnik, supatnik. Naša hrana i popudbina na ovozemaljskom putu.

Kršćani to vjeruju i aktivno sudjeluje u misnim obredima. I tako ostvaruju ono duhovno bratstvo s Kristom o kojem večeras piše sveti Pavao: "Zar kruh koji lomimo nije zajedništvo tijela Kristova? Budući je jedan kruh, jedno smo tijelo mi mnogi; ta svi smo dionici jednog kruha" (1 Kor 10, 16-17). Sudjelovati na pričesti znači biti jedno s Kristom, te ostati i biti u njemu: "Tko jede moje tijelo i piće moju krv, ostaje u meni i ja u njemu" (Iv 6,56), veli Isus u večerašnjem evanđeoskom odlomku. 'Ostati u njemu' označava intimno zajedništvo koje postoji između Oca i Sina. Zbog toga otajstvo euharistije označava trostruko zajedništvo: zajedništvo s Kristom, s njegovom Crkvom i svim ljudima; posebice s onima koji pate zbog bolesti, gladi, ovisnosti, rata, različitosti mentaliteta, rase i vjere. Po njihovim, naime, tegobama Isus nastavlja svoju muku u posvjesti. I oni su najbliži njegovom patničkom licu.

2. Crkva prikazuje Ocu nekrvnu žrtvu Novog Saveza, slavi euharistiju i živi od euharistije koja je čudo Božje nazočnosti među nama. Euharistija je produljenje Isusovog života na zemlji i milosno približavanje ljudima. On, koji je prošao svijetom čineći dobro, nastavlja danas slikeći bolesne, hraniti gladne, tješiti žalosne i praštati grijehu. Sveti Pavao nam večeras kratko i jezgrovito donosi temeljnu

istinu da je u Isusa Kristu, po njegovoj kalvarijskoj žrtvi sklopljen novi savez između Boga i ljudi. To više nije savez kamenih ploča, već savez srdaca: "Bit će njihov Bog, a oni moj narod". Kad je na Posljednjoj večeri Isus izgovorio riječi "ovo je čaša moje krvi, novog i vječnoga saveza", bilo je jasno kako nastupa mesijansko razdoblje, Novi savez u krivi Kristovoj po kojoj se čovječanstvo povezuje s Bogom i Bog s ljudima. U činu Isusove Golgotke žrtve dogodilo se otkupljenje i sklopljen je savez. Euharistija, kao nekrvna žrtva Novoga Saveza, prigoda je posvijestiti to naše savezništvo s Bogom i doživjeti blizinu koja se iz tog novog saveza rađa.

Blagdan Tijelova vraća nas nezaboravnoj Gospodnjoj Pashi koju je -kako piše evanđelje- "vruće želio blagovati sa svojim učenicima". Nešto je, ipak, bilo neuobičajeno u toj Pashi. Nakon blagoslova Isus je dao učenicima kruh uz riječi: "Uzmite i jedite, ovo je tijelo moje". Jednako tako dao im je i čašu govoreći: "Uzmite i pijte, ovo je krv moja, novoga i vječnoga saveza, koja se prolijeva za vas i za mnoge na oproštenje grijeha". A nakon toga izrekao je svoju oporučnu želju: "Ovo činite meni na spomen".

3. Stoga večeras na blagdan Presvetog Tijela i krvi Kristove, razmišljamo o toj svetoj Tajni Crkve koju smo po Kristovom nalogu pozvani slaviti. Već dvije tisuće godina Crkva to s poštovanjem i zahvalnošću čini. "Nedjeljno misno slavlje, središte je obiteljskog, župskog i kršćanskog života". Apostoli su to shvatili pa su "svaki dan jednodušno i postojano hrlili u Hram, te u radosti i prostodušnosti srca, zajednički uzimali hranu, hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda" (Dj 2, 46-47). Upute "Didache" preporučuju vjernicima neka se "u dan Gospodnji saberu, lome kruh i slave Euharistiju". Bože, koji si nam u divnom Sakramantu ostavio uspomenu muke svoje, podaj nam tako častiti sveta otajstva Tijela i Krvi tvoje, da vazda osjećamo u sebi plod otkupljenja tvojega. "Budimo, stoga, zahvalni i vjerni Kristu svom, svoj život njemu darujmo, obitelj i svoj dom".

Molitvenom sabranošću i pobožnom procesijom ulicama grada mi večeras zahvaljujemo javno, srdačno i harno na daru Euharistije. Zahvaljujemo Isusu

što je pod znakovima kruha i vina ostavio samog sebe, pa nam se "duša napunja milošću i daje nam se zalog buduće slave". Neposredno pred dramu suočenja sa snagama zla i smrti, on nam je ostavio simbole vjernosti i ljubavi. To nam je najdraža i najdragocjenija uspomena; spomen-čin koji navljuje novo doba, "novo nebo i novu zemlju".

Čudesna preobrazba čovjeka, povijesti i svemira; Božanska pretvorba koja nadilazi vremena i prostore. I to je ono što večeras zahvalno slavimo, ispo-vijedamo i radosno spominjemo. Vjerujemo da je svaka misna pretvorba navještaj onog konačnog dolaska "jednog dana". Zbog toga molimo i pjevamo: Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo. Tvoje uskrsnuće slavimo. Tvoj slavni dolazak iščekujemo! Dođi Gospodine Isuse!

**Nadbiskupova propovijed na svećeničkom ređenju,
Katedrala, 28. lipnja 2011.**

Molimo neka i oni sami budu dar kojeg će velikodušno darivati!

Uz današnje ređenike don Slavka Ivoša, don Roldana Jelića, don Darka Marušića i don Tomislava Planinića pozdravljam nazočne svećenike i redovnike, posebice župnike naših ređenika, njihove roditelje, te bližu i daljnju rodbinu i prijatelje. Posebice mi je draga pozdraviti večeras među nama vicerektora bogoslovije iz Rijeke, dr. Mrakovčića i duhovnika don Alexandra s bogoslovima kolegama naših ređenika.

Ovogodišnji kandidati za ređenje imaju svoje ime, roditelje i župu krštenja: S don Slavkom su danas ovdje njegova majka Dragica i otac Radoslav Ivoš s kćerkom Sandom. Uz don Rolanda i njegova majka Mara i otac Ivo Jelić s djecom Rovenom i Denisom. Don Darka su dopratili njegovi roditelji Mirjana i Branko Marušić sa sinovima Ivanom i Vicom. Uz svoga sina Tomislava danas su ovdje majka Mila i otac Ivan Planinić s djecom Damirom, Ivanom i Anamarijom. Tu su još i njihovi župnici, vicerektor i duhovnik iz bogoslovije u Rijeci, kolege s teologije, rodbina i prijatelji. Sve ih od srca pozdravljam.

Sve vas, braće i sestre, koji ste došli nazočiti ovom svetom događaju od srca pozdravljam. Pozivam vas sve da u ovom svetom činu sudjelujemo radosno i zahvalno. Gospodin, koji nas je okupio na ovom svetom obredu, poziva nas na svoju gozbu Riječi i Euharistije. Ali, zove nas i na obraćenje...

***

Ovaj početni razgovor, braće i sestre, uvođi nas u misterij svetog ređenja koji se odvija pred našim očima u ovoj prвostolnici. Ređenje nas u duhu vodi do Isusa koji je rekao svojim apostolima: «Vi ste prijatelji moji.

Ne izabraste vi mene, nego sam ja vas sebi izabrao i odredio da idete i rod donosite. Ostanite u mojoj ljubavi!» Za koji trenutak izgovorit ću i posvetnu molitvu: "Svemogući Bože, darivatelju časti, djelitelju redova i rasporeditelju službi, milostivo pogledaj na ove sluge svoje koje smjerno posvećujemo služenju tvojim svetim oltarima. Pošalji na njih Duha Svetoga neka ih darom tvoje milosti ojača za vjerno vršenje službe". Tri su stvari koje nas danas nadahnjuju svojom porukom: Ređenje koje je puno znakovitosti i liturgijske dinamike. Uočnica blagdana apostola Petra Isusova učenika i poglavara Kristovih vjernika, te apostola Pavla, mučenika i prvog misionara u Kristovoj Crkvi.

I. Počinjemo s apostolom Petrom kod kojeg uočavamo tri osobite odlike:

a. Petar je oduševljeni sljedbenik: Kad je nakon Isusove zapovjedi da "izvedu na pučinu", ulovio dosta riba, Petar spoznaje da je u društvu čudotvorca pa zato pada na koljena i veli „odlazi, Gospodine grešan sam čovjek!“ Petre trebam Te. Odsada ćeš loviti ljude! I Petar ostavlja sve i kreće za Gospodinom. Isus, dakle, odabire Petra i obećava svoju pomoć i asistenciju. I od tog nezaboravnog susreta započinje proces odgoja ribara Petra, koji će trajati pune tri godine.

b. Petar je dobar vjernik: «Što ljudi vele tko sam ja», pita Isus apostole. Šimun prihvati i reče: "Ti si Krist - Pomazanik, Sin Boga živoga!" Blago Tebi Šimune...I ja Tebi kažem: Ti si Stijena i na toj stijeni....

c. Petar je i iskreni pokajnik: To pokazuje onaj

klasični izvještaj iz Matejevog evanđelja gdje Petar, nakon trostrukе izdaje izlazi iz dvorišta te "gorko plače". Petrov je život vrlo interesantan. Ispunjen je radosnim trenutcima, i bogat napetim situacijama, slabostima, pa i razočaranjima. Susrećemo tako Petra s manama i nedostatcima. Ali, njegov odgojitelj, Isus, ne gleda na slabosti i mane. Njega zanima Petrovo srce koje je puno iskrene i spontane ljubavi. Isus je video u Petru iskrenog sljedbenika, dobrog vjernika i iskrenog pokajnika. Zato ga odabire i postavlja temeljem Crkve koju ni vrata paklena neće nadvladati.

II. Za apostola Pavla koji je kako rekoh prvi misionar u Kristovoj Crkvi možemo isto tako navesti po tri stvari :

a. Njegova tri misionarska putovanja obilježena su tamnicama, batinama i smrtnim pogiblima. I gledamo tog neumornog apostola kako išban, kamenovan, nenaspavan, u naporima, gladi, postovima, studeni i golotinji sav u zanosu veli: Ne daj Bože da bi se ičim drugim hvalio, osim križem Gospodina našega Isusa Krista !

b. Na svom križnom putovanju Pavao je imao tri vrste progonitelja: Židovi koji nisu mogli smisliti izdajnika Pavla. Židovi nagovore "pobožne žene" i one izidoše s kamenjem, vilama i kocima pa udri po apostolima. Židovima i ženama na koncu se pridružiše i "gradski prvaci".

c. Takvo iskustvo pomoglo je sv. Pavlu doći do trostrukе spoznaje: "da nosimo skupocjeno blago u glinenim posudama; da sve patnje ovoga svijeta nisu ništa prema slavi koja se ima očitovati; i da sve možemo u onome koji nas jača !"

III. Tajnu svećeničkog ređenja izriču sažeto tri slijedeće riječi: Poziv, predanje duhovnih ovlasti i poslanje.

a. Poziv: Dodji i slijedi me. Inicijativa je na Božjoj strani. Poziv je dar neba. Nezaslužena milost. On je toliko snažan da kandidata preobražava i ulijeva u njega posebnu narav svećeničkog dostojanstva. Zbog toga su duhovni spisatelji često gledali svećenika - Kristovog poslanika, bliže anđelima, nego li ljudima. Zakon pak poziva obilježen je tropletom osobnosti (po imenu sam Te pozvao), potpunosti (Tvoj sam cijelim svojim bićem) i trajnosti (ti si svećenik "in aeternum") !

b. Druga riječ ovog znakovitog događaja naziva se "ređenjem". To je vrhunac obreda i otajstva Crkve. Radi se o predavanju duhovnih ovlasti: polaganje ruku i mazanje svetim uljem toliko oblikuju kandidata da on postaje "prijenosnikom Božanskog djelovanja". Stoga uz ovo sveto

događanje valja s Marijom moliti, klicati i zahvaljivati: "Velika nam djela učini Svesilni!"

c. Treća riječ, koja izražava službu i zadaću posredovanja između Boga i ljudi, jest dar poslanja. Svećeništvo je dar Crkvi, zajednici, braći, svjetu: "Kao što je mene poslao Otac, tako... Zato je svećeništvo ljubav bez koristoljublja, darivanje bez pridržaja i služenje bez uvjetovanja. I kad kandidat za ređenje prihvati to "troje", onda on na indirektan način da je do znanja da je spreman, da je oboružan i da je voljan služiti Bogu i ljudima.

Zaključak: Na uočnicu svetih apostola Petra i Pavla, a kontekstu svećeničkog ređenja valjalo bi pogledati što bi apostolski prvaci, koji su uostalom početni zaštitnici ove katedrale, večeras nama rekli. Posebice pak što bi rekao sv. Petar, koji između ostalog nije puno napisao. Svega dvije poslanice, koje su vrlo kratke, ali bogate i sadržajne. Evo, samo nekoliko riječi koje su suvremene i za naše vrijeme. Nakon što je upozorio starješine (čitaj: roditelje, svećenike, odgojitelje, javne djelatnike..) neka pasu i nadgledaju povjereni stado, ne prisilno, nego dragovoljno, Petar s četiri jednostavna glagola opisuje program kršćana u svijetu: «Sve poštujte, bratstvo ljubite, Boga se bojte, kralja častite» (2, 17). I pri tomu ne zaboravlja podsjetiti svoje kršćane kako «valja bdjeti i vojevati», jer njihov protivnik, davao, kao ričući lav obilazi tražeći koga da proždre (5, 9). Stoga ih on poziva «neka mu se opru stameni u vjeri» (5, 10). Ovim Petrovim željama pridružimo i žarku molitvu apostola Pavla da svi na koncu života, poput njega, mognemo ponavljati s ponosom i s radošću: «Dobar smo boj bili, trku završio, vjeru sačuvali!» Posebice pak poželimo današnjim ređenicima don Slavku, don Rolandu, don Darku i don Tomislavu neka poniznim srcem poput Marije stalno ponavlja 'evo, službenika Kristova; nisam dostojan, ali neka mi bude... govori Gospodine, sluga Tvoj sluša! Neka postojanim duhom daju svima do znanja kako oni nisu trstika koju vjetar kamo hoće ljulja, nego proročki navjestitelji Božje pravde i njegovog kraljevstva. A kada se njih četvorica budu prostrli na zemlju, a mi u litanijama zazivali nebesku Crkvu, bit će to vanjski izraz naše nemoći. Ali, i izraz naše zaufane želje i usrdne molitve za njih. Stoga pozivam sve da u sabranosti, s molitvom na usnama i s pjesmom u srcu sudjelujemo kod ovog svetog obreda ređenja. Ono je dar njima i Zadarskoj nadbiskupiji, Crkvi i narodu. Molimo neka i oni sami budu dar kojeg će velikodušno darivati. Neka to bude njihov dar ljubavi bez koristoljublja, i dar služenja bez uvjetovanja. I neka Gospodin do kraja izvede ono što je započeo na njihovom krštenju. Amen.

**Nadbiskupova čestitka papi Benediktu XVI.
o 60. obljetnici misništva**

NADBISKUP ZADARSKI

Sveti Oče,

Sa zahvalnošću se sjećamo znakovitog i veličanstvenog pastoralnog pohoda u Hrvatskoj početkom ovog mjeseca. Bilo je vrlo dirljivo čuti Vas kako na samom početku Vašeg pohoda kažete da dolazite u ime Krista kao hodočasnik te upućujete svoj srdačan pozdrav dragoj zemlji Hrvatskoj grleći sve njene stanovnike velikim zagrljajem. Prenosim Vam, Sveti Oče, radost svećenika, redovnica i redovnika, posebice mladih i obitelji članova Božjeg naroda iz moje Zadarske nadbiskupije, za Vaše utješne riječi koje ste nam upućivali tijekom Vašeg nezaboravnog pohoda. Osobno sam imao osobitu milost uputiti Vam u Hrvatskom narodnom kazalištu riječi pozdrava u ime predstavnika vjerskih zajednica, političkih, znanstvenih i kulturnih institucija, kao i iz područja umjetnosti, sporta i ekonomije.

Sveti Oče, koristim sretnu prigodu Vašeg 60-godišnjeg jubileja svećeničkog ređenja da Vam u ime svećenika, redovnica i redovnika, kateheta, studenata teologije i sjemeništaraca te u ime Kristovih vjernika laika nadbiskupije, uputim srdačne čestitke: "Vivat, crescat et floreat". Za svetkovinu svetih apostola Petra i Pavla imat ćemo veliku svečanost u našoj katedrali svete Stošije, kada će biti zaređena četvorica novih svećenika. Tada ćemo posebice misliti na Vas, Sveti Oče, i moliti Gospodina neka Vas sretno prati na ovoj zemlji i neka Vas čuva od svakoga zla. Upravljam žarku molitvu euharistijskom Kristu neka Vam udijeli potrebnu snagu za obavljanje svete službe koja Vam je povjerena, kako biste mogli ljudima našeg vremena objaviti svjetlo Krista, jedinog otkupitelja svijeta.

Molim Vaš apostolski blagoslov mojoj Zadarskoj nadbiskupiji. A Vama, Sveti Oče, u prigodi šezdesete obljetnice svećeničkog ređenja, želim Vam od Boga Oca svaki nebeski blagoslov, dobro zdravlje i obilje plodova nebeske milosti.

S najljepšim željama Vašoj cijenjenoj Osobi kao i Crkvi koja je povjerena Vašoj očinskoj brizi, ostajem odan u Gospodinu,

**Mons. Želimir Puljić,
nadbiskup zadarski**

Zadar, 25. lipnja 2011.

ODREDBE I OBAVIJESTI

PREDSTAVLJANJE KNJIGE "OHRABRI SE, NARODE MOJ!"

**- Djelovanje biskupa dubrovačkog mons. dr. Želimira Puljića
u razdoblju pada komunizma i Domovinskog rata 1990. – 1993.**

Broj: 940/2011.

Zadar, 5. svibnja 2011.

*Ssvim župnim uredima, upraviteljima crkava i svim
redovničkim zajednicama u Zadarskoj nadbiskupiji*

Draga braćo svećenici!

U nedjelju, 15. svibnja 2011. godine, na svim sv. misama prenesite vjernicima sljedeću obavijest i potaknite ih na sudjelovanje:

U četvrtak, 19. svibnja 2011. godine, u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa „Zmajević“ u Zadru, s početkom u 19.30 sati, održat će se predstavljanje knjige: „Ohrabri se, narode moj!“ - Djelovanje biskupa dubrovačkog mons. dr. Želimira Puljića u razdoblju pada komunizma i Domovinskog rata 1990. – 1993. autora dr. sc. Jakše Raguža.

Knjigu će predstaviti: prof. Ive Livljanić, prvi veleposlanik RH pri Svetoj Stolici, dr. sc. Jakša Raguž, autor knjige, don Tomislav Sikirć, župnik Sukošana i mons. dr. Želimir Puljić, zadarski nadbiskup. Voditeljica: Ines Grbić, prof. Glazbeni ugodač: Katedralni zbor sv. Stošije - Zadar

S poštovanjem Vas pozdravljam.

don Josip Lenkić, v. r.,
kancelar

SJEDNICA SVEĆENIČKOG VIJEĆA

Broj: 974/2011.

Zadar, 12. svibnja 2011.

Članovima Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije

Ovim pozivam članove Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije na sjednicu koja će se održati 23. svibnja 2011. godine u sjemeništu 'Zmajević' (Trg sv. Stošije 2) s početkom u 11 sati, sa slijedećim programom:

1. Zapisnik sjednice Svećeničkog vijeća od 16. veljače 2011. - don Ivan Rončević
2. Mogućnost smještaja studenata ili đaka u sjemenišni prostor - don Čedomil Šupraha
3. Budući status VTKŠkole u Zadru - mr. don Elvis Ražov
4. Nekoliko informacija

Svima pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir, nadbiskup, v. r.

P. s. Nadam se da ćete uspjeti kontaktirati braću svećenike u svojoj izbornoj jedinici i donijeti konkretne pismene prijedloge u svezi točke 2. i 3.

Po završetku zasjedanja pozivam članove Svećeničkog vijeća na objed.

DON JOSDIP VULETA - SUSPENZIJA "A DIVINIS"**DON PETAR JELINIĆ - NEMA JURISDIKCIJU U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI**

Broj: 1026/2011.

Zadar, 24 svibnja 2011.

Župnim uredima i samostanima u Nadbiskupiji

1. Ovim se priopćava župnim uredima i samostanima u Zadarskoj nadbiskupiji kako je župnik župe sv. Ivana Krstitelja Gorica-Raštane don Josip Vuleta, dekretom br. 1025/2011 od 17. svibnja 2011. suspendiran *a divinis*. On je, naime, u srpnju 2010. napustio svoju župu i otišao u svijet. Budući da je to učinio neposredno po završetku Svećeničke godine, odlučio sam obustaviti 'pro tempore' izricanje pravedne kazne. Poručivao sam mu u više navrata da se vrati u Nadbiskupiju. Budući da se oglušio na moje pozive, priopćio sam mu ovih dana kako je upao u crkvene kazne. U duhu kan. 1333, § 1-3 zabranio sam mu obavljanje svih čina vlastitih svećeničkom redu, kao i svih prava i zadaća povezanih sa svećeničkom službom. Ova kaznena mjera obustave (suspensio a divinis) stupila je na snagu danom objavljivanja dekreta br. 1025/2011, to jest 17. svibnja 2011. Njega i njegovu sudbinu preporučujemo Božjem milosrđu. U naše molitve uključimo i sve one koje je on ovim svojim činom sablaznio.

2. Ovim se također priopćava kako nisam podijelio jurisdikciju velečasnom gospodinu Petru Jeliniću. Naime, prigodom moga pohoda župi Rođenja BDM u Privlaci, koncem listopada 2010. susreo sam se s don Petrom Jelinićem koji mi je tada rekao da boravi kod svoje sestre u Privlaci. Nakon toga najavio se kod mene na razgovor sa željom da pastoralno djeluje u Nadbiskupiji. O njegovoj molbi izvjestio sam skupštinu Svećeničkog vijeća na zasjedanju 16. veljače 2011. Nakon provjere i prikupljenih informacija, kao i ponašanja don Petra Jelinića u župi Rođenja BDM u Privlaci, donio sam odluku da mu ne dopustim pastoralno djelovati u našoj Nadbiskupiji. Dakle, velečasni gospodin don Petar Jelinić, koji je rođen u Hrvatskoj, ima kanadsko državljanstvo, a inkardiniran je u biskupiji Solwezi u Zambiji, nema jurisdikcije na području Zadarske nadbiskupije.

Dostavljaju se ove informacije svećenicima i redovnicima u Zadarskoj nadbiskupiji na znanje i ravnjanje.

Svima pozdrav u Gospodinu,

† Želimir, nadbiskup, v. r.

POSLJEDNJE OBAVIJESTI ZA SUSRET S PAPOM U ZAGREBU

Broj: 1027/2011.

Zadar, 24. svibnja 2011.

Draga braćo svećenici, braćo i sestre u Kristu!

Zadnjih nekoliko tjedana primali ste obavijesti i pozive iz Zagreba i iz kancelarije našega Ordinarijata gledom na susret sa Svetim Ocem, 4. i 5. lipnja 2011. Dok s radošću očekujemo papu Benedikta XVI. i pripremamo se za taj milosni događaj, evo, još nekoliko posljednjih informacija i napomena.

1. *Molitveno bdijenje mladih* - Dosta se mladih prijavilo za slavlje bdijenja s Papom na Trgu bana Jelačića. Budući da je Trg već popunjeno, a mladi se još uvijek javljaju i željeli bi sudjelovati na bdijenju, osiguran je prostor ispred zagrebačke katedrale s video zidom i razglasom. Poslije bdijenja Sveti Otac će u papamobilu proći Kaptolom pa će ga svi ondje okupljeni moći vidjeti i pozdraviti. Dosada se prijavilo 707 mladih iz Zadarske nadbiskupije s ulaznicama na Trgu, a oko 500 će ih biti i ispred katedrale. Nakon bdijenja mladi će se vratiti na Velesajam gdje im je omogućeno noćenje.

2. *Misa na Hipodromu i Večernja u katedrali* - Svi koji žele moći će doći na svetu misu s Papom. Besplatne ulaznice za Hipodrom svećenicima mogu podići u ekonomatu. Na ulazu na prostor slavlja dobit će liturgijski vodič. Preporučuje se doći što ranije (svakako prije 8 sati). Oni koji ranije dođu bit će bliže

ODREDBE I OBAVIJESTI

oltaru. Ulaznice su označene bojom i brojem polja. Dopušteno je nositi zastave župa, udruga i pokreta koje se za vrijeme svete mise mora spustiti da ne ometaju pogled drugima. Označeni pak koridori moraju biti slobodni tijekom slavlja. Za molitvu Večernje u katedrali obvezna je akreditacija. U katedralu treba doći najkasnije do 16 sati u reverendama ili redovničkom odijelu. Koji ne uspiju ući u katedralu, moći će sve pratiti na video zidu ispred katedrale.

3. Prijevoz do Zagreba - Uz prijevoz autobusima koji organiziraju župe u vlastitom aranžmanu Zadarska nadbiskupija je dobila poseban vlak koji polazi u subotu, 4. lipnja 2011. s kolodvora u Zadru u 20 sati. Vlak će uzimati putnike na željezničkim postajama: Zadar, Bibinje, Sukošan... Isti vlak vraća se s Glavnog kolodvora iz Zagreba u nedjelju, 5. lipnja 2011., u 20 sati prema Zadru. Karte su stigle i mogu se podići u ekonomatu Nadbiskupije (cijena povratne karte je 100 kuna). Prijave za vlak primaju se do utorka 31. svibnja do 14 sati u ekonomatu, a neprodane karte vratit će se 1. lipnja upravi Hrvatskih željeznica.

4. Nedjeljnje mise 5. lipnja 2011. - U župama Zadarske nadbiskupije moći će se u subotu, 4. lipnja 2011. slaviti svete mise nedjeljnog predvečerja za one koji neće hodočastiti u Zagreb. U nedjelju, 5. lipnja slavit će se svete mise tamo gdje bude moguće. Neka se, međutim, ne slave svete mise u vremenu kad bude slavlje sa Svetim Ocem na zagrebačkom Hipodromu (između 10,30 i 13 sati). Neka dekani čim prije dostave na Ordinariat popis svećenika koji iz njihovoga dekanata hodočaste u Zagreb, kako bi se temeljem tih podataka napravilo prigodni raspored nedjeljnih misa u dekanatima.

† Želimir, nadbiskup, v. r.

DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE ZADARSKE NADBISKUPIJE U 2011.

Broj: 1031/2011.

Zadar, 23. svibnja 2011.

Svim svećenicima u Zadarskoj nadbiskupiji

Draga braćo svećenici!

I ove godine biti će organizirane duhovne vježbe za svećenike Zadarske nadbiskupije, prema sljedećem rasporedu:

I. krug: Samostan sv. Pavla - Školjić: nedjelja (navečer) 28. kolovoza - srijeda, 31. kolovoza 2011.; voditelj: mons. dr. Ratko PERIĆ

II. krug: Samostan sv. Pavla – Školjić, za svećenike redene zadnjih 10 godina*: srijeda (navečer) 31. kolovoza - petak, 2. rujna 2011.; voditelj: mons. dr. Ratko PERIĆ

Molim Vas da svoje sudjelovanje prijavite Ordinarijatu /Ured Kancelara/, kako bi mogli na vrijeme obaviti raspored i pripreme.

Također, molim Vas da Ordinarijatu dostavite pismenu potvrdu, ukoliko ste u ovoj godini već obavili svoje svećeničke duhovne vježbe.

Svima pozdrav i blagoslov od Gospodina.

† Želimir, nadbiskup, v. r.

*1. Zbigniew Jacek Korcz

2. Tomas A. Vargas

3. Josip Lisica

4. Zvonimir Čorić

5.	(<i>Stanko Grubić</i>)	15.	<i>Stipe Mustapić</i>
6.	<i>Josip Radić</i>	16.	<i>Zoran Topalović</i>
7.	<i>Domagoj Kelava</i>	17.	<i>Ivan Rončević</i>
8.	<i>Elvis Knežević</i>	18.	<i>Tomislav Dubinko</i>
9.	<i>Darijo Matač</i>	19.	<i>Jerko Vučeta</i>
10.	<i>Martin Jadreško</i>	20.	<i>Slavko Ivoš</i>
11.	<i>Ante Delić</i>	21.	<i>Roland Jelić</i>
12.	<i>Ante Sorić</i>	22.	<i>Darko Marušić</i>
13.	<i>Božo Barišić</i>	23.	<i>Tomislav Planinić</i>
14.	<i>Filip Kučelin</i>		

ZAHVALNICA ZA BEATIFIKACIJU IVANA PAVLA II. I ZA POHOD BENEDIKTA XVI.*Broj: 1068/2011.**Zadar, 30. svibnja 2011.**Svim župnim uredima i samostanima*

1. Prije mjesec dana, 1. svibnja 2011. papa Benedikt XVI. proglašio je svoga predšasnika Ivana Pavla II. blaženim. Izvjestitelji vele kako je za tu prigodu došlo u Rim više od milijun ljudi iz cijelog svijeta. Kada je Papa istaknuo da se slugu Božjega Ivana Pavla II. može častiti kao blaženika, prošlo se dugi pljesak na Trgu sv. Petra. Mahanje pak zastavama i suze u očima pratili su otkrivanje slike Ivana Pavla II. na pročelju bazilike svetoga Petra. Uz odobrenje kulta Papa je odredio da se blagdan novog blaženika slavi svake godine 22. listopada. To je, naime, dan kada je započeo svoju papinsku službu, a u nastupnoj homiliji iznio sažeto svoj program. Tada je, naime, uputio riječi koje će neumorno ponavljati tijekom svoga dugogodišnjeg pontifikata: 'Ne bojte se. Otvorite širom vrata Kristu. Njegovoj snazi spasenja otvorite granice država, ekonomskih i političkih sustava, široka područja kulture, civilizacije, razvijta...' Benedikt XVI. je prvi papa u povijesti koji je beatificirao svoga predšasnika. A govoreći o njemu naglasio je kako je on postao blaženim zbog 'svoje snažne, darežljive i apostolske vjere'.

2. Gledom na taj važan događaj određujem neka se u našoj nadbiskupiji na Duhove, 12. lipnja 2011., na glavnim misama u župnim i samostanskim crkvama na kraju svete liturgije otpjeva 'Tebe Boga hvalimo'. Neka to bude izraz naše zahvalnosti Bogu najprije za dar novoga blaženika Ivana Pavla II. koji je onog prijepodneva 9. lipnja 2003. molio s nama liturgiju Srednjeg časa, te u sjeni naše katedrale i sv. Donata izgovorio nezaboravne riječi blagoslova: 'Puče hrvatski, Bog te blagoslovio!' Naš 'Tebe Boga hvalimo' neka bude ujedno izraz i naše sinovske zahvalnosti za dar pohoda Svetoga Oca Benedikta XVI. - Petra naših dana, našoj zemlji i narodu, i posebice našim obiteljima.

3. Ovim ujedno pozivam svećenike, redovnice i redovnike na molitvu Srednjeg časa u našoj pravoslavljenici, u srijedu 15. lipnja 2011., u 11 sati. A nakon molitve i nagovora u našoj katedrali pozivam sve na prigodnu zakusku u našem sjemeništu. Ove godine, dakle, kao što sam rekao na rekolekciji nećemo ići na uobičajeni izlet, nego ćemo se prije ljeta okupiti na molitvu i bratsko druženje.

Zahvalni smo Božjoj Providnosti što smo mogli biti suvremenici blaženoga Ivana Pavla II., te ove godine osobito doživjeti milost pohoda pape Benedikta XVI.

Svima pozdrav i blagoslov od Gospodina.

† Želimir, nadbiskup, v. r.

ODREDBE I OBAVIJESTI

SVETKOVINA TIJELOVA

Broj: 1092/2011.

Zadar, 6. lipnja 2011.

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava i svim redovničkim zajednicama u gradu Zadru

(Neka se ova odredba pročita na svim sv. misa s narodom u nedjelju, 19. lipnja 2011. godine, na svetkovinu Presvetog Trojstva).

Draga braćo svećenici, redovnici, redovnice i Kristovi vjernici laici!

U četvrtak, 23. lipnja 2011. godine, slavimo svetkovinu Presvetoga Tijela i Krvi Kristove – TIJELOVO, svečanim euharistijskim slavlјem u katedrali sv. Stošije, s početkom u 19.00 sati. Nakon sv. Mise slijedi euharistijska procesija iz Katedrale, Širokom ulicom, Narodnim trgom, ulicom Elizabete Kotromanić do crkve sv. Šime.

Sudjelovanjem u svečanom misnom slavlju i u procesiji, iskazujemo svoju živu vjeru u Isusa Krista, koji je Kruh života, nazočan u presvetoj Euharistiji. Procesija je stoga uvijek, javni iskaz vjere i zajedništva okupljene Crkve Božje te dolikuje da ona bude dostojanstvena i pobožna.

Pozivam na ovo slavlje sav Prezbiterij grada Zadra, redovnike obaju naših Samostana, sve redovničke zajednice u gradu Zadru, kao i vjernike svih gradskih župa, da svjedočki iskažemo svoju ljubav prema Kristu u otajstvu Euharistije.

Mole se vjernici, koji stanuju uz put kojim procesija ide, da ukrase i osvijetle prozore svojih stanova.

Svima pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

† Želimir, nadbiskup, v. r.

PAPINA KATEHEZA NA OPĆOJ AUDIJENCIJI 8. 6. 2011.: „HRVATI – NAROD DUBOKE KATOLIČKE VJERE“

Broj: 1106/2011.

Zadar, 9. lipnja 2011.

Svim župnim uredima i samostanima u Zadarskoj nadbiskupiji

Draga braćo svećenici,

'Hrvati – narod duboke katoličke vjere' naziv je kateheze pape Benedikta XVI. koju je izrekao na svojoj općoj audijenciji u Vatikanu u srijedu 8. lipnja 2011. godine.

U svećarskom duhu nakon dvodnevnog Papinog apostolskog pohoda Hrvatskoj, kad se još jednom potvrdila vjernost hrvatskog naroda nasljedniku Svetog Petra i Svetoj Stolici, sjećamo se da je 7. lipnja 879. godine papa Ivan VIII. u svom pismu knezu Branimiru, ninskom biskupu Teodoziju, svećenstvu i svemu puku hrvatskom, uputio sljedeće riječi blagoslova:

„Dragom sinu Branimiru....Kad smo naime na dan Uzašača Gospodnjega služili misu na žrtveniku sv. Petra, digosmo ruke uvis i blagoslovimo tebe i cio narod tvoj i cijelu zemlju tvoju, da možeš ovdje uvijek spašen tijelom i dušom sretno i sigurno vladati zemaljskom kneževinom, a poslije smrti, da se na nebesima veseliš s Bogom i da vječno vladaš....Dano 7. dan mjeseca lipnja.“

Po nalogu o. Nadbiskupa, prilažem Vam tekst navedene kateheze pape Benedikta XVI. O. Nadbiskup predlaže da se u nedjelju 12. lipnja o.g., na svetkovinu Duhova kateheza može pročitati umjesto homilije.

S poštovanjem Vas pozdravljam,

don Josip Lenkić, v. r.,
kancelar

SVEĆENIČKO REĐENJE U KATEDRALI, 28. 6. 2011.

Broj: 1157/2011.

Zadar, 20. lipnja 2011.

Svim župnim uredima i samostanima

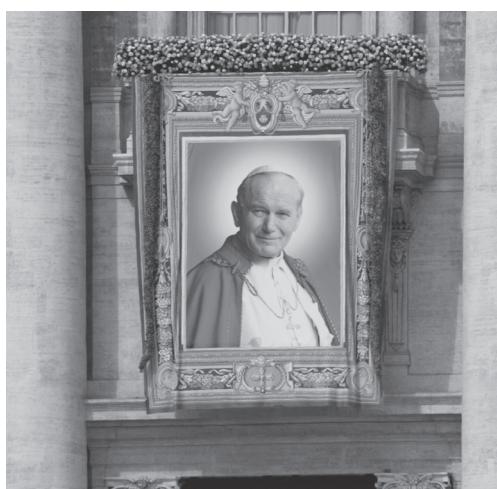
1. Na uočnicu svetkovine svetih apostola Petra i Pavla, 28. lipnja 2011. bit će u katedrali, u 19 sati, svećeničko ređenje četvorice naših đakona: don Roland Jelić iz župe Benkovac, don Darko Marušić iz župe Zadar - Stanovi, don Slavko Ivoš iz župe Kali i don Tomislav Planinić iz župe Opuzen. U općoj krizi duhovnih zvanja naša se nadbiskupija raduje novim ređenicima. Jer, svećeničko zvanje je pitanje života Crkve; njezinog 'biti ili ne biti'. Neprocjenjiva je, naime, prisutnost misnika na župama. Stoga, vjernici čine sve što je u njihovoј moći kako bi uvijek bilo dovoljno službenika oltara. A ređenja su osobita prigoda moliti se Gospodaru žetve za nove radnike u njegovu vinogradu. Njima se, naime, dodijeljuje odgovorna i sveta zadaća sabirati, miriti, upućivati i odgajati vjerničku zajednicu u Crkvi Božjoj.

2. Sva četvorica đakona završili su teološki studij u Rijeci, obavili đakonski praktikum na našim župama i položili đakonske ispite u Zagrebu gdje su s đakonima iz Zagrebačke metropolije pohađali predviđene predmete za đakonsku godinu. U povodu predstojećeg svećeničkog ređenja pozivam svećenike, redovnice i redovnike, kao i vjerni Božji puk neka se pomole Velikom Svećeniku Isusu Kristu i njegovoј Majci Mariji, koja je majka svećenika, neka blagoslovi naše obitelji, djecu, mlade i sve nas kako bi rasla naša spremnost za darivanjem i svetim služenjem. Neka se u ovoj prigodi progovori vjernicima o potrebi svećeničkih zvanja i učini nešto na molitvenom planu. Dok se radujemo svećeničkom ređenju naših đakona don Rolanda, don Darka, don Slavka i don Tomislava upravljamo Isusu našu žarku molitvu: 'Isuse, dobri Pastir! Svećeničko je zvanje tvoja milost i tvoj dar. Pozivaj i potiči roditelje da odgajaju djecu najsvetijom brigom kako bi Ti među njima pronašao svoje izabranike. Osobito Te molimo, neka u našoj nadbiskupiji zadarskoj bude uvijek dostatan broj svećeničkih i redovničkih zvanja! Potrebni su nam hrabri glasnici evanđelja i velikodušni službenici Tvoga oltara. Preblažena Djevice, Kraljice apostola, spasenje kršćana, potkrijepi ove naše ponizne molitve pred Srcem svoga Božanskog Sina. Amen'.

3. Molim braću svećenike neka u nedjelju, 26. lipnja 2011. obavijeste vjernike na svim misama s narodom o ovom događaju i potaknu ih sudjelovati na obredu svećeničkog ređenja. Nakon ređenja predviđeno je primanje u Nadbiskupskom sjemeništu 'Zmajević'.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir, nadbiskup, v. r.

IMENOVANJA

POVJERENSTVO ZA MANDATE

Broj: 1119/2011.

Zadar, 14. lipnja 2011.

Radi potreba katehizacije i što uspješnijeg rada Katehetskog ureda Zadarske nadbiskupije za članove mandatnog povjerenstva imenujem:

1. Mr. don Gašpara DODIĆA, predstojnika Katehetskog ureda
2. Mr. don Elvisa RAŽOVA, ravnatelja VTKŠ – e u Zadru
3. Don Josipa LENKIĆA, kancelara i moderatora Nadbiskupijskog ordinarijata
4. Mons. Ivana MUSTAĆA
5. Mariju LUKŠIĆ, prof., tajnicu Katehetskog ureda

Zadaća je Povjerenstva za mandate temeljito i dokumentirano predlagati Nadbiskupu dodjele mandata za nastavu vjeronauka u osnovnim i srednjim školama, mandate za katehizaciju u župama ili za vjerski odgoj u predškolskim ustanovama.

Primite moj pozdrav i blagoslov.

† Želimir, nadbiskup, v. r.

Zadrani na putu u Rim za beatifikaciju Ivana Pavla II., 1. 5. 2011.

RAZRJEŠENJA I IMENOVANJA ŽUPNIČKIH SLUŽBI

1. Don Božo BARIŠIĆ razrješen je službe župnika župa Slivnica i Vinjerac i imenovan župnikom župa Nin i Zaton (dekretni broj: 1259/2011., od 5. srpnja 2011.);
2. Don Stjepan VINKO razrješen je službe župnika župe Vir i imenovan župnikom župa Slivnica i Vinjerac (dekretni broj: 1260/2011., od 5. srpnja 2011.);
3. Don Krešo ĆIRAK razrješen je službe župnika u župama Iž Veli i Iž Mali i imenovan župnikom župa Obrovac i Medviđa (dekretni broj: 1261/2011., od 5. srpnja 2011.);
4. Don Slavko IVOŠ razrješen je službe pastoralnog suradnika u župi sv. Josipa radnika u Zadru – Plovanija i imenovan župnikom župa Iž Veli i Iž Mali (dekretni broj: 1262/2011., od 5. srpnja 2011.);
5. Don Šime KEVRIĆ razriješen je službe župnika župa Nin i Zaton i šalje se na potrebno liječenje (dekretni broj: 1274/2011., od 5. srpnja 2011.);
6. Don Josip LISICA razrješen je službe župnika župa Pašman i Neviđane – Mrljane i imenovan župnikom Škabrnje i Nadina (dekretni broj: 1264/2011., od 5. srpnja 2011.);
7. Don Darko MARUŠIĆ razrješen je službe župnog vikara u župi sv. Stošije u Biogradu na Moru i imenovan župnikom Pašmana i Neviđane – Mrljane (dekretni broj: 1265/2011., od 5. srpnja 2011.);
8. Don Dario MATAK razrješen je službe župnika Obrovca i Medviđe i imenovan župnikom Privlake (dekretni broj: 1266/2011., od 5. srpnja 2011.);
9. Don Stipe MUSTAPIĆ razrješen je službe župnog vikara župe Pag i imenovan župnikom župa Posedarje i Podgradina (dekretni broj: 1267/2011., od 5. srpnja 2011.);
10. Don Tomislav PLANINIĆ razrješen službe župnog vikara u župi sv. Lovre u Kalima i imenovan župnim vikarom župe Pag (dekretni broj: 1268/2011., od 5. srpnja 2011.);
11. Don Boris PEDIĆ razrješen je službe župnika župa Škabrnja i Nadin i imenovan župnikom župa Vrsi i Poljica (dekretni broj: 1269/2011., od 5. srpnja 2011.);
12. Don Ante SORIĆ razrješen je službe župnika župe Privlaka i šalje se na postdiplomski studij (dekretni broj: 1270/2011., od 5. srpnja 2011.);
13. Don Tihomir VULIN razrješen je službe župnika župa Vrsi i Poljica i imenovan župnikom župe Vir (dekretni broj: 1271/2011., od 5. srpnja 2011.);
14. O. Krzysztof RODAK, OSPPE razrješen je službe župnika župa Posedarje i Podgradina i stavlja se na raspolaganje Provinciji Pavlina.

OBAVIJESTI

UPISI U KLASIČNU GIMNAZIJU IVANA PAVLA II.

Upisi u 1. razred šk. god. 2011./2012.

Vremenik upisa:

- 4. i 5. srpnja – prijave za upis od 8-16 sati
- 6. srpnja – objava ljestvice poretku do 14 sati
- 7. srpnja – upis od 8-16 sati

Za upis u prvi razred kandidatima se vrednuje postignuti uspjeh u 7. i 8. razredu iz:

- hrvatskog jezika,
- stranog jezika,
- matematike,
- povijesti,
- geografije,
- opći uspjeh,
- vladanje.

BODOVNI PRAG: 50 BODOVA

BROJ UČENIKA: 56 UČENIKA

Obavezni strani jezici koji se uče u školi su engleski jezik i talijanski jezik.

Obvezna natječajna dokumentacija:

- prijavnica na natječaj (podiže se u školi i mora biti potpisana od strane roditelja /staratelja radi provjere osobnih podataka djeteta u Središnjem državnom uredu za upravu)
- izvornik svjedodžbe 7. razreda Osnovne škole
- izvornik svjedodžbe 8. razreda Osnovne škole
- odgovarajući dokumenti kojima se dokazuje neko od prava koje učenik/ca ima na temelju odredbi Odluke o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u srednje škole (pravo na izravni upis ili pravo na vrednovanje posebnih rezultata prethodnog obrazovanja, obrazovanja u otežanim uvjetima i slično)

U svim dvojbenim situacijama Škola suglasno članku 7. Ugovora o katoličkim osnovnim i srednjim školama samostalno odlučuje o upisu učenika.

Tajništvo

Klasične gimnazije Ivana Pavla II.
s pravom javnosti

UPIS U NADBISKUPSKO SJEMENIŠTE „ZMAJEVIĆ“

Nadbiskupsko sjemenište „Zmajević“ primat će za sljedeću školsku godinu, kao i do sada, kandidate sjemeništarce iz Riječke nadbiskupije, Krčke biskupije, Porečko-pulske biskupije, Gospicko-senjske biskupije, kandidate iz redovničkih zajednica, i, naravno, iz Zadarske nadbiskupije.

Ti mladići, uz duševno i tjelesno zdravlje, trebaju u sebi nositi i početnu želju prema svećeničkom pozivu. Župnici su pozvani poznavati kandidate i razgovarati s njima i njihovim roditeljima o motivima njihova dolaska u Sjemenište. Za upis u Sjemenište potrebno je pripremiti i uputiti vlastitom Ordinarijatu sljedeće dokumente:

1. Krsni list,
2. Molbu za prijem, vlastoručno napisanu,
3. Mišljenje župnika,
4. Potpisano uzjavu roditelja da su suglasni s izborom zvanja njihova sina i odlaska u Sjemenište,
5. Liječničko uvjerenje o zdravstvenom stanju kandidata.

Sve te dokumente potrebno je nasloviti i poslati na vlastiti Ordinarijat.

Prošle školske godine našli smo načina da sve kandidate-sjemeništarce upišemo u našu Klasičnu gimnaziju Ivana Pavla II. s pravom javnosti. Nadamo se da će to biti moguće i sljedeće godine. Zato je potrebno kandidate prijaviti vlastitom Ordinarijatu *najkasnije do 20. lipnja o. g.* kako bismo na vrijeme osigurali dovoljan broj mjesta u Klasičnoj gimnaziji.

Don Čedomil Šupraha, ravnatelj

Misno slavlje u crkvi sv. Jeronima u Rimu, Hodočašće Zadrana na beatifikaciju Ivana Pavla II., svibanj, 2011.

ODREDBE I OBAVIJESTI

PROTESTNO PISMO KONZULU SAD-a U REPUBLICI HRVATSKOJ I ODGOVOR U SVEZI TURISTIČKE VIZE ZA SVEĆENIKA DON ANTU SORIĆA

Broj: 52/2011.

Zadar, 16. veljače 2011.

P. n.

Veleposlanstvo SAD
Konzularni odjel
Thomasa Jeffersona br. 2
10000 Zagreb

Poštovani gospodine Konzule,

Ovim dopisom, kojim Vam se obraćam, htio bih izraziti svoje nezadovoljstvo s Vašim potupkom gledom na moga svećenika don Antu Sorića kojemu ste tri puta uskratili izdati potrebitu vizu kako bi kao turist pošao u USA: 7. 01. 2010; 24. 01. 2010., te 4. 01. 2011.

1. Navodim najprije kako je don Ante Sorić uzoran svećenik koji nije napravio nikakav prekršaj radi kojega bi bio pozivan na odgovornost ili pak kažnjavan zbog toga niti s crkvene, a niti s civilne strane. A koliko mi je poznato nikada nije niti što govorio, niti činio protiv USA.

2. Nakon opetovanih poziva svojih prijatelja koji su mu osigurali smještaj i uzdržavanje za vrijeme njegovog boravka u USA, on je prikupio sve potrebite dokumente koje Vaš ured traži za izdavanje ulazne turističke vize.

3. Njegov prijatelj svećenik u Los Angelesu, don Mate Bižaca, već po drugi put šalje 'garantno pismo' u kojem svjedoči kako don Ante Sorić neće tražiti zaposlenje u USA i da će se nakon mjesec dana boravka u USA vratiti u Hrvatsku.

4. I ja sam mu sa svoje strane izdao potvrđnicu da se najkasnije do 1. 02. 2011. mora vratiti u župu u kojoj je namješten i gdje kao svećenik pastoralno djeluje.

5. Sa strane Nadbiskupskog ureda u Zadru izdana mu je potvrda o njegovim mjesečnim primanjima.

Usprkos svih tih potvrda i garancija mome svećeniku don Anti Soriću Vi, poštovani gospodine konzule USA, niste htjeli ni po treći put izdati traženu privremenu vizu. Čudim se tomu i protestiram zbog toga. Zato Vam ovo i pišem. I postavljam nekoliko usputnih pitanja:

- Što je još uz navedene dokumente morao donijeti moj svećenik don Ante Sorić da Vas uvjeri kako ne kani ostajati u Americi?

- Koja je to finacijska suma koju je morao dokazati da Vas 'uvjeri da ima dovoljno sredstava i da neće raditi za vrijeme svoga boravka u Americi'?

- I treća stvar, zbog koje će morati izvijestiti i Apostolskog Nuncija u RH, jest i Vaše pitanje koje ste postavili mome svećeniku, odnosi se na 'slavljenje svetih Misa'. Tko Vas je ovlastio pitati nešto što je u mojoj nadležnosti? Ja sam ga za to zaredio da svete mise slavi. U Hrvatskoj, u USA i bilo gdje u svijetu. I ne smije ga u tome ometati ni konzul, ni predsjednik USA. Svećenik don Ante Sorić ima moje dopuštenje za slavljenje svetih misa i za njih je meni odgovaran. I neću dopustiti da se netko miješa u moje kompetencije.

Nadam se, poštovani gospodine konzule, da sam Vam ovim objasnio razloge moga protesta i ljutnje. Nadam se da ćete dobranamjerno prihvati ove prigovore, pa Vas u toj nadi i pozdravljam,

Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Dostaviti:

1. Konzul USA, Thomasa Jeffersona br. 2, 10000 Zagreb
2. Apostolski Nuncij u RH, Ksaverska cesta bb, 10000 Zagreb
3. Ante Sorić, župni ured 23233 Prilaka
4. Mate Bizaca, 712 N. Grand Ave, Los Angeles, CA 90012
5. Arhiv, ovdje

Embassy of the United States of America
ZAGREB

Monday, June 21, 2011

Your Excellency:

Thank you for your letter of February 16. You wrote in concern over the visa refusals for Ante Soric, a priest in your bishopric. Firstly, allow me to extend my deepest apologies for not responding to you sooner. As consul, I take full responsibility for this grave error and have taken steps to ensure it does not happen again.

The problem Father Soric faced is not uncommon for religious officials, Catholic and of other faiths, who intend to travel for tourism but whose religious vocations are inseparable from their intended travel. For a priest whose religious vocation is his life we understand that he does not stop being a priest while on vacation. While the scope of religious activity U.S. Immigration law permits a religious official under a tourist visa is narrow, we now understand that he did not intend to work as a priest formally assigned to a parish in the United States and that the primary purpose of his travel was tourism. We therefore anticipate it will no longer be a problem for Frather Soric or other religious officials traveling from Croatia whose primary purpose of travel is tourism.

We hope this information is helpful to you. Please do not hesitate to contact us if we can be of further assistance on this or any other matter

Sincerely yours,
Kent Healy

Monsignor Zelimir Puljic
Archbishop of Zadar
Poljana pape Ivana Pavla II. 1
Zadar, HR 23000

- prijevod -

Veleposlanstvo
Sjedinjenih Američkih Država
ZAGREB

Ponedjeljak, 21. lipnja, 2011.

Vaša Ekselencijo,

Zahvaljujem na Vašem dopisu od 16. veljače. Pisali ste mi u svezi odbitka vize za Antu Sorića, svećenika Vaše nadbiskupije. Kao prvo, dozvolite mi da Vam izrazim najdublju ispriku što Vam nisam ranije odgovorio. Kao konzul, preuzimam punu odgovornost za ovu tešku pogrešku. Poduzeo sam korake kako se ona ne bi opet ponovila.

Poteškoća u svezi s velečasnim Sorićem nije neuobičajena kada su u pitanju vjerski službenici, bilo katolici bilo drugi, koji namjeravaju putovati turistički ali čije vjersko zvanje nije odvojivo od svrhe njihova putovanja. Budući je svećeniku vjerski poziv ujedno i životno zvanje mi podrazumijevamo da on ne prestaje biti svećenikom kada je na odmoru. Budući je imigrantski zakon SAD-a, koji dopušta vjersko djelovanje vjerskog službenika pod turističkom vizom, prilično uzak, mi sada razumijemo da on (velečasni Sorić) nije namjeravao raditi kao svećenik službeno određen za neku župu u SAD-u i da je prvotna svrha njegova putovanja turistička. Mi stoga predviđamo da to više neće predstavljati poteškoću za velečasnog Sorića ili druge vjerske službenike koji putuju iz Hrvatske a čiji je prvenstveni cilj putovanja turistički.

Nadamo se da će Vam ova informacija biti od pomoći. Slobodno nas kontaktirajte ako Vam treba još pomoći oko ove ili bilo koje druge stvari.

S poštovanjem,

Kent Healy

Monsinjor Želimir Puljić
Nadbiskup zadarski
Poljana pape Ivana Pavla II. 1
Zadar, HR 23000

NAŠI REĐENICI

DON SLAVKO IVOŠ

DON ROLAND JELIĆ

Rođen je 2. lipnja 1964. godine u Zadru, od oca Rade i majke Dragice rođ. Blaslov. Kršten je 22. rujna 1964. u crkvi sv. Šime u Zadru. Osnovnu školu pohađao je u Preku a srednju (ugostiteljski smjer) u Zadru. Na Filozofskom fakultetu u Zadru apsolvirao jugoslavistiku s književnošću. Vojni rok služio je u mornarici JNA u Puli i Boki Kotorskoj od 1989. do 1990. godine. Godine 2006. diplomirao je na Visokoj teološko-katehetskoj školi u Zadru, a godine 2010. filozofsko-teološki studij na Teologiji u Rijeci, gdje je boravio u Bogoslovnom sjemeništu Ivan Pavao II. od 2007. do 2010. godine. U kandidaturu za svete redove primljen je u Katedrali u Zadru 6. siječnja 2009., službu lektorata je primio u Bogoslovnom sjemeništu u Rijeci 6. prosinca 2009., a službu akolitata u kapeli Nadbiskupskog sjemeništa „Zmajević“ u Zadru 17. rujna 2010. godine. Sveti red đakonata primio je u Katedrali svete Stošije u Zadru na svetkovinu Krista Kralja, 21. studenoga 2010. godine. Od 23. kolovoza 2010. vrši službu pastoralnog suradnika u župi Sv. Josipa, Zadar-Plovanija. Zaređen je za svećenika Zadarske nadbiskupije po rukama nadbiskupa mons. dr. Želimira Puljića, u Katedrali u Zadru, 28. lipnja 2011.

Rođen je 18. siječnja 1987., u Doboju, BIH, od oca Ive i majke Mare rođ. Stojčević. Kršten je u župi Uznesenja Marijina u Komušini (Slatina). Za vrijeme Domovinskog rata s roditeljima je bio u izbjeglištvu, najprije u Viškovu kraj Rijeke, a zatim su nastanjeni u Benkovcu. Osnovnu školu je započeo u Viškovu a nastavio u Benkovcu. U Zadru je završio Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju, a filozofsko-teološki studij na Teologiji u Rijeci, gdje je boravio u Bogoslovnom sjemeništu Ivan Pavao II., od 2005. do 2010. godine. U kandidaturu za svete redove primljen je u Polači, 13. siječnja 2008., službu lektorata primio je u Katedrali sv. Stošije u Zadru 28. prosinca 2008., službu akolitata u Katedrali sv. Stošije 6. siječnja 2010., a sveti red đakonata na svetkovinu Krista Kralja, 21. studenoga 2010., također u Katedrali. Od 23. kolovoza 2010., vrši službu odgojitelja u Nadbiskupskom sjemeništu „Zmajević“ u Zadru. Zaređen je za svećenika Zadarske nadbiskupije po rukama nadbiskupa mons. dr. Želimira Puljića, u Katedrali u Zadru, 28. lipnja 2011.

DON DARKO MARUŠIĆ

DON TOMISLAV PLANINIĆ

Rođen je 10. kolovoza 1985. godine, u Zürichu (Švicarska), od oca Branka i majke Mirjane rođ. Mikulić. Kršten je 10. kolovoza 1986. u župi Kraljice mira-Kraljice Hrvata u Zemuniku. Osnovnu školu pohađao je u Zadru (Stanovi). Od 2000. do 2004. boravi u Nadbiskupskom sjemeništu „Zmajević“ i pohađa Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju, a od 2004. do 2009. filozofsko-teološki studij na Teologiji u Rijeci. U kandidaturu za svete redove primljen je u Katedrali sv. Stošije 31. prosinca 2006., službu lektorata primio je u Bogoslovnom sjemeništu u Rijeci 9. prosinca 2007., službu akolitata u Katedrali sv. Stošije 28. prosinca 2008., a sveti red đakonata u Katedrali sv. Stošije na svetkovinu Krista Kralja, 21. studenoga 2010. Od 16. rujna 2009. vrši službu pastoralnog suradnika u župi sv. Stošije u Biogradu na Moru. Zaređen je za svećenika Zadarske nadbiskupije po rukama nadbiskupa mons. dr. Želimira Puljića, u Katedrali u Zadru, 28. lipnja 2011.

Rođen je 20. travnja 1980. u Metkoviću, od oca Ivana i majke Mile rođ. Martinović. Kršten je 25. svibnja 1980. u župi Glavosijek sv. Ivana Krstitelja u Gradini (Bileći Polje, BIH). Osnovnu školu pohađao je u Opuzenu i Kuli Norinskoj, a srednju obrtničku u Metkoviću, gdje je maturirao 2004. Filozofsko-teološki studij pohađao je na Teologiji u Rijeci, gdje je boravio u Bogoslovnom sjemeništu Ivan Pavao II. od 2004. do 2009. godine. U kandidaturu za svete redove primljen je u Polači 13. siječnja 2008., službu lektorata primio je u Katedrali sv. Stošije 28. prosinca 2008., službu akolitata u Katedrali sv. Stošije 6. siječnja 2010., a sveti red đakonata također u Katedrali sv. Stošije na svetkovinu Krista Kralja, 21. studenoga 2010. Od 23. kolovoza 2010. vrši službu pastoralnog suradnika u župi sv. Lovre u Kalima. Zaređen je za svećenika Zadarske nadbiskupije po rukama nadbiskupa mons. dr. Želimira Puljića, u Katedrali u Zadru, 28. lipnja 2011.

NAŠI POKOJNICI

DON NEDJELJKO ZUBOVIĆ

Don Nedjeljko Zubović, svećenik Zadarske nadbiskupije i kanonik Stolnog Kaptola sv. Stošije, okrijepljen otajstvima vjere, nakon duge i teške bolesti preminuo je blago u Gospodinu u utorak 14. lipnja u 57. godini života i 32. godini svećeništva. Pokopan je u rodnoj župi Barbat na otoku Pagu 17. lipnja, a misu zadušnicu u župnoj crkvi Bezgrešnog začeća BDM u Zubovićima odakle potjeće te sprovodne obrede slavio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. „Kad sam ga nakon teške dvadeset i druge operacije obišao u bolnici, neposredno u danima prije smrti, pružao je vidne znakove nade u oporavak i želje da se vidimo u drugaćijim okolnostima.

Iako s vjerom prihvaćamo da su duše pravednika u ruci Božjoj, smrt nam je udarac i lom, doživljavamo je kao gubitak i kraj. No, smrt je prijelaz; ako umrjesmo s Kristom, s njim ćemo i živjeti. Don Nedjeljko je pošao ususret Kristu Kralju kojem je vjerno služio 32 godine. Lomio je kruh nebeski, hranio ljude riječju i sakramentima te propovijedao da smrt nije kraj nego početak novog života“ rekao je mons. Puljić dodavši da je don Nedjeljkovu životnu putanju obasjavalo svjetlo vjere. Istakнуvši da su ga roditelji odgojili u pravoj katoličkoj vjeri, nadbiskup je zahvalio za sve dobro što je činio, propovijedao i svete tajne dijelio. „U svojoj duhovnoj oporuci zabilježio je kako je sretan i Bogu zahvalan što ga je Gospodin pozvao u svoje svećeništvo“ rekao je mons. Puljić. Tumačeći smrt u perspektivi vječnog života, nadbiskup je rekao da će nas Isusovo uskrsnuće dovesti u vezu s onima koje smo izgubili te ćemo jednom s njima slaviti vječni Uskrs. Nadbiskup je zahvalio za raznoliko i bogato djelovanje don Nedjeljka, a 25 godina je služio i suradivao sa zadarskim nadbiskupima Marijanom Oblakom i Ivanom Prendom. „Kod tog susreta u bolnici rekao mi je kako je obojicu tog dana sanjao. Vjerujemo da se susreo sa svojim nadbiskupima Marijanom i Ivanom. Neka im Gospodin udijeli vječni pokoj i mir“ rekao je mons. Puljić. Djelovanje don Nedjeljka predstavio je upravitelj Svećeničkog doma, kanonik don Srećko Frka Petešić, oprostivši se u ime zadarskih svećenika od subrata kojem je zahvalio na svemu što je svojim marom utkao u život mjesne Crkve. Don Nedjeljko, sin Josipa i Marije r. Zubović, rođen je 5. ožujka 1955. u Barbatu, Zubovićima, na otoku Pagu, u obitelji osmero djece u kojoj je još jedan sin svećenik, don Jure Zubović. Za đakona je zaređen 26. prosinca 1978. g. u crkvi sv. Šime u Zadru, a za svećenika 1. srpnja 1979. g. u katedrali sv. Stošije u Zadru po rukama zadarskog nadbiskupa Marijana Oblaka. Gimnaziski obrazovanje pohađao je u Zadru (1969.-1973.) a teološki studij u Zagrebu (1973.-1979.). Na početku svog svećeništva bio je upravitelj župe Polača, a od 1980. g. u Ordinarijatu u Zadru obavljao je poslove kancelara i službu nadbiskupova tajnika. Bio je voditelj svetih obreda, zamjenik ravnatelja Svećeničkog doma, pastoralni suradnik u župi Bezgrešnog začeća BDM u Zadru i Diklu, upravitelj župe Visočane, župnik Kožina, Petrčana i pastoralni suradnik u župi sv. Ante na Smiljevcu u Zadru. Don Nedjeljko je bio i kancelar Zadarske nadbiskupije, bilježnik na njenom ženidbenom sudu i član Odbora za izradu Godišnjaka i Šematizma Zadarske nadbiskupije. Bio je dopisnik Glasa Koncila i Informativne katoličke agencije, revan suradnik vjerskog programa Radio Zadra i tjedne radijske emisije „Ususret Danu Gospodnjem“ te član nadbiskupijskog Povjerenstva za sredstva javnog priopćavanja. Pri utemeljenju Tiskovnog ureda Zadarske nadbiskupije 2002. g., nadbiskup Prendić imenovao ga je voditeljem tog ureda. Don Nedjeljko je i autor foto-monografije “Papa Ivan Pavao II. u Zadru” u kojoj između ostalog opisuje i susret zadarskih studenata s papom. Rado se sjećao svog susreta s Ivanom Pavlom II. 1985. g. na misi u njegovoj privatnoj kapeli. Tada su don Nedjeljko, mons. Eduard Peričić, don Zdenko Milić i don Ivan Ćubelić koncelebrirali s papom. Papi je bilo dragو čuti da većina studenata studira slavistiku. Zadrani su s don Nedjeljkom susreli papu i u Castel Gandolfu 1986. g. Tada su izveli pred papom recital mons. Peričića “Bijelom Papi iz Bijele Hrvatske”, uz pjevanje starih zadarskih koralnih i pučkih napjeva. Podsjetio je kako je Ivanu Pavlu II. rekao da mu donosi pozdrave nadbiskupa Oblaka i da je on njegov tajnik; papa ga je zagrlio i rekao da pozdravi njegovog starog prijatelja s Koncila. Don Nedjeljko je mnogima u potrebi uvijek bio na raspolaganju za ispovijed, duhovni razgovor, savjet, podršku i često su se vjernici obraćali baš njemu; volio je čitati knjige i pisati, a bio je ponosan i na drevnu, bogatu kulturnu i liturgijsku baštinu svoje nadbiskupije koju je promicao i njegovao u mnogim područjima svoga svećeništva. Počivao u miru.

KRONIKA

TRAVANJ, 2011.

26. – 27. NADBISKUP U DUBROVNIKU – O. Nadbiskup je boravio u Dubrovniku gdje je na stručnom skupu "Istina o Domovinskom ratu u Dubrovniku" imao predavanje.

SVIBANJ, 2011.

29. 4. – 2. 5. BEATIFIKACIJA IVANA PAVLA II. – O. Nadbiskup je boravio u Rimu i sudjelovao na svečanostima beatifikacije blagopokojnog pape Ivana Pavla II.

6. SJEDNICA KONZULTORA – O. Nadbiskup je predsjedao sjednici Zbora konzultora.

7. – 8. PROSLAVA SV. DUJE U SPLITU – O. Nadbiskup je u predvečerje blagdana sv. Duje, zaštitnika Splita, u Katedrali sv. Duje, sudjelovao na I. Večernjoj a na sam blagdan predvodio svečano misno slavlje pred katedralom i propovijedao.

8. KRIZMA U SV. FILIPU I JAKOVU – O. Nadbiskup je preko misnog slavlja podijelio sakramenat sv. potvrde u župi Sv. Filip i Jakov.

9. VIJEĆE ZA KULTURU HBK – O. Nadbiskup je predsjedao sjednici Vijeća za kulturu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu.

11. REKOLEKCIJA – O. Nadbiskup je predsjedao mjesечноj svećeničkoj rekolekciji zadarskog prezbiterija u Nadbiskupskom sjemeništu „Zmajević“ na kojoj je predavanje „Obitelj i liturgija“ održao mons. dr. Ivan Šaško, pomoćni biskup zagrebački.

12. ĐAKONSKO REĐENJE NA ĆOKOVCU – O. Nadbiskup je zaredio za đakona o. Jeronima Adama Marina, priora benediktinskog samostana sv. Kuzme i Damjana na Ćokovcu.

14. NADBISKUPIJSKI SUSRET OBITELJI U VRAÑI – O. Nadbiskup je predvodio svečano euharistijsko slavlje Nadbiskupijskog susreta obitelji u Vrani.

15. KRIZMA U ZADRU-STANOVI – O. Nadbiskup je preko misnog slavlja podijelio sakramenat sv. potvrde u župi Kraljice mira, Zadar-Stanovi.

17. POSJET VELEPOSLANIKA SAD-a – O. Nadbiskup je primio veleposlanika Sjedinjenih Američkih država u Republici Hrvatskoj, Njegovu Ekselenciju gosp. Jamesa Foleyja.

18. REKOLEKCIJA REDOVNICA – O. Nadbiskup je predvodio misno slavlje u crkvi Sv. Marije u Zadru prigodom mjesecne rekolekcije redovnica koje djeluju Zadarskoj nadbiskupiji.

18. UN „HABITAT“ – O. Nadbiskup je u crkvi sv. Donata sudjelovao na otvorenju Konferencije svjetskih parlamentaraca UN „Habitat“.

19. „OHRABRI SE, NARODE MOJ“ U ZADRU – O. Nadbiskup je u svečanoj dvorani Nadbiskupskog sjemeništa „Zmajević“ sudjelovao na predstavljanju zbornika radova Jakše Raguža o djelovanju mons. Puljića u predratno i ratno vrijeme u Dubrovačkoj biskupiji pod naslovom „Ohrabri se, narode moj“. Knjigu su predstavili prof. Ive Livljanić, don Tomislav Sikirić i dr. Raguž.

20. ZAVRŠNICA KMNL-a – O. Nadbiskup je nazočio završnici Katoličke malonogometne lige u Vrani.

21. KRIZMA NA PLOVANIJI – O. Nadbiskup je preko svete mise podijelio sakramenat sv. potvrde u župi sv. Josipa, Zadar-Plovanija.

22. KRIZMA U BIBINJAMA - O. Nadbiskup je preko svete mise podijelio sakramenat sv. potvrde u župi Bibinje.

25. 300. OBLJETNICA RUĐERA BOŠKOVIĆA – O. Nadbiskup je nazočio svečanoj akademiji na Sveučilištu u Zadru povodom 300. obljetnice rođenja Ruđera Boškovića.

KRONIKA

26. NADBISKUP O PAPINU DOLASKU NA RADIJU – Povodom dolaska Svetoga Oca Benedikta XVI. u Hrvatsku, o. Nadbiskup je imao razgovor za HR Radio Zadar.

28. KRIZMA U PAGU – U zbornoj crkvi sv. Marije u Pagu, preko svečanog misnog slavlja, o. Nadbiskup je mladima podijelio sakramenat sv. potvrde.

29. KRIZMA I KRŠTENJE NA PLOČI – O. Nadbiskup je u župnoj crkvi sv. Petra, Zadar-Ploče,

na misnom slavlju podijelio sakramenat sv. potvrde mladima i krstio Veljka Mršića, šesto dijete u obitelji Emice i Rade Mršića.

30. GOSPA OD ZEČEVA – O. Nadbiskup je prigodom zavjetnog blagdana Gospe od Zečeva predvodio središnje moisno slavlje i procesiju s Gospinim kipom ulicama starohrvatskog kraljevskog grada Nina.

LIPANJ, 2011.

2. SUSRET S POLAZNICIMA RATNE ŠKOLE – O. Nadbiskup se u katedrali sv. Stošije susreo s polaznicima Hrvatske ratne škole „Petar Zrinski“.

3. – 6. PAPA U HRVATSKOJ – Prigodom pohoda Svetog Oca pape Benedikta XVI. Hrvatskoj, o. Nadbiskup je sudjelovao na dočeku Pape u zagrebačkoj zračnoj luci Pleso, pozdravnim govorom na susretu Pape s uglednicima iz političkog, kulturnog i javnog života u Hrvatskom narodnom kazalištu, na bdjenju Pape s mladima na Trgu bana Jelačića, na velebnom misnom slavlju povodom Nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji na Hipodromu i na Večernjoj u zagrebačkoj katedrali.

8. – 10. NADBISKUP U RIMU – O. Nadbiskup je po službenoj dužnosti boravio u Rimu.

11. KRIZMA U KALIMA I KUKLJICI – O. Nadbiskup je preko slavlja svetih misa podijelio sakramenat sv. potvrde mladima u župama Kali i Kukljica.

12. DUHOVI – U prigodi svetkovine Duhova – Pedesetnice, o. Nadbiskup je preko svečanog misnog slavlja u katedrali sv. Stošije podijelio sakramenat sv. potvrde mladima iz župa sv. Stošije, sv. Šime i Bokanjca.

13. SV. ANTE PADOVANSKI – U prigodi blagdana sv. Ante Padovanskog, o. Nadbiskup je predvodio misno slavlje u župi Zadar-Smiljevac kojoj je ovaj svetac zaštitnik.

15. ZAVRŠETAK ŠKOLSKE GODINE – Povodom završetka školske godine 2010./2011., o. Nadbiskup je u katedrali predvodio misno slavlje za učenike i profesore Klasične gimnazije Ivana Pavla II. s pravom javnosti.

15. SVEĆENIČKI I REDOVNIČKI DAN – U prigodi ovogodišnjeg Svećeničkog i Redovničkog dana, o. Nadbiskup je s prezbiterijem, redovnicima i redovnicama Zadarske nadbiskupije u prvostolnici predvodio svečanu molitvu Srednjeg časa u znak zahvale za pohod pape Benedikta XVI. Hrvatskoj i beatifikaciju pape Ivana Pavla II.

15. - 16. SV. VID I „OHRABRI SE, NARODE MOJ“ U RIJECI – O. Nadbiskup je predvodio slavlje sv. Vida, mučenika, zaštitnika Riječke nadbiskupije i sutradan sudjelovao na predstavljanju zbornika o svom djelovanju u službi dubrovačkog biskupa dr. Jakše Raguža u Rijeci.

17. POKOP DON NEDJELJKA ZUBOVIĆA – O. Nadbiskup je predvodio misu zadušnicu i sprovodne obrede za pok. don Nedjeljka Zubovića, kanonika Stolnog kaptola sv. Stošije, u Zubovićima-Barbatu.

19. KRIZMA U NINU – O. Nadbiskup je preko misnog slavlja podijelio sakramenat sv. potvrde mladima u župi Nin.

23. TIJELOVO – U prigodi svetkovine Presvetog Tijela i Krvi Kristove, o. Nadbiskup je u katedrali predvodio svečano misno slavlje i potom euharistijsku procesiju gradom do crkve sv. Šime.

27. SUSRET S REĐENICIMA – O. Nadbiskup se susreo s ovogodišnjim ređenicima, đakonima don Slavkom Ivošem, don Rolandom Jelićem, don Darkom Marušićem i don Tomislavom Planinićem.

28. SVEĆENIČKA REĐENJA U KATEDRALI – Na uočnicu blagdana sv. apostolskih prvaka Petra i Pavla, na svečanom misnom slavlju u katedrali sv. Stošije, o. Nadbiskup je podijelio red prezbiterata đakonima don Slavku Ivošu, don Rolandu Jeliću, don Darku Marušiću i don Tomislavu Planiniću.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

HODOČAŠĆE ZADARSKIH VJERNIKA U RIM NA BEATIFIKACIJU IVANA PAVLA II.

Vjernici Zadarske nadbiskupije vratili su se navečer 2. svibnja u Zadar nakon što su sudjelovali u svečanosti beatifikacije Ivana Pavla II. koja je bila razlog njihovog rimskog hodočašća od 27. travnja. Bili su dijelom događaja koji je bio susret dviju ljubavi: darovane ljubavi Ivana Pavla II. Bogu, Crkvi, svijetu i čovjeku, te na tom pohodu uzvraćene ljubavi svih naroda svijeta koji su dolaskom na beatifikaciju zahvalili za sve njegove pohode, ohrabrenja i izraze blizine. Jedna je poljska hodočasnica rekla: „Za Ivana Pavla II. svatko može reći da ga je poznavao, video, on je bio i u mom gradu, mojoj zemlji“. Uz razgledavanja rimskih znamenitosti, hodočasnici su u autobusu molili Časoslov, krunicu, sudjelovali u misnom slavlju koje je predvodio jedan od svećenika koji je hodočastio sa 101 hodočasnikom iz Dalmacije; uz Zadrane je bila nekolicina iz Dubrovnika, Korčule, Splita i Šibenika. U četvrtak 28. travnja misno slavlje u Porcijunkuli u Asizu predvodio je mons. Ivan Mustać, 29. travnja misu u crkvi Hrvatskog zavoda sv. Jeronima predvodio je don Marijan Lovrić, a 2. svibnja u svetištu sv. Leopolda Bogdana Mandića u Padovi don Mladen Kačan. Hodočastili su još i don Dario Tičić i o. Kryzstof Rodak, a uz mons. Mustaća, hodočašće su organizirale redovnice Mirjam Gadža i Viktorija Gadža. Njihovom vodstvu kao stručni vodič pridružio se Mladen Klanac, djelatnik zadarskog Caritasa koji je studirao u Rimu i izvrsno ga poznaje, kao i redovnice Gadža. Na svim postajama hodočašća, u crkvama koje su pohodili, nalazile su se velike slike i portreti Ivana Pavla II. uz mogućnost da se zapali i svijeća. U svetištu sv. Leopolda u Padovi bila je i naznaka: Bl. Ivan Pavao II., hodočasnik u Padovu 12. rujna 1983. g., a Ivan Pavao II. je baš 2. svibnja, zadnjeg dana hodočašća, proglašio svetim Leopolda Mandića. U svetištu sv. Ante Padovanskog u Padovi, ispred velike slike Božanskog milosrđa, uz plamen svijeće i raskošne bijelo žute ljiljane i anturijume, bio je postavljen drveni kip Ivana Pavla II.; prikazuje papu u molitvi za klecalom, podbočenog lica na svoju lijevu ruku, u spomen na pohod blaženika i tom svetištu. A pred bazilikom sv. Ante, franjevci su plakatom obavijestili o još jednom znaku Providnosti: 2. svibnja, kad se u Vatikanu slavila misa zahvalnica za beatifikaciju, u Poljskoj je veliki crkveni i državni blagdan Marije, Kraljice Poljske, kojoj je papa cijelog života bio posvećen i po svome geslu – Sav tvoj, Marijo.

Svi su hodočasnici cijelo vrijeme u misi i molitvenim zazivima prikazivali nakane, potrebe i zdravlje duše i tijela svih koji su im se preporučili. Molili su za hrvatsku zemlju i narod, duhovna zvanja, obitelji, mlade. U Rimu su Zadrani posjetili i crkvu sv. Katarine Sijenske koju je za svojih pohoda Rimu uvijek posjećivao i na njenom grobu molio blagopokojni nadbiskup Ivan Prenda. Mons. Prendu, čije je geslo bilo ‘Ljubiti Crkvu’, osobito je dojmila njena poruka da bi ona htjela da se njeno tijelo sažeže iz ljubavi prema Crkvi. „Jedino Crkva daje perspektivu prema vječnosti. Čovjek je zadovoljan kad je u Crkvi i u Božjoj milosti“, rekao je Klanac. Don Marijan Lovrić, svojevremeno i ispovjednik u Vatikanu, kao i svi drugi, izrazio je veselje da je mogao podijeliti tu duhovnu radost beatifikacije Božjeg čovjeka, duhovnog velikana Ivana Pavla II. Istaknuo je veličinu Papine osobnosti u činjenici da je uvijek birao suradnike, i svu je izvrsnost želio ostvariti u zajedništvu s predanim suradnicima. „Bez Boga nije moguće biti svet.“

Bog je onaj koji čini da živimo. Hodočašće je poziv na obraćenje i obnovu povjerenja Bogu. Bog nas poziva i govori nam. Bog nas nije odbacio i ljubi nas sa svim poteškoćama u kojima se nalazimo. To hodočašće je izraz Božje ljubavi i mogućnost povratka Bogu”, rekao je mons. Ivan Mustać, istaknuvši da je kršćanski život vidjeti Boga koji nas diže. Potaknuo je vjernike da zazivaju zagovor Ivana Pavla II. uvjeren da će imati iskustvo uslišanih molitvi i ozdravljenja. To je i izraz vjere u općinstvo svetih. „Svi smo pozvani biti sveti, kako kaže i Drugi vatikanski sabor; svatko na svoj način. Zašto? Jer je čovjek najzadovoljniji kad je u zajedništvu s Bogom. Svet je kad živi u milosti, jer svi imamo iskustvo da je jedno živjeti u milosti, a drugo u grijehu. To kršćani priznaju. Zato je prvi poziv kršćana da bude svet. Zato su potrebne molitve, sakramenti, mise, ispovijed. Molitva daje okus životu”, rekao je mons. Mustać tumačeći Božju riječ na hodočašću kao suvremenom načinu kateheze.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Hodočasnici su nosili hrvatske zastave i kape s crveno bijelim kvadratićima i gdje god su bili pronijeli su hrvatski identitet. Uz Poljake, osobito su bili prisutni Španjolci, koji su svojim znakovljem animirali i za svjetski susret mladih u Madridu. Po prisutnosti mladih u Rimu beatifikacija je bila i svojevrstan svjetski susret mladih koje je na osobit način okupljaо Ivan Pavao II. Bilo je to vidljivo i za vrijeme noći otvorenih crkava u središtu Rima, u euharistijskom klanjanju, molitvi i pjesmi. Zadrane su po kapama sa šahovnicom svi prepoznivali govoreći na svom jeziku 'Vidi, vidi, Croat!', te pljeskom, osmijehom, mahanjem i glavom odobravali takav izraz pripadnosti svome narodu. Kad bi na trgovima i pred crkvom zapjevali, npr. 'Krist jednom stade na žalu' ili 'Vivat Croatia', izazivali su pažnju i pozornost svih i odobravanje tako izraženoj radosti u pripadnosti Bogu, Crkvi i zahvalnosti Ivanu Pavlu II. Jedan je poljski hodočasnik rekao „Ivan Pavao II. je jako volio Hrvate. Znam to, rekli su mi to mnogi svećenici i biskupi“. Film na velikom video zidu u blizini Trga sv. Petra, od svih pohoda svijetom, prikazivao je i prizore Papina pohoda Hrvatskoj, a bila je naglašena i osoba bl. Alojzija Stepinca. Osobito milosno bilo je cijelonoćno iščekivanje ulaska na Trg sv. Petra kad je Via Conziliazione dupkom bila ispunjena stotinama tisuća hodočasnika koji su u vremenskim intervalima puštani na trg, na koji se ušlo nakon tri, pet, sedam i deset sati čekanja, zbog nadzora ispravnog kretanja mase. Bila je to noć dostojanstvene tištine koju bi povremeno obogatila tiha pobožna pjesma molitve na poljskom, francuskom, njemačkom, španjolskom i drugom jeziku. Cijelu noć, natopljenu pažnjom i ljubavlju svih pristiglih koji su posvjedočili kako za ljubav ništa nije teško učiniti, resila je požrtvovnost svih koji su, unatoč tjelesnom umoru, nosili barjake, transparente te zastave svojih zemalja, osobito Poljske, držeći ih uspravnima u zraku te su se vijorili cijelu rimsку noć osvijetljenu toplim narančastim svjetlom lampi kojem se pridružila toplina srdaca svih koji su na Trgu sv. Petra htjeli biti sudionici beatifikacije Ivana Pavla II.

SVJEDOČANSTVA VJERNIKA ZADARSKE NADBISKUPIJE S HODOČAŠĆA U RIMU

Vjernici Zadarske nadbiskupije po povratku iz Rima sa svečanosti beatifikacije Ivana Pavla II. svjedočili su o svom doživljaju tog događaja. S. Mirjam Gadža kao rimska studentica sudjelovala je u misama s papom Ivanom Pavlom II.; pričest je primila iz njegove ruke. Trajno se sjeća mise u papinoj privatnoj kapeli 1986. g. kad je ušla i ugledala papu na koljenima. „Na koljenima čovjek može sve, na koljenima je čovjek najveći. To je moja poruka s ovog hodočašća. Na koljenima crpimo snagu za svakodnevicu, na koljenima mu prinesimo naše poteškoće, radosti, uspjehe i sve što mu je znano bolje nego nama“. Mladen Klanac kao student prvi je put susreo papu sa skupinom njemačkih bogoslova. „Ivan Pavao II. svakoga je pitao odakle je. Pitao je mene 'Odakle si ti?'. Rekao sam 'Iz Zadra'. On je odmah znao, 'Zadar, je li?'. Kaže on 'Poznaješ li ti nadbiskupa Marijana Oblaka?' Kažem 'Da, to je moj biskup'. Kaže 'A da li znaš da smo mi skupa bili u grupi na Koncilu i da smo puno vremena proveli zajedno?'. Ja kažem 'Znam i to'. Kaže on 'A jel' znaš da smo mi prijatelji?' Kažem 'Pa znam i to jer mi je nadbiskup Oblak rekao'. Tako da je papa ulazio u razgovor. To je bio zavod Germanicum et Hungaricum pa su se Nijemci s kojima sam bio čudili kako se sa mnjom zadržao više nego s drugima. Pitali su zašto se sa mnjom zadržao, mislili su da znam papu“ posvjedočio je Klanac dodavši da je na hodočašću molio i za one koji su se udaljili od Crkve, da se vrati jer 'mi smo u Crkvi našli život'. „Jedino Crkva daje perspektivu prema vječnosti. Čovjek je zadovoljan kad je u Crkvi i u Božjoj milosti“ rekao je Klanac moleći i za bračne parove; radi u obiteljskom savjetovalištu zadarskog Caritasa i svjedoči raspadima obitelji i trpljenjima ljudi. Papi Ivanu Pavlu II. je osobito na srcu bila obitelj te je i utemeljio papinsku akademiju za život. U Rim je hodočastila i Katarina Mustać koja je 2003. g. papi u Zadru dala buket cvijeća a on ju je blagoslovio položivši svoje ruke na njenu lice. „Tada sam još bila mala i nisam shvaćala koliki je to blagoslov, biti kod blaženika kojeg će proglašiti svecem. Tek sad sam svjesna što je to zapravo. Imam vječni blagoslov. Blaženik mi pomaže u svim teškim situacijama jer se molim za njegov zagovor i mogu posvjedočiti da čini čuda u mom životu“ rekla je Mustać. U zadarskom hodočašću sudjelovalo je i velik broj bračnih parova. Koliki je papa zagovornik obitelji osvijedočila se Sandra Pupovac. Ona i suprug Ivan bili su se udaljili od Crkve, govoreći da sad u nju idu komunisti koji su ih kao male zapisivali i proganjali. 'To je bila genijalna izlika za ne ići na misu. Taj period odmaka od Boga je najtužniji i najružniji u našem životu' rekla je Sandra. Tako je bilo do papine bolesti. Tada su Sandra i Ivan nakon dugogodišnjeg izbivanja zakoračili u crkvu sv. Šime moliti za papu. „Sjećam se da se u toj molitvi za papu u meni rodila silna misao, spoznaja, rečenica 'Ja ne želim više niti dana bez tebe - bez Boga'. I dogodilo se čudo. Vjerujem da nas je upravo Ivan Pavao II. pozvao i vratio. Na svemu tome, na papinom zagovoru za koji sam sigurna da djeluje, da se kroz njegov zagovor djelatno ostvaruje Božja ljubav i milost, na tome sam silno zahvalna. Najbolje tek slijedi, kad dođemo kući nakon hodočašća. Bogu hvala i slava“ posvjedočila je Sandra. Rimski student je bio i don Mario Sikirić. Kad ga je suradnik Ivana Pavla II. predstavio kao 'Jugoslavo', papa mu se okrenuo i ispravio ga rekavši 'Croato' te je odmah upitao 'Kako nadbiskup Oblak?'. Don Mario je rekao kako su mu papini suradnici rekli da je Ivan Pavao II. za vrijeme Domovinskog rata u Molitvu vjernika misa koje je slavio osobito molio za Hrvate, odlučno bi rekao 'Moramo nešto učiniti za Hrvatsku'. „Jako je volio Hrvatsku i uz poljski, volio je čitati i na hrvatskom jeziku. Hrvatski vjernici koje je susreo u SAD-u koje je pohodio kao poljski nadbiskup govorili su kako je budući papa osobito volio Stepinca doživljavajući ga kao svjetlo, da mu je svojim duhom naš hrvatski blaženik pomogao“ rekao je don Mario. Vjernici Zadarske nadbiskupije organiziranim nadbiskupijskim hodočašćem, između ostalog, htjeli su zahvaliti Bogu za dar tog pape i osobnu odluku Ivana Pavla II. da posjeti Zadar, jer mu je zbog zdravstvenih teškoća bilo savjetovano da se time dodatno ne opterećuje, što je on odbio učiniti te je 9. lipnja 2003. g. u Zadru završio svoj stoti apostolski pohod.

KONFERENCIJA ZA MEDIJE O SUSRETU OBITELJI ZADARSKE NADBISKUPIJE U VRANI

Susret obitelji Zadarske nadbiskupije u Vrani 14. svibnja, kada će misno slavlje u 11,00 sati u svetištu sv. Nediljice predvoditi zadarski nadbiskup Želimir Puljić, predstavljen je u petak 6. svibnja na Konferenciji za medije u Ordinarijatu u Zadru. To je središnji animacijski susret Zadrana za odlazak u Zagreb na susret sa Svetim Ocem. U događaju u Vrani će biti zastupljene obitelji iz grada, otočnog i kotarskog dijela dijela nadbiskupije, a pjevanje na misi animira Veliki zbor Ivan Pavao II. pod vodstvom dirigenta Žana Morovića. Za vrijeme mise koja počinje škropljenjem puka blagoslovljenom vodom vjernici će obnoviti krsna obećanja. Župa Vrana sa svojih 700 vjernika i Općina Pakoštane radosno se pripremaju da okrepom i ostalim budu dobri domaćini obiteljima iz cijele nadbiskupije, rekao je vranski župnik Šimun Šindija. „Svjesni smo poteškoća koje naše obitelji imaju i prvi nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji je doprinos tome da se obiteljima posveti više pažnje“ rekao je mons. Puljić dodavši da se u župnom pastoralu odgoja djece i kateheze osobita pozornost treba posvetiti obiteljima. „Susret u Vrani je bliža priprava za ono što smo htjeli da se dogodi na planu cijele Hrvatske, da osjetimo što znači zajedno vjerovati, zajedno se družiti, moliti i zajedno u Kristu ići ovim svijetom“ rekao je mons. Puljić istaknuvši da i na nacionalnom susretu obitelji s papom Crkva želi naglasiti ono što oduvijek drži da obitelj jest: „Obitelj nije udruga ni društvo, ona je veliko otajstvo i zajedništvo osoba. Određenje obitelji nadilazi naše ljudsko umovanje“. „Geslo 'Zajedno u Kristu' je na tragu onoga što Crkvi treba biti prioritet u djelovanju; nastojanje da se preko djece dolazi do obitelji i preko obitelji do djece, ovisno u kojim se okolnostima događa nova evangelizacija“ rekao je don Emil Bilaver, predsjednik organizacijskog odbora za susret u Vrani. Don Emil je pozvao sve župnike da animiraju bračne parove, župne vijećnike, roditelje prvpričesnika i krizmanika, ministrante te da prijave broj vjernika kako bi se odredio broj autobusa koji će doći po vjernike ispred župa. Don Emil je zahvalio poduzeću 'Liburnija' za raspoloživost autobusa; cijena povratne karte je 20 kn.

Don Dario Tičić, voditelj Liturgijskog odbora, rekao je da je taj susret znak velikog nadbiskupijskog, obiteljskog zajedništva. „Kad god biskup s narodom i svećenicima slavi misu, to je znak zajedništva u Kristu. Misa je jak znak zajedništva jer gradi tijelo Kristovo, Crkvu. Svi koji sudjelujemo u misi, tu osjećamo Kristovu blizinu. Moglo se uzeti i neki drugi način slavljenja i okupljanja, ali s misom se želi naglasiti da smo Crkva koja se na taj način spremila za susret sa Svetim Ocem u Zagrebu“ rekao je don Dario. Predprogram u Vrani započinje u 9 sati a vodit će ga bračni par Ljiljana i Mladen Klanac. Sadržaj će biti prožet mislima Ivana Pavla II. i Benedikta XVI. o braku i obitelji. Članovi Marijine legije i Kursilja će predmoliti meditativnu molitvu krunice, otajstva svjetla. Sudjeluju i dječji župni zborovi iz Vrane i Pakoštana, zborovi zajednice Apostoli Krv Kristove, Mladi s Belafuže, vokalni sastav 'Magnificat' HKUMST-a Zadar i Neokatekumenska zajednica. Svjedočit će bračni par Lidija i Stelio Grus, roditelji dvoje djece, inače članovi Djela Marijina – Fokolara i đakon Slavko Ivoš, jer je to i Nedjelja Dobrog pastira.

Don Emil je podsjetio i na pastoralni kontekst tog susreta obitelji; u Zadarskoj nadbiskupiji pri Caritasu djeluje najstarije obiteljsko savjetovalište u Hrvatskoj; u pastoralnom centru na Puntamici svaki mjesec se održava zaručnički tečaj kroz koji svake godine prođe između 550 i 600 parova. U toj su župi održavane i kateheze 'Mozaik obiteljskih prava' uoči susreta sa Svetim Ocem. Don Emil je istaknuo da Zadarska nadbiskupija, uz prijevoz autobusom, na susret sa Svetim Ocem u Zagreb organizira i prijevoz vlakom. Hrvatske željeznice su odobrile upola manju cijenu povratne karte Zadar - Zagreb od 140 kn. Uz veliki vlak Vukovar - Vinkovci - Zagreb, drugi veliki vlak kreće iz Zadra, preko Knina do Zagreba. Vlak će krenuti u subotu 4. lipnja u 20,00 sati sa željezničkog kolodvora u Zadru. Vlak će stati na svim postajama gdje budu hodočasnici: Bibinje, Sukošan, Debeljak, Galovac, Prkos, Škabrnja, Nadin, Benkovac, Knin. „Kompozicija od 12 vagona nije išla zadnjih 20 godina iz Zadra. To je lijepa gesta, da idemo s vlakom ususret Svetom Ocu u Zagreb“ zaključio je don Emil Bilaver.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

BLAGOSLOV OBNOVLJENE CRKVE SV. MIHOVILA

Franjevci trećoredci glagoljaši sv. Mihovila u Zadru u nedjelju 8. svibnja brojnim zainteresiranimi svih uzrasta i zvanja otvorili su širom vrata svog obnovljenog samostanskog kompleksa nakon jutarnje mise zahvalnice koju je u crkvi sv. Mihovila predvodio o. Ivan Paponja, provincijal franjevaca trećoredaca. Provincijal je blagoslovio novi kameni oltar i ambon te crkvu u kojoj su nakon obnove postavljene i nove klupe, rasvjeta i razglas. Franjevci te crkve koju se naziva ispovjedaonica grada zahvalili su Bogu na, rekao je gvardijan samostana fra Miroslav Barun, opipljivim darovima providnosti i dobročiniteljima kao ispruženoj ruci darežljivog Oca. Nakon misnog slavlja brojni su posjetili samostanski muzej u kojem su izložene vrijedne slike, ulomci pilastra oltarne pregrade, imposta ili grede iz 9. i 11. st., pokaznice, ciborij, kalež, križevi, kip Bogorodice s djetetom i druge sakralne vrijednosti iz drevne prošlosti samostana. Provincijal je blagoslovio i kapelicu na prvom katu samostana a vjernici su sa zadovoljstvom prošli i drugim obnovljenim prostorijama samostana na katu. U prizemlju su obnovljena dva samostanska dvorišta; preostaje obnoviti još jedno. Vidjeli su i podni ranokršćanski mozaik u hodniku u prizemlju pronađen u obnovi prije 20 godina, najstarije orgulje u Zadarskoj nadbiskupiji na koru crkve, veliku rozetu na koru crkve otkrivenu sad u obnovi. Time je završena obnova crkve sv. Mihovila započeta na blagdan sv. Franje 4. listopada 2010. g.

Ta je crkva iz 12. st. spomenik nulte kategorije te su radovi izvedeni pod zaštitom i nadzorom Konzervatorskog odjela u Zadru. Vlaga je bila veliki problem, a zadnji put je cijelovito obnovljena 1954. g. U jednoj niši je pronađen rukopis od tadašnjeg gvardijana, dobro sačuvani papir kojeg je zazidao a na njemu između ostalog piše "Bože spasi Hrvatsku i čuvaj je". Taj su zapis franjevci stavili u svoj arhiv. Glavni donator sredstava za obnovu je Redovnički fond nadbiskupije Freiburg iz Njemačke koja je omogućila većinu građevinskih radova, rasvjjetlu i razglas. Tu su četvorica hrvatskih svećenika niz godina brinula za Hrvate, fra Miroslav je tu služio 36 godina. Svećenici iz Njemačke su izrazili želju da im pomognu. Marija Kanjer je darovala klupe, luster i postaje Križnog puta koji će izraditi akademski slikar prof. Mate Ljubičić. Kamenoklesarska radnja Fiorentina i Ivana Marnike darovala je oltar, ambon, nosač uskrsne svijeće i sve novoizrađeno od kamena u crkvi. Zadarska nadbiskupija je omogućila obnovu poda prezbiterija. Dvadeset posto troškova pokrili su darovi vjernika koji su godinama stavljali novac u škrabici za obnovu crkve i samostana, te je fra Miroslav zahvalio svima na srdačno darovanom 'udovičinom novčiću'. Samostan Sv. Mihovila je obnovljen sredstvima Provincije franjevaca trećoredaca sa sjedištem u Zagrebu na Ksaveru. Među dobročiniteljima su brojni vjernici iz Zadra, Hrvatske i inozemstva, osobito angažirani vjernik iz Španjolske prof. Demetrio. Gvardijan je zahvalio i s. Mladenki i Tereziji Šapić koje marljivo i lijepo uređuju prostor crkve cvijećem i ostalim.

Konzervatorske radove u uime Konzervatorskog odjela Zadar nadzirao je arhitekt Nenad Rimanić. Građevinske radove samostana i crkve izvela je tvrtka Zoran Šoša koju vodi Božo Šoša. Postavili su i pločice u dijelu samostana. Projektant rasvjete i razglosa je ing. Marko Rakvin, a izvođač tih električnih radova tvrtka 'Ele Bepi' vlasnika Josipa Perovića. Radove s kamenom (škropionica, čišćenje i uređivanje) izveo je 'Kamenoklesarski obrt klesarstvo Vado' vlasnika ing. Mihovila Domijana. Ličilačke radove izvela je tvrtka Drage Bugarije, klupe je izradila stolarska radionica 'Bota' iz Kukljice. Središnji luster za crkvu izradila je tvrtka iz Zaboka koja se bavi rasvjetom. Radove u prizemlju istočnog dijela samostana izvela je tvrtka 'Lasić graditelj Zadar' koju vodi Leonardo Lasić. Temeljita obnova crkve podrazumijevala je obijanje stare žбуке sve do kamena, što je učinjeno u cijeloj crkvi, kapelici i na koru. U prezbiteriju nije sve obijeno jer su na desnoj strani otkrivene freske iz 15. st. koje su zaštićene; čeka se povoljniji trenutak za njihovo restauriranje. Freske su bile u cijelom svetištu, neke su otkrivene kod obnove 1954. g. i vidljive su. Osim fresaka u prezbiteriju, nađene su i freske s desne strane između kora i luka u ulaznu kapelicu. Sve su stručno zaštićene, ožbukane, a kad dođe vrijeme ta će se zaštita ukloniti pa slijede restauratorski radovi. Svetište je u sadašnjem gotičkom obliku izgrađeno krajem 14. st. Na koru na pročelju crkve sv. Mihovila je bila velika rozeta koja je tijekom povijesti bila oštećena. Rozeta je pri jednoj obnovi bila zazidana, ostavljena samo koliko je i sad staklo. No kod ove obnove je otkriven cijeli njen obim te su s unutarnje strane ostavljeni vidljivi tragovi, dio rebara rozete koji su se spajali s centralnim krugom.

Obnova prostora u kojem žive redovnici počela je 2005. a završena je 2008. g. To su bili vrlo zahtjevni radovi jer je samostan bio vrlo derutan. U samostanu sv. Mihovila djeluje trenutno šest redovnika i tri redovnice, Školske sestre franjevke iz Splitske provincije. Provincijal Paponja je zahvalio svima na doprinosu u obnovi crkve sv. Mihovila u kojem se okuplja zajednica kao živi hram Božji i putujuća Crkva.

BLAGDAN GOSPE LORETSKE

„Vjerovati da će Bog privesti dobru i dobitku putem koji po svemu izgleda gubitak, moguće je samo ako pred sobom vidimo ljepotu križa. Vjerovati da Bog izgovara svoj 'Da' baš onda kad nam se čini da nam je toliko puta rekao 'Ne', moguće je samo ljubeći Boga i pouzdajući se u njega. To doživljavamo kao pojedinci, vjernička zajednica i kao hrvatski narod“ poručio je zagrebački pomoćni biskup mons. dr. Ivan Šaško u propovijedi svečanog misnog slavlja koje je na blagdan Gospe Loretske u istoimenoj župi u zadarskim Arbanasima predvodio u utorak 10. svibnja. Ta zavjetna svetkovina okuplja tisuće vjernika koji se utječu Marijinom zagovoru i časte njen čudotvorni kip koji je nakon mise u velikoj procesiji predvođenoj biskupom i svećenicima prošao ulicama tog gradskog predjela. „U životu je najteže prihvatići i usvojiti istinu da Bog za izgradnju našeg dobra ne drži važnim samo ono što smatramo korisnim, nego i ono što smatramo da nam je štetno. To je izazov. Tu se nalazi, naizgled, proturječe naše vjere. No paradoks, doslovno, znači drukčije mišljenje, drukčije viđenje. To je neočekivanost koja odudara od površnog uvida. I zato nam Bog povjerava svoju riječ da ne posustanemo pred prividom. Ne razumijemo odmah. A Bog nam ne daje ni tumačenja, ni opravdanja po našim željama i očekivanjima“ rekao je mons. Šaško istaknuvši da se kršćanin uvijek nalazi pred stvarnošću novoga. Pred nama je novo nebo i nova zemlja. Bog je po Kristu ostvario novo stvaranje i novo stvorenje. „Jedino Božja novost za čovjeka može biti novi svijet. To nije svijet ljudskih želja nego svijet Božjih obećanja. Bog u svemu surađuje na dobro s čovjekom, ako postoji naša ljubav prema njemu. Marijin stav govori da, iako Božji način djelovanja i dalje ostaje skriven, Bog ostaje prisutan u najtežim trenucima ljudskog života“ rekao je mons. Šaško. Istaknuo je da svaki dodir s Božnjim očitovanjem, svaka neočekivanost prožeta Božjom prisutnošću ispunja radošću. „Nakon što je Mariju pronašao Bog, ona je potražila Elizabetu. Njen poziv je da je ne drži zatvorenu u kuću, već je htjela na put i putovanje. A polazak na put posljedica je poslušnosti paradoksu vjere. Njeni su koraci odraz njenog odgovora na poziv, njene odlučnosti, ali ponajprije radosti navještanja. Kad je pohitila u gorje, u sebi je nosila neprotumačivo otajstvo bez konačnih odgovora. Otajstvo ostvareno u dubini bića koje slavi u otvorenosti puteva svakodnevice. Njena šutnja ubrzo će postati pjesmom, hvalospjevom 'Veliča duša moja Gospodina'. Događaj ostvaren u njenom krilu postaje navještaj koji se nezaustavljivo živi“ rekao je mons. Šaško istaknuvši: Marija je susrela Boga i željela biti s njim da bi on postao Bog s nama. „Bog se vraća s odgovorom svoje prisutnosti jer je Marija prekinula odbijanje čovjeka. Zbog toga se žuri. Njen je korak navještaj novih vremena. Ušla je u predivno ozračje u kojem više nije promatrač nego sudionica s duhom životvorcem. U Blaženoj Djevici živi nestrpljivost dara. Želi ga donijeti, prinijeti drugima, svjesna da joj Sin, Bog ne pripada i da je to dar namijenjen svima“ rekao je biskup, naglasivši da je Krist među svojima uvijek kad je darivan.

Marija napušta sigurnost Nazaretskog doma. Izlazi izvan okvira uobičajenosti kad spoznaje prisutnost u svojoj utrobi onoga koji nadilazi sve njene domove i mjesta. „Nazaretski dom i ne može ostati samo u Nazaretu. On je dom svima koji su na životnom hodu s Bogom. On je dom Božjem plodu koji se utjelovljuje u srcima ljudi. Taj čudesni plod potaknut je duhom ali je vezan uz tijelo, uz utrobu jedne žene. I shvaćamo da plod života nastaje iz života. Bog nije nauk, ideja ni moraliziranje, već plod namijenjen gladnom svijetu. Kad se plodovi naših života stave na stol, riječi su suvišne“ rekao je mons. Šaško dodavši da je Marija žena prožeta šutnjom, govori tonom neba i izgovara samo hvalospjev. „Svaka je njena riječ u putu hoda prema uskrsnuću veliki hvalospjev. Susret dviju majki pokazuje da život razgovara sa životom, da samo život razumije život. Život treba suočavanje sa životom. Uvijek se započinje ljubavlju i svakog dana čuvajmo taj početak“ rekao je biskup, istakнуvši da se u Mariji Bog udomio. „Tamo gdje boravi Bog, svi smo kod kuće. Vjera nam daje kuću, dom na ovome svijetu. Sjedinjuje nas u jednu obitelj. Bog dolazi u našu ljudskost, u sve što kao ljudi živimo, da ništa od toga ne bude ostavljeno u tami. Neka nam Marija pomogne pronaći dom ako smo se udaljili od njega, vidjeti dom ako su patnja i razočaranja pomutili životni pogled. Neka nam pomogne živjeti dom i domovinu kako ne bismo previdjeli vječnost i bili malodušni. Budimo jedni drugima potpora i dom“ zaključio je mons. Šaško moleći Marijin zagovor za naše domove, obitelji i domovinu; da nikad ne previdimo odraz neba, pa i tamo gdje se čini da postoje mrlje i da je blato na biseru.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

DAKONSKO REĐENJE O. JERONIMA ADAMA MARINA OSB

U crkvi sv. Kuzme i Damjana pri benediktinskom samostanu na Čokovcu na otoku Pašmanu u četvrtak 12. svibnja zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je misno slavlje za vrijeme kojeg je podijelio red đakonata čokovskom prioru o. Jeronimu Adamu Marinu. „Bog poziva i bira, a čovjek sluša i odgovara. Zato je zvanje dar i otajstvo. U njegovom rađanju i hodu uključeni su Bog i čovjek, obitelj i zajednica vjernika“ rekao je mons. Puljić dodavši da je obred ređenja protkan određenim gestama i znakovima. Sastoji se od poziva i odgovora, predavanja duhovnih ovlasti te molitve Crkve i kandidatova obećanja. „Poziv je dar neba, osobna stvar pojedinca i ne može se dogoditi po delegaciji: 'Po imenu sam te pozvao, ti si moj'. Poziv je potpun i trajan: 'Tvoj sam, Gospodine, cijelim svojim bićem'. Nema privatnog i javnog ili povremenog služenja“ istaknuo je nadbiskup Puljić. U predanju duhovnih ovlasti kod redenja kandidat postaje prijenosnik božanskog djelovanja i službeni molitelj u ime Crkve. Zato on nije više privatna osoba. On je u službi. Njegovo je ređenje stoga dar zajednici vjernika, braći, Crkvi i svijetu. „Isusovi učenici se nalaze u ovom, a pripadaju onom svijetu. Isus moli zaštitu za svoje da u kušnja-ma ne susstanu, da ne popuste i padnu u život suprotan istinitom životu“ rekao je mons. Puljić. Protumačio je i što znači Isusova riječ posvetiti u Istini. „Posvetiti prema hebrejskom znači odvojiti, posvetiti Bogu, odrediti za žrtvu, žrtvovati. I jedno i drugo označava usmjerenje stvorenja prema Bogu. Isus po-svećuje svoje učenike Bogu jer će oni nastaviti njegovo poslanje u svijetu. Posvetiti znači odvojiti od profanog i potpuno uvesti u Božje područje. To je djelo Oca. Budući da posvećenje Bogu traži cjelokupno biće i cjelokupno djelovanje, ono nužno uključuje žrtvu života“ rekao je nadbiskup. Poželio je đakonu Marinu zauzetost za bolesne i siromahe, skromnost u upravljanju, neporočnost duhovne stege i pouzdanje u Boga; da njegova ljubav prema Kristu i Crkvi bude bez koristoljublja, uzdarje Gospodinu bez pridržaja a spremnost i dar služenja bez uvjetovanja. Trenutno je u samostanu na Čokovcu devet benediktinskih monaha; petorica su doživotno zavjetovana a četvorica su u novicijatu.

SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA –
DR. IVAN ŠAŠKO: „LITURGIJA I OBITELJ: OBREDNA POLAZIŠTA ZA SHVAĆANJE
KRŠĆANSKOG ŽIVOTA“

Svećenička rekolekcija zadarskog prezbiterija održana je u srijedu 11. svibnja u sjemeništu 'Zmajević' u Zadru. Počela je molitvom krunice koju je u sjemenišnoj kapeli predvodio don Mario Soljačić. Potom je mons. dr. Ivan Šaško, zagrebački pomoći biskup, izlagao o temi 'Liturgija i obitelj: obredna polazišta za shvaćanje kršćanskog života'. „Bez obzira na razlike između Crkve i obitelji, obitelj Crkvi nudi realizam, povjerenje, živu predaju, otklon od pokušaja svodenja Crkve na muzej ili beživotnu pobožnost. Djelatno udioništvo ne dopušta zatvoriti se u klerikalističku logiku. Djelatno udioništvo je oblik kojim se živi slavlje. Vrijeme koje živimo u cikličnosti izmjenjivanja rada i odmora, bdjenja i sna, radosti i tuge, zajedništva i samoće, snage i slabosti, zdravlja i bolesti, otkriva se zahvaljujući slavlјima u njihovoј izvornoj dimenziji, kao potvrda temeljnog odnosa koji nas povezuje s drugim ljudima i s Bogom, prije svake bolesti, samoće, razočaranja i nerazumijevanja. Slavlje nam pokazuje veliki 'Da' u koji mogu stati svi mali 'ne' i 'da' koje život donosi“ rekao je dr. Šaško istaknuvši da život u obitelji traži preciznu obrednost. To ne zahtijevaju neke dužnosti i prava, nego obiteljsko ozrače, životna zbilja. „Obiteljska životnost pretočena u liturgijski govor uvijek je sprječavala puku retoričnost i beživotnost“ istaknuo je dr. Šaško. Opisao je karakteristične geste djelovanja obitelji i njihove obrede: inicijacija, formacija, edukacija (uvodenje, oblikovanje/obrazovanje, odgajanje), iscjeljenje, prihvatanje i nežnost te služenje, raspoloživost do odricanja. „Svaka je obitelj mudra inicijacija u načine uzajamnog podnošenja, promicanja i motiviranja drugoga. Obitelji su veliki laboratorijski iskustva promjena, obraćenja i pokore te zbog toga imaju što reći i učiniti u krizama vjere“ poručio je predavač istaknuvši da bi obiteljsko iskustvo kao temeljno pravilo u crkvenu životnost trebalo unijeti pravilo tzv. izgubljenog vremena za pomirenje, liječenje rana bližnjega. „Crkva koja se žuri i traži obnovu života putem 'korisnog, iskorištenog' vremena, ne pazi na geste, slušanje, zaboravlja da je mjesto tjelesnog, vremensko-prostornog zajedništva. Jednako tako, kad se pojedini članovi obitelji preobražavaju u puke nositelje prava i dužnosti, izgubili su svoje dostojanstvo unutar i izvan Crkve“ upozorio je dr. Šaško. Rekao je da se logika odricanja oblikuje malim gestama koje odgajaju pojedinca da pronađe sebe u promicanju i pomaganju drugoga.

„Spremnost na služenje dolazi od malih i velikih obreda zamjene i raspoloživosti. Služenje je uvijek čin na radost drugoga. U igri je osjetljivost traženja vlastitog ostvarenja i rast drugoga, što ne isključuje odricanje. Ako ne postoji spremnost na služenje i odricanje, ulazi se u krizu, životne pustinje unutar obitelji. Iako okruženi drugima, pojedinci žive napuštenost i osamljenost. Pojedinci nisu svemoćni i zato je važno vidjeti njihove granice, jer neuočavanje njihovih granica može nanijeti još više štete. Služenje ide do odricanja, ali ne i sljepoće. Ostati budnima znači preduhitriti, vidjeti znakove degeneracije odnosa, upitnosti zajedništva koje je preduvjet osobito za brak“ rekao je dr. Šaško. Istaknuo je da je svaka obitelj velika sinkronizacija vremena, ne samo jer muškarci i žene imaju drukčiji odnos prema vremenu i jer su mladi i stari drukčiji u svojim ritmovima, nego zato što svaki pojedinac živi vrijeme na tri različite razine: slobodno, radno i slaviteljsko. „Držati sve to na okupu istinsko je umjetničko djelo. Svaka obitelj koja uspijeva to uskladiti i držati ravnovjesje ostvaruje nešto što izgleda kao nemoguć zahvat“ rekao je predavač. Svaka sretna obitelj tvori obzorje sinteze između rada, odmora i slavlja. Gdje to ne postoji, otvara se nezadovoljstvo, nemir i predbacivanja. Obitelj uspijeva pronaći taj sklad ako u odlučujućim trenucima dopusti da prevlada iskustvo slaviteljskog vremena koje promiče i ponovno učvršćuje. Dr. Šaško je istaknuo tri vremena: slobodno vrijeme i individualizacija, vrijeme rada i odgovornost te vrijeme slavlja i spomen/obecanje dara. „Slobodno vrijeme traži ispunjenost rekreacijom, što doslovno znači ponovno stvaranje te obrede traženja zajedništva, blagostanja, konzumiranja. Radno vrijeme je okvir odnosa i zadaća, prava i obveza; obredi tog vremena su precizni i detaljni u usvajanju uloga i vršenju posla“ rekao je predavač upozorivši da se zaboravilo da je slavlje ustrojbeno različito u odnosu prema radnom i slobodnom vremenu. „Ne postoji slavlje koje čovjek može slaviti sam. Sami možemo biti u radno ili slobodno vrijeme, ali ne u vremenu slavlja. Baš je to vrijeme spomena, memorije, vrijeme riječi koja posadašnjuje prošlost i preduhitruje budućnost. To je vlastito vrijeme obitelji. Obitelj može biti na visini tog vremena samo kad ga živi; za življenje ga treba moći usvojiti simbolički i obredno. Drukčije postaje žrtvom moraliziranja ili stvaranja krvnje“ upozorio je dr. Šaško.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Govoreći o odnosu Crkve i obitelji u svjetlu obreda, predavač je rekao da obiteljski, nereligijski obredi očituju nesvodivost na 'teološku ideologiju'. „Ta je antropološka baza važna za pastoral, za susret teologije i životnih okolnosti. Ako se ne daje duhovna vrijednost obiteljskom stolu, raznim inicijacijama, prostorima bračnog zajedništva, zdravstvenoj njezi, obitelj se lako gubi. Obredi se ne smiju oblikovati nekom dostatnošću, zavaravati se da ih se može prekočiti ili ih držati krutima kao da su idoli predaje. To je kušnja u kojoj se nalazimo i kližemo iz područja miješanja raznih obrednosti ili dizanja zida da u crkvene obrede ne uđe kultura“ upozorio je dr. Šaško. Istaknuo je da Crkva i obitelj nose iskustvo zajedništva s bližnjim i s Bogom, u Kristu, na razini razuma, osobito na razini dodira. „Obredi su velika škola osjetilnog, taktilnog, punog pozornog slušanja, gledanja, zbir i istina osjećaja koji započinju i završavaju u dodiru. Suvremenost se udaljila od spajanja razuma i dodira. Obitelj i Crkva obredno čuvaju tu poveznicu“ rekao je predavač upozorivši da se Crkva ne smije svesti na agenciju za svete usluge. Ona je nastala iz milosti i dara i njeni obredi trebaju odražavati oslobođenost i radost iz srca svoje životnosti. Predavač je istaknuo i značaj vraćanja smisla kuće, doma. „Više se za crkvu gotovo ne usuđuje reći da je Božji dom. Na pitanja gdje boravi Bog, gdje se uči vjerovati, moliti i živjeti ljubav, većina će odgovoriti u crkvi. No svjedočanstvo Sv. Pisma je drugčije: kuća je mjesto Božjeg očitovanja i ujedno mjesto slavlja i učenja vjere. U kući su našli mjesto i glavni događaji spasenja koje je započeo Krist: naviještenje, najljepši hvalospjevi, euharistija, Pedesetnica, trideset godina Isusova života“ rekao je dr. Šaško podjsetivši da je bl. Ivan Pavao II. mišlju da je obitelj put Crkve naznačio da se Crkva treba vratiti doma. „Vratiti se kući gdje se nalazi vjernost poslanju, gdje se moli srcem i životom. To ne znači da se treba zatvoriti u kući, jer obitelj nije samodostatna; ona treba oblikovati veću obitelj da bi se ucijepila u povijest spasenja koja se tiče svih ljudi. Treba pokušati stvoriti sintezu između velike i male Crkve (kućne Crkve)“ rekao je dr. Šaško naglasivši da liturgija obiteljima može pomoći kako uči u liturgijski govor, dozrijevati u okusu Božje riječi (osobna i obiteljska povijest), pripovijedati Riječ (pripovijedati svoju povijest, povijest obitelji djeci); slavlje govori i potiče (iskustvo susreta s Bogom), a svećenici mogu povezati govor o pozivu i sakramentima sv. reda i ženidbe.

SUSRET OBITELJI ZADARSKE NADBISKUPIJE U VRANI

Susret obitelji zadarske nadbiskupije, središnji nadbiskupijski animacijski događaj ususret Nacionalnom susretu hrvatskih katoličkih obitelji u Zagrebu s papom Benediktom XVI., održan je na blagdan sv. Matije u subotu 14. svibnja u drevnom svetištu sv. Nediljice u Vrani. Koncelebrirano misno slavlje u masliniku svetišta predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u zajedništvu s 50 svećenika, a u veličanstvenom molitvenom događaju sudjelovalo je približno 3000 vjernika. Nakon mise zelenu površinu od 10000 četvornih metara u sjeni stabala u agapeu je ispunilo predivno zajedništvo obitelji svih generacija i brojne djece. „Zajedništvo je zadatak i poslanje koje mogu i trebaju ostvarivati naše obitelji. Zajedništvo prve kršćanske zajednice nije bio neki njen hobi, nego bitno obilježje po kojem su se očitovali u svijetu. Kršćani su znali i vjerivali da Crkva nije proizvod povijesnog slučaja, nego izvorni Božji naum, Tijelo Kristovo, Božje zdanje komu je zaglavni kamen Krist“ rekao je mons. Puljić upitavši je li Krist u središtu obiteljskog života i ima li mjesta za molitvu u obiteljskom druženju. Istaknuo je značaj svetkovanja nedjelje, Dana Gospodnjeg za obitelj te činjenicu da je u obiteljskom otajstvu prisutan Bog. Supružnike je potaknuo na razmišljanje nizom pitanja kojima je propitao obiteljsku stvarnost: „Trudimo li se da se naše dvije životne povijesti slijevaju u jednu? Dopoštam li svom suprugu i supruzi da pod moj krov unese cijelu svoju prošlost i povijest? Može li u domu moje duše osjetiti sve moje radosti i tjeskobe, žalosti i nade koje me prate? Nastojim li pažljivo i brižno tkatи naš zajednički tepih života, te svakim danom unositi u njega osnovnu i najvažniju potku - ljubav? Jer ljubav je temelj i nje nikada ne smije uzmanjkatи. Imam li vremena za svoju djecu, muža i ženu? Pokazujem li snošljivost i razumijevanje za naše različitosti na fiziološkom, psihološkom i duhovnom području“. Nadbiskup je istaknuo da je Crkva veliko otajstvo prepoznatljiva kao zajedništvo. U obitelji se oko stola ostvaruje susret i komunikacija. „Nije bez razloga činjenica što se ustanova euharistije dogodila upravo kod stola na Posljednjoj večeri, a i svoje javno djelovanje Isus je počeo kod stola, na svadbi obitelji u Kani Galilejskoj. Zato Djela Apostolska govore o prvoj kršćanskoj zajednici rječnikom obitelji“ rekao je nadbiskup podsjetivši na misao bl. Ivana Pavla II. da je obitelj put Crkve i Crkva u malom. „Isus je htio Crkvu kao zajednicu stola i blagovanja, dobara i međusobne ljubavi. Stoga Luka izvješćuje kako su oni koji su prigrili vjeru bili jedno srce i jedna duša te da nitko od njih nije

zvao svojim ništa od onoga što je imao. Sve im je bilo zajedničko. To su vrijednosti koje bi trebale resiti svaku obitelj. A one su izrečene kroz četiri bitne odlike: zajedništvo nauka, molitve, lomljenja kruha i dobara. O njima bi valjalo češće razmišljati“ poručio je nadbiskup naglasivši da je obitelj zajedništvo osoba. Zato za takvo milosno stanje treba Boga moliti i zahvaljivati mu. Nadbiskup je poželio da obitelji budu intimna zajednica života i ljubavi, da raste obiteljsko zajedništvo, jer obitelj je prva životna stanica društva i glavna škola društvenih vrlina. Isus je dijelio brige i radosti ljudskog roda te je mons. Puljić zazvao blagoslov obiteljima da budu gorljivi u vjernosti i ljubavi i postojani u molitvi. Prigodne riječi uputili su i vranski župnik Šimun Šindija i povjerenik za obiteljski pastoral don Emil Bilaver. Domaći župljeni iz Vrane i dobročinitelji iz Kali pripremom hrane potrudili su se biti izvrsni domaćini u gostoprimgstvu svih pridošlih koji su se nakon mise zadržali u druženju i blagovanju.

Pjevanje misnog slavlja animirao je Zbor Ivana Pavla II. s najvećim brojem članova Katedralnog zbora sv. Stošije pod vodstvom dirigenta Žana Morovića. U čitanjima i prinosu darova bile su zastupljene obitelji iz grada, otočnog i kotarskog dijela nadbiskupije. Misi je prethodio prigodni program kojeg je vodio bračni par Ljiljana i Mladen Klanac te mons. Ivan Mustać. Uz pjevanje zborova, misli Ivana Pavla II. i Benedikta XVI. o braku i obitelji, molila su se svjetlosna otajstva krunice na sljedeće nakane: milost prenošenja vjere, bračni život, obitelji suočene s teškoćama, predbračnu i bračnu čistoću te obitelji s duhovnim zvanjima. Svjedočili su supružnici Lidija i Stelio Grus s djecom Martom i Dominikom, iz Djela Marijine – Fokolara te đakon Slavko Ivoš iz župe sv. Josipa u Zadru, uoči Nedjelje Dobrog Pastira. Članovi Marijine legije i Kursilja su predmolili meditativnu molitvu krunice nakon koje je izmoljena molitva Ivana Pavla II. za život i molitva hrvatskih biskupa koju su napisali povodom nacionalnog susreta obitelji. Sudjelovali su dječji župni zborovi iz Vrane i Pakoštana, zborovi zajednice Apostoli Krvi Kristove, Mladi s Belafuze, vo-kalni sastav 'Magnificat' HKUMST-a Zadar i Neokatekumenska zajednica. Jedna od misli u predprogramu pape Benedikta XVI. glasi: „Želja mi je Crkvi i društvu predložiti središnju ulogu obitelji utemeljene na braku. To je prema Božjem planu nezamjenjiva ustanova, čiju temeljnu vrijednost Crkva ne smije zaboraviti navješćivati i promicati kako bi ju se uvijek doživljavalo s osjećajem odgovornosti i radosti“.

SUSRET ZADARSKOG NADBISKUPA I VELEPOSLANIKA SAD-A

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić primio je u utorak 17. svibnja u Nadbiskupskom domu u Zadru američkog veleposlanika Jamesa Foleyja koji se tog dana susreo i s predstavnicima vlasti Grada Zadra i Zadarske županije. To je prvi službeni posjet veleposlanika Foleyja koji je dvije godine u službi u Hrvatskoj s kojom ga vežu i daljnji korijeni njegove supruge čiji su roditelji davno odselili u Ameriku s otoka Korčule. Nadbiskupu Puljiću to je bila prigoda popričati s veleposlanikom o svom dvadesetgodišnjem djelovanju u Dubrovačkoj biskupiji. Nadbiskup Puljić i veleposlanik Foley razgovarali su, između ostalog, i o stavovima Crkve prema procesu ujedinjenja europskih zemalja, među kojima i o predstojećem završetku pregovora Hrvatske s Europskom Unijom. Nadbiskup je naglasio kako su globalizacijski procesi u Crkvi već stoljećima nazočni i poznati. Sama Crkva je od svojih početaka bila ujedinjujući i globalizacijski faktor povezivanja narodâ. A hrvatski narod je u svojoj višestoljetnoj povijesti bio sastavnicom višenacionalnih državnih tvorevina i na vlastitoj je koži iskusio što znači s drugima živjeti i boriti se za vlastito ime i opstojnost. Zbog toga je neobično važno, naglasio je mons. Puljić, pri samom ulasku u Europsku Uniju garantirati narodima Europe očuvanje njihovog narodnog identiteta u europskoj zajednici narodâ. Bilo je govora i o Domovinskom ratu, posljedicama razaranja i o obnovi, te o najnovijim presudama u Haagu. Nadbiskup je iznio svoj stav koji je objavio u medijima, te naglasio kako se danas razvoj može mirno odvijati zahvaljujući žrtvama ljudi koji su Hrvatsku branili od agresije JNA i srpskih paravojnih postrojbi. Velike su zasluge hrvatskih branitelja i generala, naglasio je mons. Puljić, što je Hrvatska slobodna, te je kao slobodna država ušla u Nato Savez, a uskoro će ući i u Europsku Uniju. „Zbog toga nam nije svejedno što se hrvatskim narodnim herojima onako sudilo u Haagu“ istaknuo je nadbiskup. Veleposlanik Foley je rekao kako je Domovinski rat bio legitiman te da je uvjeren kako će Hrvatska i u nastavku procesa poštovati odluke suda. Na koncu susreta nadbiskup Puljić i veleposlanik Foley izmijenili su prigodne darove. Veleposlanik Foley ima dugogodišnje iskustvo diplomatskog rada. Magistrirao je pravo i diplomaciju. Bio je veleposlanik na Haitiju, kao diplomat radio je na Filipinima i u Alžиру. Neko je vrijeme bio direktor ureda glavnog tajnika NATO-a i zamjenik glasnogovornika State Departmenta.

REKOLEKCIJA REDOVNICA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Obiteljski duh u redovničkim zajednicama tema je rekolekcije redovnica Zadarske nadbiskupije održane u srijedu 18. svibnja u ženskom samostanu benediktinki u Zadru. Mjesečni susret redovnica počeо je misnim slavlјem koje je u crkvi sv. Marije predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Istaknuo je da Crkva njeguje i razvija duh pravih, temeljnih životnih vrijednosti, učeći prepoznavati ih i lučiti od nesigurnih udobnosti i obilja. Potaknuo je redovnice da u svakodnevnoj buci čuju glas svoga zaručnika te da mu daruju prostor tišine i sabranosti kako bi im mogao prenijeti ono što mu je na srcu. „Možda ga boli što smo nedovoljno raspoloživi osluškivati njegove poruke i poticaje duha. Neka i ovaj dan sabranosti bude prigoda za opetovanu raspoloživost duha i žarku molitvu Gospodinu da probije gluhoće i sljepoće srca, da bismo razumjeli i sve više voljeli Isusa koga je Otac nebeski poslao radi našeg spasenja“ poručio je mons. Puljić. S. Benedikta Miš iz zajednice Karmelićanki Božanskog Srca Isusova iz Bibinja, s 20-godišnjim iskustvom djelovanja u misiji u Brazilu, razlagala je kako se obitelj i posvećeni život dodiruju i isprepliću. „Ako u obitelji i redovničkim zajednicama još nije usvojena vrijednost pripadnosti, teško će se moći živjeti poziv. Uvijek će se hodati paralelno, ali ne i zajedno. Cilj obiteljske i redovničke zajednice je ostvarivati zajedništvo, ljubav“ rekla je s. Benedikta navodeći vrijednosti koje treba njegovati za uspješan obiteljski duh: vjernost, povjerenje, otvorenost za dijalog, poštenje, pažnja, dobrohotnost, poštivanje osobnosti svakog člana. „Obiteljski duh ne dolazi sam po sebi. Da bi zajednica disala tim duhom, svi članovi trebaju uvidjeti vrijednost tog duha, prodati sve i kupiti taj dragulj. Svijest da smo velika Božja obitelj vodit će nas i u odnose pripadnosti i poštovanja svakog čovjeka“ istaknula je predavačica dodavši da duh koji vlada u zajednici ili obitelji ovisi o kakvoći odnosa njenih članova. „Svatko unosi samog sebe sa svojom osobnošću, donosi iskustvo iz vlastitog obiteljskog ozračja. U zajednicu kojoj pristupa ulazi u odnos s drugim osobnostima. Tada nastaju kombinacije odnosa koje stvaraju ozračje da se osjeća duh kojim neka zajednica diše. Ljudi imaju osjetilo i osjećaju kakovim duhom odišemo. Naša tema nije karizma redovničkih zajednica nego duhovni oblici koje našim odnosima stvaramo, koji nam nekad donose teškoće, udaljuju nas ili vode bliže idealnom obliku reda“ rekla je s. Benedikta istaknuvši da je lice zajednice odraz odnosa njenih članova. Redovnice su pozvane na duh zajedništva koji je na sliku Trojedinog Boga. „Isus upućuje da je Otac u njemu i on u Ocu, da treba doći duh. Bog je zajednica i stvara čovjeka na svoju sliku, koji je također biće zajednice. Stvoreni smo kao bića odnosa. Čovjeku je potreban drugi jer se u odnosu s drugim ostvaruju iskustva o sebi, drugomu, Bogu. Bog je zajednica gdje su tri božanske osobe u neprestanoj dinamici odnosa. Bog je ljubav jer je uvijek u dinamici darivanja. Ljubav je uvijek novost. Iako se nekad čini da se neki čini ponavljaju, u svakome je novi odnos koji nije identičan prethodnom“ rekla je s. Benedikta. Istaknula je da govor o obiteljskom duhu u redovničkim zajednicama nije govor o varijantama praktičnog življjenja u obiteljima, nego o onome što je karakteristično za obitelj. „Obitelj je Božje stvaralačko djelo. Svi smo dio obitelji u kojoj se potvrđujemo kao osobe. Osjećaj da imam svoje korijene i identitet daje mi potporu i snagu. Kad se govori o redovničkim obiteljima i Crkvi kao obitelji ne misli se na vanjski izgled obitelji nego na ono što je srž obitelji“ rekla je s. Benedikta podsjetivši na Isusovu riječ i volju Oca da je potrebno ostaviti oca i majku i prionuti uz novu obitelj; izići iz jednih odnosa i ući u nove odnose da se život ima u izobilju.

Predavačica je tumačila i kako u svom hodu zajednica može isijavati nekoliko obličja. S promjenama u redovničkim zajednicama mijenja se i oblije zajednice, ovisno o odnosima članova koji je čine. „Međusobni odnosi su najjače područje gdje prolazimo iskustva ljubavi, poštovanja, prihvaćanja, patnje, radosti. Stvoreni smo kao biće u dinamici odnosa“ rekla je s. Benedikta opisujući karakteristike nekoliko oblika odnosa: autoritarnost (osoba se postavlja kao vlast i drugima sebe nameće kao pravilo ponašanja, što guši osobnost, kreativnost i slobodu); demokracija (svi odlučuju i pozivaju se na prava, ali malo na dužnosti). „Zdrava demokratičnost je sposobnost za davanje i primanje. Slušanje drugoga i prihvatanje zdrave kritike. Demokratski odnos jednog lidera, poglavara, stvara radost, polet, kreativnost u zajednici. Za demokratičnost je potrebno imati smisao za zdrav i usmjereni dijalog, poštivanje osobnosti i različitosti nadzora na svijet, odmjereno reakcija i riječi. U suprotnom, pretvara se u anarhične odnose“ upozorila je s. Benedikta. U odnosu anarhije autoritet je nepotreban za vodstvo; svi su poglavari, nema podložnika; ne treba zakona, pravila, uvijek se osjeća da je nečija sloboda zakinuta, pravda je ono što svaki pojedini smatra pravdom. „Nekad je vrlo mučno živjeti redovničko opredjeljenje u takvom duhu zajednice. Znamo da i ta razdoblja postoje i da nisu svjedočanstvo za naslijedovanje“ istaknula je s.

Benedikta. Upozorila je i da mnogima upravlja posao te da su rad i produktivnost postali mjerilo vrijednosti osobe. „Zajednica izgleda kao ured ili tvrtka koja se vrednuje po onome koliko je učinkovita. Zato taj oblik zajedničkog življenja zovem uredski ili tvrtka odnosi. Rad, Božji dar po kojem sličimo Bogu Stvoritelju i omogućuje nam okušati se u kreativnosti i stvaralaštvu, pretvorio se u nešto što nas opterećuje da hodamo u grču, pod stresom, apatični, bez radosti redovničkog idealja. Sve što nas je u početku redovničkog života zanosilo, sad se ohladilo i isčezlo. Pretvorili smo se u zahuktali motor koji nema vozača i juri u beskraj. Nemam vremena i to je to“ upozorila je s. Benedikta.

DAN ŠKOLE I DANI OTVORENIH VRATA KLASIČNE GIMNAZIJE IVAN PAVAO II. ZADAR

Na rođdan blaženika čije ime nosi, Klasična gimnazija Ivan Pavao II. Zadar u srijedu 18. svibnja proslavila je Dan škole, a od 19. do 23. svibnja od 9 do 18 sati u tijeku su Dani otvorenih vrata škole kad zainteresirani osmoškolci pohode gimnaziju i zanimaju se o njenom djelovanju kao mogućem izboru svog daljnog odgojno-obrazovnog procesa. Profesori i vrijedne učenice Lucija Denona, Iva Barunčić, Anera Mikulić i Tina Marketin na raspolaganju su učenicima koji se zanimaju za nastavno gradivo te ih provode učionicama te škole koja je najstarija odgojno-obrazovna ustanova u Zadarskoj županiji i jedna od najstarijih škola na materinjem hrvatskom jeziku. 'Zajedno stvarajmo bolji svijet' geslo je gimnazije koja je s radom počela 1748. g. u sklopu sjemeništa, potičući na ljubav prema Bogu, Crkvi i domovini. Sadržajem i odgojnim ciljevima želi biti atraktivna i zahtjevna u ostvarivanju ljudskih, duhovnih, intelektualnih i profesionalnih potencijala nagrađenih i na mnogim natjecanjima. „Pet godina s imenom pape Ivana Pavla II.“ natpis je na naslovnici 7. broja koloritnog časopisa škole 'Bolji svijet' izdanog u prigodi Dana škole u kojem brojni tekstovi i fotografije na kreativan način opisuju aktivnosti gimnazijalaca. Naime, prošlo je pet godina otkako je Nadbiskupska klasična gimnazija preimenovana u Klasičnu gimnaziju Ivana Pavla II. te je i prostorno odvojena od sjemeništa 'Zmajević' i preseljena u novu zgradu u središtu grada, u neposrednoj blizini sjemeništa. Tim povodom ravnatelj škole mons. Joso Kokić poručio je učenicima da ostanu prisebni: pri sebi, tj. pri čovjeku, da budu čovječni. „To će moći ako ostanu pri Bogu, izvoru i davatelju svega dobra; da znaju prepoznati dobro i u današnjem vremenu, da budu spremni mijenjati se na dobro i tako sami postati dobro u svijetu“ rekao je mons. Kokić.

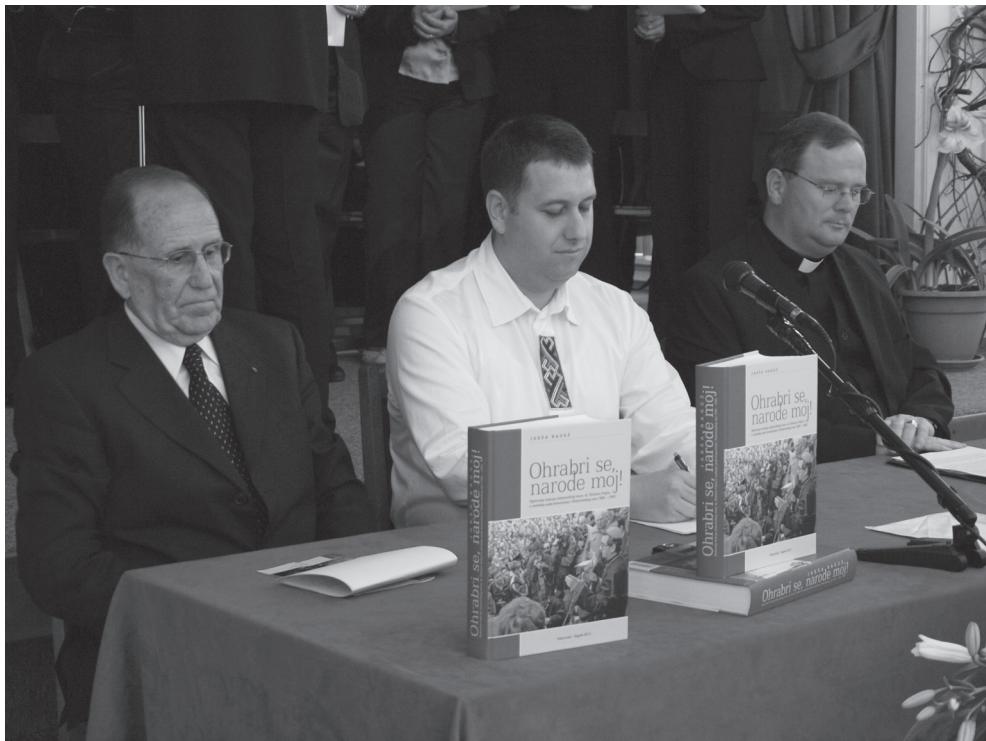
Dan škole obilježen je neuobičajeno i domišljato, što resi svaku aktivnost tih gimnazijalaca. Naime, učenici i profesori okupili su se u kino dvorani Callegro te su pogledali film 'Negdje' redateljice Sofie Coppole kojim je osvojila Zlatnog lava na venecijanskoj Mostri. Film u kojem nema puno dijaloga te slikama duljih kadrova prepušta pričanje radnje, prikazuje besmisao slave, tematizira gubljenje identiteta, preispitivanje vrijednosnog sustava i stava te pronalazak vrijednosti. Film opisuje život holivudske zvijezde koji u tridesetim godinama dobiva i zvjezdu na 'Stazi slavnih', no tada doživljava krizu srednjih godina a privid slave zamjenjuje ponor besmisla kojeg kao prazan i neispunjen čovjek živi u površnim i otuđujućim odnosima. Temeljem tog sadržaja nakon projekcije don Zdenko Dundović je moderirao raspravu u kojoj je govorio o potrebi prepoznavanja istinskih vrijednosti. Potaknuo je učenike na pažljiv i ispravan odabir u svijetu ponude brojnih izbora, te na ustrajnost u provedbi ispravnog nauma. Istaknuta je i potreba kvalitetne komunikacije jer čovjek je biće komunikacije o kojoj ovisi i kvaliteta življena. Prigodnu riječ na tom edukativnom susretu uputio je i ravnatelj mons. Kokić, a nastupio je i Zbor gimnazije pod ravnateljem Tomislava Pehara koji je nastupio na VIII. smotri zborova katoličkih škola 14. svibnja u Zagrebu. Na Dan škole 18. svibnja u večernjim satima u zadarskom Arheološkom muzeju otvorena je i Izložba tiskarskih znakova koje je u crtačoj (olovka, ugljen) i grafičkoj tehnici (linorez i otisak na svili) zadnja dva mjeseca izradilo dvadeset gimnazijalaca pod vodstvom prof. Elvire Katić. Sedamdeset replika rađeno je po predlošcima naslovnica starih knjiga od 1501. do 1850. g. iz Zbirke starih i rijetkih knjiga knjižnice Arheološkog muzeja, u sklopu Međunarodnog dana muzeja i projekta 'Dodir'. Naslovnice tih knjiga kao važan element prikazuju tiskarski znak koji otkriva kad je, gdje i tko knjigu tiskao; tiskarski znak govori o porijeklu i svjetonazoru vlasnika tiskare. Npr. tiskarski znak Alda Manunzija u devet varijanti prikazuje sidro i delfina, kao simbol čvrstoće, dubine, brzine ili sporosti, profinjenosti; razni motivi otkrivaju slojevitost i metaforu brojnih životnih stavova i poruka.

PREDSTAVLJANJE ZBORNIKA 'OHRABRI SE, NARODE MOJ'

Zbornik „Ohrabri se, narode moj!“ koji dokumentirano sabire fotografije i pismenu arhivu o djelovanju dubrovačkog biskupa mons. dr. Želimira Puljića u razdoblju pada komunizma i Domovinskog rata od 1990.-1993., autora dr. Jakše Raguža, predstavili su u četvrtak 19. svibnja, uz autora Raguža, Ivo Livljanić, prvi veleposlanik RH pri Svetoj Stolici te župnik Sukošana don Tomislav Sikirić. Na događaju u kojem je sudjelovao i gospičko-senjski biskup Mile Bogović te zadarski župan i gradonačelnik, brojni svećenici i redovništvo, zahvalu svima izrekao je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. On je, rekao je Raguž, za svoj puk u Dubrovniku bio simbol slobode, nade, vjere koja je pomogla da ne klone duhom, da se obrane i oslobođe srpsko crnogorskog okupatora. Dubrovčane je glasom hrabrio ali ih je i obilazio, izlažući opasnosti vlastiti život, rekao je Livljanić. 1991./1992. pri Radio Dubrovniku biskup je svakodnevno sudjelovao u programu pod geslom: „Ohrabri se, narode moj; Bogu se pomoli i njemu zavapi!“. Zbornik je izdan povodom 20. obljetnice biskupske službe Puljića kao spomen na sve što je u teškim vremenima učinio za Dubrovnik te zbog objavlјivanja temeljnih dokumenata o djelovanju Dubrovačke biskupije za pada komunizma i Domovinskog rata. „Često smo bili svjedoci da se zapostavlja uloga Katoličke Crkve u trenucima suvremene povijesti hrvatskog naroda, na lokalnoj i državnoj razini. Npr. u prvom izdanju ratnog časopisa 'Dubrovnik' među brojnim apelima međunarodne zajednice za spas Dubrovnika nije se našao nijedan apel ili dokument Katoličke Crkve“ upozorio je Raguž dodavši da knjiga doprinosi da se ne umanji, ospori ili zaobiđe uloga Crkve i mons. Puljića u razvijanju demokratskog, humanog društva, u duhovnoj, moralnoj i materijalnoj potpori obrane hrvatskog društva od agresora.

Ratno stradanje Dubrovčana osobito mogu razumjeti Zadrani iz vlastitog iskustva. Znaju što znači riječ koja budi nadu kad se čini da se ničemu ne možemo nadati. Okupili smo se da bismo se spomenuli te riječi nade i ohrabrenja, rekao je Raguž koji je dokumentirao doprinos Dubrovačke biskupije i mons. Puljića u stvaranju i međunarodnog ozračja koje je rodilo međunarodnim priznanjem neovisnosti Hrvatske. Livljanić je istaknuo brojne Puljićeve apele svjetskim moćnicima kad je u pismima i brojnim intervjima svijetu ukazivao na razaranja grada koji je pod zaštitom UNESCO-a. Desetak pisama uputio je i papi Ivanu Pavlu II. U razgovoru s američkim veleposlanikom Peterom Galbraithom hrabro i otvoreno izrazio je razočaranje hrvatskog naroda ponašanjem Europe i pasivnošću SAD-a, 'kojima smo vjerovali i mogli su zaustaviti ratno nasilje'. „Ne mogu ne zaključiti da se radi o zavjeri šutnje, ako ne i o kakvoj drugoj zavjeri“ podsjetio je na Puljićeve riječi Livljanić. Kao zatočeni biskup tražio je zaštitu ugroženih, prognanih, spomenika kulture. Poslao je dva pisma i predsjedniku Georgeu Bushu na koja nikad nije dobio odgovor ni o primitku. Raguž je opisao mons. Puljića kao samozatajnog i skromnog, mudrog i srdačnog biskupa; humanista velike životne energije, pripravnog na težak rad i žrtve za dobrobit zajednice. Ponašao se hrabro i konstruktivno u daleko težem vremenu s još većim izazovima, rekao je Raguž. Da trajno budu dostupni svima, Zbornik otkriva njegove javne nastupe te s ljubavlju, vjerničkom blizinom i ljudskom toplinom upućene riječi, važne za biološku egzistenciju stanovnika opkoljenog Dubrovnika te 5000 vjernika na okupiranom području kojima je biskupijski Caritas dopremao tisuće tona hrane i lijekova. Shvaćajući važnost što skorijeg povratka prognanika mons. Puljić je 1992. g. pokrenuo prve dvije obnoviteljske akcije, 'Župa župu pomaže' i 'Krov nad glavom'.

Knjiga od 640 stranica podijeljena je u četiri dijela: Jesen komunizma, Proljeće novih sloboda, Zima agresije i Ljeto slobode. U Prilozima suvremenika poznate osobe iz dubrovačkog javnog života govore o djelovanju mons. Puljića kao svjedoku u službi istine. Raguž je dobio na uvid stotine dokumenata, apela, pisama, govora, propovijedi, intervjeta mons. Puljića iz osobnog biskupova arhiva i biskupijskog, arhiva župnih ureda, Srpske pravoslavne crkvene općine u Dubrovniku, islamske zajednice, fotoarhiva pojedinaca, glasila i Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu. „Da nije bilo toga angažmana dr. Raguža, sve bi ostalo na uvidu samo arhivistima i povjesničarima. Objavlјivanjem u knjizi sve je to dostupno i najširoj čitalačkoj publici“ rekao je Livljanić. Podsjetio je da je mons. Puljić sa zebnjom i brigom pratilo i ratna zbivanja u BiH, zemlji svojih korijena. Od Međunarodnog Crvenog križa tražio je pomoć za prognanike Jajca, Travnika, Vareša, Sarajeva i drugih mjesta. Dubrovačka je biskupija primila desetine tisuća prognanika i izbjeglica. Molio je svećenike da im pomognu u rješavanju teškoća. „Osim što je i u tim okrutnim vremenima sačuvao mir i dostojanstvo, nikad ga nije napuštao optimizam, za koji i sam kaže da je vrlo teška krepst i da traži određenu dozu hrabrosti. On je vjerovao da nas baš tada, kada nam se činilo da su nas svi napustili i kad smo 'odsječeni od svijeta telefonski i televizijski, ali nismo odsječeni od neba',

Svevišnji nas neće ostaviti“ rekao je Livljanić istaknuvši i Puljićev ekumenski angažman među vjerskim zajednicama u Dubrovniku, u duhu tolerancije i međusobnog poštovanja. Don Tomislav Sikirić je istaknuo četiri poveznice između svoga svećeništva i Puljićeva biskupstva: Sikirić je za svećenika zaređen a Puljić za biskupa posvećen 1990. g.; svatko za sebe pitao se o vlastitoj pogodnosti za svećenika odnosno biskupa. Druga poveznica je Puljićovo biskupstvo u ratnom Dubrovniku a Sikirić je u to vrijeme bio župnik Škabrnje kad je Božjom providnošću, s vjernicima u podrumu, izbjegao četničkom pokolju 18. studenoga 1991. g. Treća poveznica je djelovanje biskupa i svećenika kad su stradali puk obilazili, tješili i pastoralno djelovali s prognanima i opkoljenima. A sad ih povezuje ista biskupijska njiva, u suradnji mjesnog pastira i svećenika. U glazbenom dijelu večeri tri skladbe izveo je Katedralni zbor sv. Stošije pod ravnanjem Žana Morovića.

ZLATNA HARFA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Prvi dio Zlatne harfe, smotre dječjih župnih zborova Zadarske nadbiskupije, održan je u subotu 21. svibnja u župnoj crkvi u Dračevcu Zadarskom. Susret je počeo misnim slavljem koje je predvodio don Gašpar Dodić, župnik Dračevca i predstojnik Katehetskog ureda Zadarske nadbiskupije. Djevojčice s Dračevca Paula Lenkić, Lucija Mičić i Karla Matijević na flautama su izvele pjesmu 'O Bože zar si pozvao mene' u čast bl. Ivanu Pavlu II. Nakon što su iz košarice izvukli pjesmu, uz još jednu po svom izboru nastupili su zborovi: Sv. Marcela iz Nina (voditeljica s. Krešimira Zanki) – izveli su pjesme Veliča i Sveta Klara; Glasniči radosti iz župe sv. Ivana Krstitelja na Relji u Zadru (s. Agneta Đerek) pjevali su Molitva sv. Franje i Oče nebeski; Radost i nada iz Biograda (s. Anka Špralja) izveli su Velik je Gospodin i Tu smo Kriste a Andđeli bez krila iz Paga (s. Miljenka Biošić i Anthony Buljanović) Sva djela Gospodnja i Franjo. Don Gašpar je zahvalio vrijednim voditeljicama zborova i roditeljima koji su se okupili podržati i ohrabriti nastup svoje djece kojoj dopuštaju tijekom godine da vježbaju u zboru; tako razvijaju svoje talente i obogaćuju život župe pjevanjem na misi.

Povodom 800. obljetnice utemeljenja reda sestara sv. Klare, tema ovogodišnje Harfe bila je Sveta Klara – Zdravno službenice Božja. Don Gašpar je dodao 'Rasvjetljena (što joj ime znači), Raspjevana Klara'. Sv. Klara Asiška je suvremenica sv. Franje s kojim je živo obnovila tadašnji život Crkve. Rođena je 1193. g. u bogatoj aristokratskoj obitelji; odrekla se plemstva i bogatstva kako bi živjela u siromaštvu i poniznosti, prihvaćajući način života kojeg je propovijedao sv. Franjo. Roditelji su je željeli udati za jednog uglednika, no Klara je u 18. godini odvažno napustila svoj dom i otišla Maloj braći, franjevcima koji su boravili u crkvici Porcijunkula u Asizu gdje su i nastala prva pravila franjevačke zajednice koju je utemeljio sv. Franjo. Franjo je na Cvjetnicu 1211. g. Klari odrezao kosu koja se i danas vidi u izložbenom prostoru crkve u Asizu gdje je sv. Klara djelovala. Klara je obukla pokornički habit i posvetila se pokorničkom životu. Umrla je 1253. g.; 40 godina je živjela u crkvi sv. Damjana u Asizu u čijem je samostanu na herojski način odjelotvorila kreposti poniznosti, pobožnosti, pokore i ljubavi prema Bogu, Crkvi i čovjeku. Don Gašpar je pročitao i tekst iz Bule proglašenja Klare svetom koji glasi: „To svjetlo bijaše u skrovitosti zatvorenog prostora, a vani je zračilo svjetlucave zrake; zadržavano u samostanu, a razlito diljem prostranog svijeta; čuvano iznutra, a izvana se širilo. Klara je živjela skrovito, ali je njen život bio očevidan; Klara je šutjela, ali je njen dobar glas vikao; krila se u čeliji, a bijaše poznata u gradovima“. Također, u Buli se kaže kako je Klara svojom evanđeoskom novošću i odvažnošću izšla iz kruga društvenih i crkvenih struktura svoga vremena. Za nju ne postoji život u klauzuri i izvan klauzure, nego život nutrine, prožet Duhom. „Sveci su poput zvijezda – poznajemo njihova imena, oni zrače i nadaleko svijetle. Mi se orientiramo prema takvim uzorima“ poručio je don Gašpar koji je nakon mise predstavniku svakog zabora uručio zahvalno priznanje za trajno sjećanje na sudjelovanje u Zlatnoj harfi.

**EKIPA PLOVANIJE IZ ZADRA OVOGODIŠNJI POBJEDNIK KMNL-A 'SV. DONAT'
ZADARSKE NADBISKUPIJE**

Ovogodišnja sezona Katoličke malonogometne lige 'Sv. Donat' Zadarske nadbiskupije završena je sportskim zajedništvom i druženjem u petak 20. svibnja zaključnim utakmicama odigranima na terenu župe sv. Mihovila u Vrani, ispred prostranog svetišta sv. Nediljice. Prisutne je dolaskom podržao i zadarski nadbiskup Želimir Puljić koji je izveo početni udarac loptom sa sredine terena u finalnoj utakmici između ekipa sv. Josipa s Plovanije (Zadar) čiji je voditelj Branko Marušić i Kraljice mira sa Stanova (Zadar) čiji je voditelj Marin Jurica. Nakon 73 utakmice koje je 18 ekipa odigralo na terenima u zadarskim župama Smiljevac i Bili Brig, te Starigrad Paklenici, Ljupču i Islamu latinskom, ovogodišnji pobjednik je ekipa iz župe sv. Josipa na Plovaniji. U regularnom dijelu finala s ekipom sa Stanova odigrali su neriješeno rezultatom 0:0, a nakon izvođenja šesterca pobjedila je Plovanijska ekipa s 2:1. U susretu za treće mjesto ekipa sv. Petar - Ploča / Medviđa pobjijedila je ekipu sv. Ante sa Smiljevcem (Zadar) rezultatom 4:3. Završnicu je obogatilo i odmjeravanje snaga u revijalnoj utakmici u kojoj su veterani Vrane i Pakoštana pobjijedili ekipu voditelja KMNL-a i sudaca.

Don Marinko Jelečević, povjerenik zadarskog KMNL-a, ujedno i vratar nogometne reprezentacije hrvatskih svećenika, zahvalio je svim sudionicima na igri i svemu što igrom i angažmanom čine u promicanju KMNL-a gdje se psovka kažnjava žutim kartonom. Vodstvo KMNL-a dodijelio je i prigodne plakete u zahvalnosti za podršku onima koji su podržali razvoj lige: nadbiskupu Puljiću, don Mladenu Kačanu kao dosadašnjem voditelju lige, don Šimunu Šindiji, domaćinu završnice u Vrani kad su se svi sudionici nakon utakmica i okrijepili hranom i pićem, Općini Pakoštane i Gradu Biogradu. Nadbiskup Puljić je zahvalio don Marinku, svim svećenicima i voditeljima ekipa koji su pratili igrače i osigurali efikasnost održavanja lige. Zahvalio je svima koji su sudjelovali u natjecanju i sportom pokazali što znači biti pripadnik ekipa koja sudjeluje srcem i zna zašto se druži. „Pslamist je zapisaо kako je lijepo biti zajedno. Zajedništvo je važno u obitelji i na sportskom susretu, ne samo na misi, vjeronauku, nego i na igralištu. Želim vas podržati i ohrabriti. Nastavite se družiti i natjecati. Lijepo je kad čovjek živi mladost u sportskoj aktivnosti“ rekao je mons. Puljić blagoslovivši prisutne, a bio je i zainteresirani gledatelj finalne utakmice. Oko centra na sredini nadbiskup, suci i igrači molitvom su počeli finalnu utakmicu.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Mons. Puljić je pobednicima s Plovanije uručio pehar i medalje. Također, prigodne statue dobili su igrači u sljedećim kategorijama: Lovre Kresović (Plovanija) je najbolji igrač zadarske lige; Kristijan Dražević (Plovanija) je najbolji vratar. Jurica Šarić (Ploča/Medviđa) najbolji je strijelac lige s 19 postignutih gola. Ekipa Žerave dobila je priznanje kao najkorektnija ekipa zadarskog KMNL-a za fair play igru.

SASTANAK SVEĆENIČKOG VIJEĆA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Sastanak članova Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije na poziv nadbiskupa Želimira Puljića koji je sjednicom i predsjedao održan je u ponедjeljak 23. svibnja u svečanoj dvorani sjemeništa 'Zmajević' u Zadru. Tema je bila što to Nadbiskupsko sjemenište i Visoko teološko katehetska škola u Zadru mogu ponuditi za odgoj mladih, jer, rekao je mons. Puljić, Crkva je eminentno odgojna institucija, a svećenici nisu samo navjestitelji Riječi i djelitelji svetih tajna, nego i odgojitelji Božjeg naroda. Rektor sjemeništa don Čedomil Šupraha predstavio je mogućnosti koje ima malo sjemenište, a ravnatelj Katehetsko-teološkog instituta mr. don Elvis Ražov izvjestio je o sadašnjem i budućem stanju te visokoškolske ustanove u Zadru. U diskusiji o te dvije odgojno-obrazovne ustanove u nadbiskupiji, a tragom činjenice da odgoj ne uključuje samo razvijanje umnih sposobnosti nego i oplemenjivanje osjećaja i jačanje volje, istaknuto je da treba uočiti kako, gdje, što i na koji način Crkva može učiniti na odgojno-obrazovnom polju. „Budući da nema savršene metode koju možemo naučiti i primjenjivati, odgojitelji se često nalaze pred teškoćama kako odgojno djelovati, kako mlade uspješno poticati da uče i napreduju u znanju; posebice kako odgojiti i oplemeniti njihovo srce. Nikakvo onda čudo što se roditelji i odgojitelji često osjećaju razapeti između želja i realnosti te govore kako su nemoćni u svojim pedagoškim pothvatima. No, to nipošto ne znači kako zbog toga treba rezignirano popustiti u odgajanju i poticanju mladih, prepustiti sve slučaju ili odustatи. Pavlovo upozorenje kako se treba truditi bilo to zgodno ili nezgodno ispravno je pedagoško pravilo koje vrijedi za sva vremena“ rekao je mons. Puljić predloživši formiranje povjerenstva koje će sagledati sve važne elemente istaknute za vrijeme rasprave.

„VEČER U KNJIŽARI“ – GOSTOVAO AKADEMIK ANTE STAMAĆ

Akademik Ante Stamać, rodom s otoka Molata, gostovao je u srijedu 25. svibnja na susretu 'Večer u knjižari' u knjižari 'Verbum' u Zadru. Kao vrstan književnik, sveučilišni profesor, komparatist, germanist, muzikolog i antologičar, na čelu Razreda za književnost HAZU-a, taj pjesnik, teoretičar književnosti, eseijist i prevoditelj djela poput Rilkea, Brechta, Goethea, Joycea i ostalih, vođen pitanjima moderatorice Ines Grbić predstavio je svoje bogato stvaralaštvo; karakterizira ga vrednota koju je tijekom večeri isticao i poželio je svima, na osobnoj i razini naroda – marljivost, znanje i predano obavljanje posla. Stamać je kao teoretičar književnosti sudjelovao u izgradnji zagrebačke književno znanstvene škole, a do svog umirovljenja bio je voditelj Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu na kojem je zamijenio istaknutog književnika Juru Kaštelana. Stamać se brzo afirmirao među kolegama i bio prihvaćen među velikim naraštajem pisaca u Zagrebu, poput Pupačića, Šoljana, Slamniga. Stamaća je zatvarala UDBA i htjela ubiti sve u njemu, kaže. S 18 godina je proganjana, s 30 godina je dobio putovnicu, i to nakon što ga je veliki hrvatski dramatičar Marijan Matković predložio za dobivanje stipendije. „To je bila osveta našem ocu. Htjeli su ga ubiti, što su uspjeli, a ja sam bio kolateralna žrtva. To su mi rekli akteri iz tadašnjeg vremena. Moj otac je bio 'samo' Hrvat i katolik, i zato 'reakcionist'“ rekao je Stamać koji je bio stipendist Herderove zaklade u Beču i Humboldtovu u Berlinu. Ipak, Jure Kaštelan usprotivio se vlastima i samo je Stamaća htio, najprije kao svog asistenta, a potom i kao svog nasljednika na Katedri za Hrvatski jezik Filozofskog fakulteta u Zagrebu. „Možete misliti što je time priredio državi i partiji; Kaštelan, taj veliki čovjek, Hrvat i katolik; svećenstvo zna koliko je tadašnjim ugledom doprinio da Biblijka tiskana 1967. g. uspije“ rekao je Stamać. Odrastao je u obitelji gimnazijskih profesora u obitelji s osmero djece, njegovi roditelji su i u komunizmu bili hrabri svjedoci u isповijedanju vjere, a majka je, kao uzrona roditeljka brojne djece bila vrhunska i poštovana intelektualka. Kad su 1971. g. Ante Stamać i još troje sadašnjih akademika: Josip Bratulić, Stjepan Damjanović i Dunja Fališevac izabrani za asistente na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, bilo je to prvi put da su za asistente u to vrijeme izabrani 'nepartijci'. „To je bilo nezamislivo prije toga. Mi smo došli kao članovi ne-partije. A da se to zbude, morali su biti stariji, puno pametniji, kao Pupačić, Kaštelan, Stjepan Babić, akademik Ljudevit Jonke, šef Odsjeka koji me primio. To su bili mudri ljudi koji su nam prethodili. Ti stariji ljudi su bili vrlo pametni u to doba“ rekao je Stamać u zahvalnosti što su njegov razvoj podržali i talent prepoznali takvi velikani hrvatske književnosti i znanosti. Postulatura bl. Alojzija Stepinca povjerila je Stamaću i lektoriranje službenih tekstova i spisa o životu bl. Alojzija Stepinca, a njegovom zagovoru Stamać zahvaljuje i ozdravljenje od teže bolesti. Stamać je u svom istraživačkom radu često koristio novine kao jedan od istraživačkih izvora; no danas ne može posegnuti za niti jednom dnevnom novinom niti se u njih pouzdati, jer su izjave netočne a sadržaj nekvalitetan. Kad bi reagirao na brojne neistine i klevete ne bi stigao profesionalno obavljati posao. Stamać je upozorio na novinsku redukciju; smatra da danas, osim Vjenca i Glasa Koncila, nema dnevne novine kojoj se može vjerovati; što novine pišu nema veze s realnošću, kaže. Stamać je bio predsjednik Društva hrvatskih književnika u dva mandata, čiji je sad potpredsjednik i književni tajnik, te u dva navrata predsjednik Hrvatskog filološkog društva. Potpredsjednik je Matice Hrvatske i glavni urednik 'Republike'. Priredio je djela Kaštelana, Kušana, Krleže, Tadijanovića, Kozarčanina, Mihalića i drugih. Autor je oko pedeset književno-znanstvenih knjiga, udžbenika, zbirki pjesama, mnogih eseja, studija i rasprava. Predavao je na sveučilištima svijeta. „Uvijek sam se osjećao slugom ne gospodarom“ rekao je Stamać koji je napisao i prvu knjigu o Tinu Ujeviću; komparatističkom radnjom o njemu je magistrirao. Stamać Ujevića smatra hrvatskim Baudelairom; svojih zadnjih 15 godina proveo je u NSK u Zagrebu, bio je frankofonska katolička linija u Hrvatskoj, ističe Stamać, nezadovoljan omalovažavanjima njegove osobe i prigovorima Ujevićevoj boemštini. „Ujević je bio veliki znanstvenik i učenjak. Tiskano je njegovih 18 svezaka, a još je toliko neobjavljenih rukopisa. Preveo je velika 42 djela svijeta. Sve europske struje 20. st., dokad je on živio, plodno je prenio na hrvatsko tlo. On je učitelj hrvatskog naroda, stvorio je jezik ovom narodu. Vesna Parun je njegova učenica. Sve njene svježe riječi su od Tina Ujevića. On je sačuvao svježinu hrvatskog jezika, u leksičkom i sintaktičkom smislu“ rekao je Stamać. Smatra da su A. B. Šimić, Tadijanović i Mihalić u Hrvatskoj ustrojili pjesništvo kao slobodno govorenje. U hrvatskom pjesništvu nekoliko je tipova pisanja naslijeđenih iz usmenog govora kojim govori naš narod: to su osmerci, deseterci. „Pjesnici koji pišu ne broje slogove. Oni govore u dvanaestercima i tako pišu. Parun i Mihalić su govorili u lijepim paradoksalnim rečenicima. Oni koji broje slogove, to nisu pjesnici“ rekao je Stamać istaknuvši da su istinska književna djela u Hrvatskoj oblikovala razvoj hrvatskog naroda, društva, jezika

i kulture. Nažalost: „U Hrvatskoj se dogodilo to da kompetentni ljudi nemaju nikakva udjela. Matica hrvatska, institucija stara 173 godine i HAZU star 150 godina predmet su potcenjivanja i ruganja. Koga? Dripaca po nekim novinama. To je strašno. Nema takvog naroda u Europi. Koji bi Francuzi mogli tako podnijeti da se francuske akademike kleveće? Berlinska, Ruska akademija, sve su velike, samo je hrvatska akademija predmet poruge. Pa gdje to ima“ upozorio je Stamać istaknuvši da je HAZU svijetu dala tri nobelovca i da je u središtu svekolikog hrvatskog života. Upozorio je i da hrvatski narod nema osjećaj za svoj jezik. Jezik treba učiti, kao zakon, i njegovati. „Jeziku se ne posvećuje pozornost. A jezik je pohrana svekolike kulture jednog naroda. Standardni jezik imamo svi slušati, a standardnim jezikom govore samo profesori i svećenici“ rekao je Stamać.

NADBISKUP KRSTIO ŠESTO DIJETE U OBITELJI MRŠIĆ

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić u nedjelju 29. svibnja za vrijeme misnog slavlja koje je predvodio u župnoj crkvi sv. Petra u Pločama u Zadru krstio je Veljka, šesto dijete u obitelji Emice i Rade Mršića. Župnik don Gašpar Dodić i nadbiskup Puljić izrazili su radost zbog novog člana župne obitelji i Crkve. Navještaj Isusove prisopobe o sjemenu koje pada na različita tla i rađa različitim plodovima, nadbiskup je tumačio u svjetlu obiteljske stvarnosti ususret prvom nacionalnom susretu hrvatskih katoličkih obitelji. Rekao je da je kršćanski život sjeme koje treba zalijevati, njegovati i čuvati, a obitelj je plodna zemlja ukoliko se njeni članovi međusobno vole, pomažu i ponizno služe jedno drugome. „Obitelj kao plodna zemlja plemenitim i dobrim srcem sluša i prima Riječ, razumije je i rod donosi. Takva obitelj živi od molitve i sakramenata, voli Crkvu i sve što je Božje. Trudi se produbljivati vjeru, biti dobra, strpljiva i velikodušna. Izbjegava teške riječi, uvrede i psovke. Ne dopušta ogovaranja i zlobne kritike na račun Boga i Crkve.

Nastoji duhovno rasti i očvrsnuti u vjeri. Blago djeci koja imaju roditelje čvrste u vjeri i stavovima. Sretnih li župa u kojima su očevi i majke spremni dati obrazloženje svojoj djeci i svima koji ih zapitaju za razloge nade u njima. Blago narodu koji se može osloniti na takve obiteljske zajednice, Bogu zahvalne i ponosne što sve svoje mogu povjeriti Kristu“ poručio je mons. Puljić istaknuvši važnost toga da dijete živi u dobrom uvjetima gdje odgoj roditelja ostvaruje ozračje duhovne dubine u kojem dijete prima uzorne poticaje za svoj razvoj od najranijih dana. Kad dijete u obitelji nema dobrih uvjeta, to je poput zrna pokraj puta i na kamenitom tlu - u takvoj obitelji nema duhovne dubine, tu se ne razgovora i ne razmišlja o ozbiljnim pitanjima, nema molitve i bogoslužja. „Tako plitka zemlja svjetovnih, materijalnih i površnih stavova i nazora ne dopušta rasti kršćanskoj i duhovnoj kluci. Dogodi li se u obitelji kakva poruga ili kritika na račun vjere i Crkve, Zli odnosi sjeme, a klica kršćanske duhovnosti biva pokopana“ upozorio je mons. Puljić. Opisao je i kakva je obitelj u slici sjemena koje završi u trnju. „Trnje je prekomjerna zabrinutost za ovaj svijet. Ono je slika obiteljskog potrošačkog duha gdje je najvažnije imati, stjecati i posjedovati. U takvom okruženju brzo zamire svijet duhovnih vrlina. Trnje pokazuje i moć zavodljivosti ovozemaljskih interesa, užitka i udobnosti. A kad je sve podložno zaradi, probitku i interesu, u obitelji počinju umirati povjerenje i ljubav“ rekao je nadbiskup upozorivši da sebičnost sve više hvata maha. Djecu sve manje zanima tuđa bol i tuđa nevolja i ne odgaja ih se za darežljivost i pomaganje. Uz dodatni poguban utjecaj loših knjiga, obavijesnih sredstava, sablažnjivih primjera i sumnjivih društava, u takvom trnju klica kršćanske duhovnosti brzo se guši, rekao je nadbiskup. Poželjevši brojno sudjelovanje hrvatskih obitelji na susretu s papom Benediktom XVI., u svjetlu gesla 'Zajedno u Kristu', nadbiskup je rekao da se zajedničkim nastojanjem svećenika i obitelji može očekivati da posijano Božje zrnje urodi plodom. „Molimo da sjeme padne po plodnoj i dobroj obiteljskoj njivi kako bi bilo više vjerničkih obitelji koje se mole i slave euharistiju te s ljubavlju i radošću radaju i odgajaju djecu koja će biti spremna služiti Bogu, Crkvi i narodu“ zaključio je nadbiskup Puljić.

ZAVJETNA SVETKOVINA GOSPE OD ZEČEVA U NINU

„Osjećam da riječ 'služenje' iščezava iz suvremenog vokabulara. I što je još gore: ima sve više ljudi koji služenje smatraju nedostojnim 'oslobodenog čovjeka' i 'emancipirane žene'. Moramo zato, kao vjernici, biti svjesni opasnosti kako bi kršćanstvo bez znakova zajedništva i ljubavi te bez jasnih dokaza služenja u Marijinom duhu moglo sličiti zavaravanju sebe i drugih. Jer, po čemu će nas prepoznati naš Učitelj Isus Krist kad dođe suditi svijetu? 'Bio sam gladan i nahranili ste me, žedan i napojili ste me, umoran i poslužili ste me'“ poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u propovijedi misnog slavlja koje je predvodio na zavjetnu svetkovinu Gospe od Zečeva u župnoj crkvi sv. Anselma u Ninu u ponедjeljak 30. svibnja. U tom središnjem marijanskom svetištu Zadarske nadbiskupije na taj se blagdan tradicionalno okuplja puk iz cijele nadbiskupije. U zajedništvu s tridesetak svećenika mons. Puljić je nakon mise predvodio ophod kroz mjesto s čudotvornim kipom Gospe od Zečeva. Procesija se zaustavila na mjestu kod tzv. Gospine stine u blizini crkve sv. Križa gdje je navješteno evanđelje. Marija nas uči kako se pomaže potrebnima, poručio je nadbiskup, opisavši Marijin susret s rođakinjom Elizabetom kojoj je pomogla u danima trudnoće. „Evanđelist Luka ističe Marijinu žurbu i hitnju da što prije dođe do nje. Kad je anđeo Gabrijel pohodio Mariju, nije joj ništa zapovjedio. Dao joj je samo do znanja da je njena rođakinja Eliza-beta trudna. To je Mariji bilo dosta. Ljubav je dosjetljiva. Marija je razumjela da je pozvana biti pri ruci starici Elizabeti“ rekao je nadbiskup, istaknuvši opravdanost isticanja potrebe služenja u izazovnom vremenu jer imamo odgovornu zadaću i važnu ulogu u životu obitelji i Crkve. Obitelj je Crkva u malom, obilježena kategorijom služenja, usmjerena prema svetosti. „Po nama raste i dozrijeva Božje kraljevstvo ljubavi i istine. Marija nam se predstavlja kao model i uzor na tom putu. Papa Pavao VI. ju je opisao kao djevicu koja moli, služi, žrtvuje se i prinosi. U svaku dobu pritjecala je u pomoć“ istaknuo je nadbiskup potaknuvši obitelji da budu ispunjene duhom zajedništva, služenja i molitvom, kako bi odoljele materializmu, ateizmu, potrošačkoj groznici i hedonizmu. Poželio je da žene budu poput pobožne Elizabete spremne skrovito, zauzeto i predano veličati Mariju koja je veličala Boga te da odane žene poput Marije spremno služe, vršeći Božju volju u kući, susjedstvu i na radnom mjestu. „Ima li još ljudi koji služenje drugima smatraju svetim poslom? Ili zavedeni izopačenim ideologijama i lažnom emancipacijom smatraju

kako služenje ponižava čovjeka! To je važno naglasiti u kontekstu evanđeoskog izvješća o Marijinom služenju rođakinje Elizabete“ rekao je nadbiskup dodavši da kršćani ne mogu živjeti bez majke. Marija je prisutna na stranicama svetih knjiga ali i u srcima Božjeg naroda. „Marija je srce Crkve i nastavlja s neba svoj materinski suživot s vjernima na zemlji koji se oko nje okupljaju, s pouzdanjem je mole i časte. Crkva je prisutna u Marijinom srcu kao što je Marija nazočna u Crkvi i u njenoj pobožnosti. Na prvim stranicama Biblije Marija je zasjala kao obećana zora palim ljudima. Marija je kroz stoljeća bđela nad Isusovom zajednicom. Pod njenom zaštitom Crkva se borila protiv brojnih neprijatelja i krivovjerja. Marija majčinski osjeća dramu borbe dobra i zla, svjetla i tame. Crkva Isusovih učenika započela je svoj ovozemni hod s Marijom na Duhove u dvorani Posljednje večere. S Marijom će završiti i svoj hodočasnički put prema eshatonu. Marija je, uz Isusa, u središtu Crkve“ poručio je mons. Puljić.

SVETKOVINA UZAŠAŠĆA U VOJARNI KAPELANIJE U ZEMUNIKU

Na svetkovinu Uzašašća u četvrtak 2. lipnja, u vojnoj kapelaniji Svetog Gabrijela Arkandela u vojarni Zemunik vojni kapelan o. Ivo Toplaović služio je misno slavlje za katolike iz postrojbi Oružanih snaga RH. O. Topalović je rekao da je taj dan podsjetnik na događaj kada je prošlo 40 dana odkad su učenici vidjeli Istинu na djelu. Ono što je Isus navještalo uistinu se dogodilo. „Pred tom Istom praznog groba i mi se danas nalazimo. Isus je svakodnevno nudio mir i to je ono što je darivao u svakom susretu sa čovjekom uz ohrabrujuće riječi: Ne bojte se! I danas nam Isus upućuje iste riječi. Otišao je Ocu, ali bdije nad nama. Opečaćen ljubavlju šalje nam branitelja u Duhu Svetom kojeg proslavljamo za dva tjedna“ rekao je o. Topalović, poručivši kako vjernik ne smije samo gledati u nebo, nego u ovozemaljskom životu pokazati što je njegova vjera i koji su plodovi te vjere. „Krist i preko Vas vojnika, dočasnika i časnika Hrvatske vojske mora na svoj način biti ukorijenjen i vidljiv. Budimo oni koji će navještati i nuditi djela ljubavi, a to ćemo moći ako Isusa udomimo u našim srcima i našim životima“, istaknuo je o. Topalović.

DOJMOVI ZADARSKOG NADBISKUPA O SUSRETU SA SVETIM OCEM

„Nesvakidašnji je događaj imati papu blizu i slušati ga. I ovog puta, kao i prošlih godina kad je papa dolazio, naš je narod položio ispit“ rekao je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u osvrtu na pohod Benedikta XVI. Hrvatskoj, smatrajući da se osjetila atmosfera velikog strahopštovanja i radosti. „A što može biti ljepše nego kad se to dvoje spoji. U Hrvatskom narodnom kazalištu, dok papa nije ušao, bilo je nekoliko minuta apsolutne šutnje. Osjećaš - netko dolazi, nešto se posebno događa. Ne vjerujem da su svi koji su bili u kazalištu bili veliki štovatelji papinih poruka; ali osjetili su neko bilo, da u tim trenucima treba u šutnji dočekati tog velikog čovjeka“ rekao je mons. Puljić. Smatra izvrsnim što je papa govorio o savjesti jer je to opće važna tema za sve. „Potaknut glazbenim početkom u HNK, papa je rekao da glazba kao univerzalni jezik vodi drugoj dimenziji, govori o nečem zajedničkom. Kao da je htio reći 'Ja riječi ne razumijem. Ali glazba nas čini tako blizima da razumijem'. Tako i govor o savjesti. To svi razumijemo. I kao pravi profesor, ide u središte. Htio je reći, mi smo ljudi po tome različiti od svih drugih živilih bića, jer u sebi imamo to kormilo. Imamo taj glas savjesti. I pustimo savjesti da djeluje. Bilo bi neispravno kad bi netko iščitavao iz tog njegovog govora određenu lekciju. Papa je došao u svakome od nas pobuditi tipično ljudsko, uputiti nas jedne prema drugima, da poštujemo to što imamo ljudsko u sebi. Taj glas savjesti, nešto je Božje. To je Božji glas. Papa nam je uistinu bio dar i blagoslov“ rekao je mons. Puljić. Kao predsjednik Vijeća HBK za kulturu govorom dobrodošlice pozdravio je papu te se iznenadio kad ga je papa nakon toga srdačno zagrljio. Nadbiskup mu je htio samo poljubiti ruku. „Rekao sam mu 'Hvala Sveti Oče za Vaš posjet. Pokazao sam mu križ koji sam nosio a njegov je dar: 'Sveti Oče, ovo je križ kojeg ste nam dali zadnji put na susretu s Vama u Vatikanu, za pohoda ad limina'. Bilo mu je drago. On je vrlo pažljiv, sve prati, licem u lice, želi čuti ime i prezime“ rekao je mons. Puljić.

Istiće da je papa osobiti govornik, propovijednik i drag mislilac koji zadire u kontekst teme. Tako je u Zagrebu, na susretu pod gesлом 'Zajedno u Kristu', papa poticao na zajedništvo. „Kao što je savjest bitno obilježje čovjeka, tako je i zajedništvo bitno obilježje ljudske zajednice; bilo da se radi o obiteljskoj, crkvenoj, društvenoj zajednici. Zajedništvo nas čini različitim od drugih vrsta života na ovome svijetu. Osobito kršćani svoje zajedništvo baziraju na Isusu Kristu. Papa je došao povezati nas, dati nam snagu, kako je i sam rekao 'Niste sami, ja sam s vama'. Zajedništvo budi osjećaj da nismo sami; u molitvi, liturgiji, pjesmi, igri“ rekao je mons. Puljić. Papa je više puta isticao i potrebu misionarske spremnosti, obitelji i klera. Nadbiskup tumači taj papin pogled prema drugima, poslanje na koje je potaknuo, dužnost činiti za druge, prenositi dalje. „Čovjek je ne samo spašeno biće, koje je Isus otkupio, nego i ranjeno biće. Čovjek je sposoban razbijati zajedništvo zato što je ranjen u srcu, pameti. Papa se trudi takvim nagovorom buditi ljudima osjećaj da smo stvoreni za više stvari. Dakle, kad govorimo o spašavanju, Bog nas je spasio, radi nas samih, ali i da bismo mi drugima mogli pomoći da se spase, drugima pomoći da budu bolji. U tom vidu papa je potaknuo osobe posvećenog života i obitelji da ne budu centrirane samo na sebe, nego da s osjećajem zajedništva budu poneseni u sekularizirani svijet gdje se gube vrednote koje kršćanstvo propovijeda; da budu misionari, da budu djelitelji, navjestitelji i svjedoci toga. Dakle, 'Bog vas je obdario, dao vam je mogućnost da budete ne samo stvaratelji novog života, nego i odgojitelji drugih. I u tom misionarskom zanosu da pomažete jedni drugima kako bi svima bilo bolje“.

U osvrtu na govor mons. Valtera Župana o zakonskoj regulativi zabrane pobačaja, mons. Puljić je rekao da je to važan segment crkvenog nauka koji se nije mogao prešutjeti i krčki biskup ga je jasno formulirao. „Crkva ne može zatvarati oči pred zločinima koji se događaju u obitelji. Stvar treba jasno nazvati. Sve stvari trebaju imati svoje pravo ime. Biskup Župan je rekao prekid trudnoće. No to je ubojstvo nevinog čovjeka. Crkva je pozvana biti odvjetnica ne samo ugroženih, nego i onih koji se ne mogu braniti. Papa je načelno, a mons. Župan konkretno, dao do znanja da je Crkva u tom trenutku dala glas onima koji glasa nemaju. Zar se ne smije reći javno što je stav katoličke obitelji? Zar je zabranjeno biskupu reći 'To je katolički moral'? Nama se hrvati sa svijetom koji drugačije razmišlja i koji ne smatra zločinom ono što mi mislimo da je. Katolička Crkva nikad neće odustati od toga da ubojstvo nevinog djeteta u utrobi majke nazove pravim imenom. To je zločin protiv savjesti, obitelji, zločin protiv čovjeka i ljudskog dosljedanstva“ upozorio je nadbiskup istaknuvši da je lakše rušiti i razarati nego graditi i pozitivno planirati. „Usprkos svega, Crkva ne može šutjeti i ne činiti ništa. Crkva mora biti budna i stalno opominjati. Dok smo na ovome svijetu, boriti nam se sa zlom u nama, zlom oko nas, s lošim običajima i lošim zakonima. Otvorenost, simpatije i ljubav koju su ljudi pokazali prema papi neće ostati bez ploda. Mladi koji su mu oduševljeno odali priznanje i ljubav nosit će sa sobom tu dragu uspomenu koja će im u kušnji biti pomoć. Ne bih gledao pesimistički na to što neke stvari idu krivo; radije bih gledao na budućnost optimističnim očima i radovao se svakom napretku, mladiću i djevojci koji ozbiljno uzmu papine poruke, obitelji koja će se truditi držati nauka Katoličke Crkve i tako provoditi papine poruke“ rekao je nadbiskup. Glede papinog afirmativnog govora o pripadnosti Hrvata europskoj zajednici, mons. Puljić smatra: „Jedno je Europa, a drugo je Europska unija. To su dvije stvarnosti koje se sad preklapaju. Mi smo oduvijek bili Europljani i gradili smo kršćansku Europu. No sad je problematično za kršćane jer misle 'Što će mi takva zajednica u kojoj se nemoralno planira, živi ili se donose zakoni protivni kršćanskom uvjerenju? Papa nije za uniju koja tako razmišlja, nego je on za zajedništvo europskih naroda, što je pozitivno. Ujedinjenje je pozitivan koncept. Tko je Europu ujedinjavao nego Crkva? Različiti vladari, različite nacije, a jedna, Katolička Crkva. Problem je što se ta nova stvarnost, Europska unija, bazira, rekao je i papa, na sekularizmu koji obezvrjeđuje kršćanske vrijednosti. Zato su potrebni kršćani u toj uniji. S te strane, papa želi da i Hrvatska dođe, da njeni vjernici daju pozitivni obol; jer bez ljudi se ne može stvarati uniju.“

Ići nam je unutra i iznutra se boriti za vrednote koje su dosad bile nositelj našeg života i društva“ rekao je mons. Puljić. U susretu sa svima iz papine pratnje doživio je pozitivne komplimente. Zamjenik državnog tajnika Tarcisia Bertonea u nekoliko rečenica taksativno je pohvalio sve doživljeno riječima: organizacija odlična, raspoloženje izvrsno, duhovnost dirljiva. „U tri rečenice izrekao je najbolje što je mogao reći. Meni je najljepši dojam poruka Svetog Oca koju je rekao i biskupima za ručkom: 'Došao sam kao Petar učvrstiti vas u vjeri. Vraćam se učvršćen vašom vjerom; vjerom vaših vjernika, vaših mlađih, svih koji su me dočekivali'. To mi je bilo dirljivo i lijepo čuti. Obostrano smo se obogatili. Mi jer smo imali milost da je Petar naših dana bio s nama. Bilo je dirljivo i lijepo čuti Svetog Oca da se vraća u Vatikan učvršćen u vjeri koju je s nama doživio“ zaključio je nadbiskup Želimir Puljić.

ZAHVALA U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI ZA POHOD PAPE BENEDIKTA XVI. I BEATIFIKACIJU IVANA PAVLA II.

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić uputio je dopis svim župnim uredima i samostanima u Zadarskoj nadbiskupiji u kojem ih poziva na zahvalnicu za pohod Benedikta XVI. Hrvatskoj i za beatifikaciju Ivana Pavla II.

Uoči osme obljetnice njegova pohoda Zadru, nadbiskup je odredio da se u Zadarskoj nadbiskupiji na Duhove, 12. lipnja, u župnim i samostanskim crkvama na kraju mise pjeva svečani Tebe Boga hvalimo. "Neka to bude izraz naše zahvalnosti Bogu za dar novog blaženika Ivana Pavla II. koji je 9. lipnja 2003. g. molio s nama liturgiju Srednjeg časa te u sjeni zadarske katedrale i sv. Donata izgovorio nezaboravne riječi blagoslova: 'Ljubljeni puče hrvatski, Bog te blagoslovio! Tebe Boga hvalimo neka bude izraz i naše sinovske zahvalnosti za dar pohoda Benedikta XVI., Petra naših dana, našoj zemlji, narodu i našim obiteljima. Zahvalni smo Božjoj Providnosti što smo mogli biti suvremenici blaženog Ivana Pavla II. te ove godine osobito doživjeti milost pohoda pape Benedikta XVI.", poručuje mons. Puljić u svojoj okružnici i podsjeća da je papa Benedikt XVI. 1. svibnja proglašio svog predšasnika Ivana Pavla II. blaženim, odredivši da se blagdan novog blaženika slavi 22. listopada.

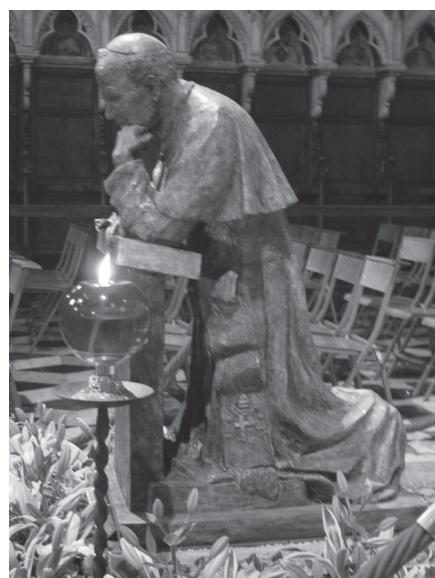
"To je dan kad je Ivan Pavao II. počeo papinsku službu, a u nastupnoj homiliji sažeto je iznio svoj program. Tada je uputio riječi koje će ponavljati tijekom svog dugogodišnjeg pontifikata: 'Ne bojte se! Otvorite širom vrata Kristu! Njegovoj snazi spasenja otvorite granice država, ekonomskih i političkih sustava, široka područja kulture, civilizacije, razvitka'. Benedikt XVI. je prvi papa u povijesti koji je beatificirao

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

svog predčasnika. Rekao je da je Ivan Pavao II. postao blaženim zbog svoje snažne, darežljive i apostolske vjere", piše nadbiskup Puljić u želji da u zahvalnosti za dar bl. Ivana Pavla II. ne zaboravimo njegov treći pohod koji je za njega tjesno bio vrlo opterećujući, ali je dao sve od sebe i ostavio vidni trag u svim mjestima koje je pohodio, dirnut dočekom naših ljudi.

"Blagoslivljam Boga za dar novog blaženika kojem se možemo utjecati i biti sigurni da nas razumije i s neba, kao što nas razumije dok je bio na zemlji, osobito u teškim danima ratnih stradanja. Tebe Boga hvalimo je i za pohod njegovog dugogodišnjeg suradnika i nasljednika, Benedikta XVI., koji je istom takvom ljubavlju došao i istu toplinu osjetio, kao i mi njegovu. Naš Tebe Boga hvalimo je na Duhove, blagdan nad blagdanima, kad se rodila Crkva. Ivan Pavao II. je na duhovski ponедjeljak i blagdan Marije majke Crkve 2003. g. bio u Zadru. Zahvalimo za ta dva velika događaja, dvojicu velikih papa, koje smo imali priliku vidjeti, čuti i osjetiti njihovu ljubav", poručuje mons. Puljić. Smatra da je pohodom Benedikta XVI. sad mnogima u Hrvatskoj bliži njegov lik. "On je u svom stilu osoban, drag. Kad mu je kardinal Josip Bozanić u katedrali čestitao 60. obljetnicu ređenja, zaorio se dugi pljesak. On je, u svojoj skromnosti, djelovao kao da se stidi što mu plješćemo. Vjerujem da je pozadina bila 'Nalazimo se u svetom mjestu, tu je Isus u središtu, svetohranište'. Iako, sigurno mu nije bila mrska ta naša simpatija i dragost koju smo pokazali. Nažalost, svjetski mediji su ga otpočetka pokazali kao strogog, budući da je bio na čelu Kongregacije za nauk vjere, Nijemac. Takva je slika otišla u svijet. A on je tako topao, jednostavan, drag Papa. Vrlo blizak, i drago mi je da smo ga takvog i osobno mogli doživjeti. Uvijek smo bili ljubljeni narod svetog Petra i svaki papa nam je drag. Ivan Pavao II. nas je osobito zadužio jer je bio papa u teškim trenucima naše domovine, kad se zauzimao za nas. Ali i Benedikt XVI. nastavlja isto takvom logikom i dragošću, biti blizak našem narodu i svakom čovjeku", rekao je nadbiskup Puljić.

Na susretu s Papom u Zagrebu sudjelovalo je 5.500 vjernika iz Zadarske nadbiskupije, 45 svećenika, 1200 mladih. Na susretu s Papom u HNK sudjelovalo je dvadesetak predstavnika javnog života iz zadarskog područja, između ostalih župan Stipe Zrilić, rektor zadarskog sveučilišta dr. Ante Uglešić, akademik Radoslav Tomnić, predstojnik Instituta HAZU-a dr. Zlatko Begonja, glavni državni konzervator Ministarstva kulture RH Miljenko Domijan te drugi sveučilišni profesori i predstavnici institucija znanosti i kulture. U odboru za pripremu predprograma na hipodromu iz Zadarske nadbiskupije sudjelovalo je bračni par Ljiljana i Mladen Klanac. U predprogramu na Hipodromu svjedočili su Vedrana i Josip Lenkić, aktivni župljani iz zadarske župe Srca Isusova, roditelji šestero djece iz Djela Fokolara. Između ostalog, posvjedočili su kako se nositi s ovisnošću djeteta, njihov sin se izlijecio od ovisnosti o drogi. Među onima koje je Papa pričestio, Zadarsku nadbiskupiju predstavljali su Grozdana i Zvonimir Zrilić, roditelji ovogodišnjeg krizmanika Dominika i prvopričesnice Tine. "Pričest iz Papine ruke doživjeli smo duboko emocionalno. To ostaje za cijeli život", rekao je Zvonimir koji je sa suprugom te nedjelje, kao i drugi parovi, obnovio bračni zavjet ljubavi i vjernosti.

ZAVRŠNICA ZLATNE HARFA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Završni dio Zlatne harfe Zadarske nadbiskupije, smotre dječijih župnih zborova, održan je u subotu 11. lipnja u župnoj crkvi Bezgrešnog začeća BDM na Puntamici u Zadru. Misno slavlje predvodio je don Gašpar Dodić, predstojnik nadbiskupijskog Katehetskog ureda, u zajedništvu s domaćinom don Emilom Bilaverom i ostalim svećenicima iz župa čiji su dječji zborovi nastupili s dvije pjesme na temu ‘Sveta Klara – Zdravo službenice Božja’, povodom 800. obljetnice utemeljenja reda sestara sv. Klare. Nastupili su sljedeći zborovi: Bezgrešno začeće s Puntamike s voditeljicom s. Donatom Gravić, Majko divna iz Benkovca (s. Leopoldina Đurić), Uznesenje BDM s Belafuže (s. Rozarija Čurić), Izvor iz Ražanca (s. Renata Piličić), Marijini prijatelji iz Zemunika (s. Vladislava Terzić), Sv. Kasijan iz Sukošana-Debeljaka (s. Antonija Topalović), Andeli s Voštarnice (s. Kristijana Ajduković), Antini Slavuji sa Smiljevca (s. Antonela Malenica) te Dominik Savio iz Arbanasa (s. Antonija Jurić). Don Gašpar je sudionicima uručio i priznanje za sudjelovanje rekavši da su primjer drugoj djeci kako treba biti hrabar, ustrajan i imati vjeru. „Zlatna harfa traži hrabre, hrabri čine harfu. Takva je bila i sv. Klara. Neka vam pomogne da i vi budete hrabri i odlučni, da ostavite nevažno a prihvate bitno i važno za vaš odgoj, radost i sretno djetinjstvo; da svi prihvatimo poruku pape Benedikta XVI. obiteljima: 'Ne bojte se, budite hrabri'. Ponesimo sa Zlatne harfe jakost da možemo biti svjedoci Radosne vijesti, Božje ljubavi i dobrote u ovom svijetu“ poručio je don Gašpar. Zlatna harfa u Zadarskoj nadbiskupiji ove je godine održana 30. put te je don Gašpar istaknuo njen značaj u promicanju crkvenog pjevanja od najranije dobi, a uz to razvija i zajedništvo i prijateljstvo djece u župi. "Pjesma se ne može probuditi gdje ne stanuje ljubav. Usred konačnog, svira se i pjeva melodiјa beskonačnoga. Nema sreće za čovjeka bez sposobnosti za maleno, životno umijeće" rekao je don Gašpar dodavši da i kultura i njegovanje liturgije, u kojoj djeca sudjeluju pjevajući na misi u župi, pokreće i potiče njihovo stvaralaštvo i obogaćuje odnos s Gospodinom u iskazivanju hvale Bogu. Nakon nastupa svi su se sudionici okrijepili i u agapeu koje su priredili župnik Bilaver i Katehetski ured.

SVETKOVINA DUHOVA I ZAHVALNICA ZA DVOJICU PAPA

Na svetkovinu Duhova u nedjelju 12. lipnja zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je svečano misno slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru kad je podijelio i sakrament potvrde krizmanicima sv. Stošije, sv. Sime i sv. Šimuna i Jude Tadeja s Bokanjca. Ujedno je predmolio svečani Tebe Boga hvalimo za pohod pape Benedikta XVI. Hrvatskoj i beatifikaciju Ivana Pavla II. U propovijedi je nadbiskup Puljić rekao da govor Benedikta XVI. s njegove opće audijencije 8. lipnja podsjeća na početke hrvatske narodne povijesti kad je papa Ivan VIII. 7. lipnja 879. g. pisao ljubljenom knezu Branimiru, u kojem kaže kako je upoznao kolika je vjera Hrvata i poštovanje prema sv. Petru. Zato je na Uzašašće te godine slavio misu, blagoslovio kneza Branimira, njegovu zemљu i hrvatski narod. „Slično pismo poslano je ovih dana iz Vatikana na sve strane svijeta. I papa Benedikt XVI. je, poput Ivana VIII., podigao svoju ruku i molio za Hrvatsku i hrvatski narod. I zborio o Kristu koji je ljubav i istina; središte povijesti Crkve i povijesti čovječanstva. On je svrha i cilj ljudskih stremljenja. Došao je zalatalog čovjeka obasjati svjetлом istine, a pokajniku vratiti dostojanstvo i život. Došao je uvesti nas u puninu božanskog života Presvetog Trojstva“ poručio je mons. Puljić predstavivši naglaske iz teksta kojeg je Benedikt XVI. predstavio svijetu na općoj audijenciji 8. lipnja, kad je istaknuo bogatu duhovnu, etičku i kulturnu baštinu Hrvatske i poželio da njegov pohod Hrvatskoj doneše plod cijeloj Europi. Nadbiskup je rekao da čitanje iz Djela Apostolskih vodi na početke Crkve gdje su na Pedesetnicu svi bili zajedno i svi su razglasavali veličanstvena djela Božja. „O prvoj kršćanskoj zajednici govori se rječnikom obitelji. Isus je htio da njegovi budu zajednica braće i sestara, dobara i međusobne ljubavi. To su bitne odlike zajedništva prve Crkve, a tvorac takvog zajedništva je Duh Sveti koji otvara i preobražava ljudska srca. Bez njega ne bi bilo moguće stvarati zajedništvo koje je zadivilo ondašnji poganski svijet. Prošlu subotu i nedjelju osjetili smo takvo zajedništvo u prigodi pohoda Petra naših dana, pape Benedikta XVI., upravo pod geslom "Zajedno u Kristu"“ rekao je nadbiskup koji je svim svećenicima u nadbiskupiji preporučio da vjernicima u zahvali za papin pohod predstave sadržaj tog papinog govora. Krizmanicima je poželio neka Duh Sveti zapali da njihova srca izgaraju od čežnje za Isusom. „Poželio bih da u vama raste čežnja za Kristom, jednim pravim prijateljem i da se ne gasi u vama glad i čežnja za nebeskim dobrima. Vjerujte u Isusovu ljubav koja spašava i milosrđe koje prašta i oživljava. Uzdajte se u Gospodina i budite sigurni u njegove riječi. Jer, evangelje nade ne vara“ zaključio je nadbiskup Puljić.

BLAGDAN SV. ANTE PADOVANSKOG NA SMILJEVCU

„Hoće li se u ovom vremenu nejasnoće i pomutnje naći odvažnih svjedoka koji će neustrašivo poput sv. Antuna upućivati ljude na središte svega, Krista? Imamo li snage pokazati na Isusa, ugaoni kamen? Nismo li kao kršćani pre malo proroci u svijetu brojnih izazova?“ pitanja su zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića u propovijedi večernjeg misnog slavlja koje je predvodio na blagdan sv. Ante Padovanskog u ponедjeljak 13. lipnja u istoimenoj župi na Smiljevcu u Zadru. „Koji su poroci i problemi s kojima bi se danas sv. Ante susreo? Koje bi rane i boli liječio, koje bi praznine evanđeljem punio?“ upitao je nadbiskup istaknuvši da mučne upitnike čovjeka samo Krist može osmisiliti. „To su osjećaj bez vrijednosti, izgubljenosti i besmisla. Usprkos deklaracija o ljudskom dostojanstvu i ljudskim pravima, čovjek se danas često osjeća sporednim i beznačajnim. Izgubio je smisao za vlastitu vrijednost i dostojanstvo. Degradiran je i ostao bez centra, bez hijerarhije vrednota i uporišne točke. Nema strahopštovanja pred životom i Božjim zakonima upisanim u savjest čovjeka. Zbog toga se osjeća izgubljeno i nesigurno. A kad izgubi osjećaj za vlastitu vrijednost, ostane i bez čvrstog uporišta te ne razumije zašto živjeti, čemu se boriti i patiti. On je bez smisla“ upozorio je nadbiskup dodavši da su ateistički pokreti ostavili čovjeka praznim i bez odgovora na najdublja pitanja egzistencije. „Zar toliki suvremeni robovi droge i perverzni oblici traganja za smislom nisu nespretno formulirani i krivo artikulirani krikovi za Bogom, za sigurnom lukom spasenja? Tko će uvjeravati ljude da su vrijedniji od proizvoda svojih ruku? Hoće li roditelji znati svojoj djeci pokazivati prostor duha, gdje će biti svoji, nezamjenjivi i nenadmašivi? Hoće li se naći koji sv. Antun da uzvikne čovjeku 'Kršćanine, upoznaj svoje dostojanstvo!' Tko će to činiti, ako ne mi koji se hranimo s vrela besmrtnosti, nadahnjujemo na riječima Života i znamo gdje su temelji vrijednosti čovjeka i njegova dostojanstva“ istaknuo je mons. Puljić dodavši da su pred tim odgovornim zadatkom svi koji vole sv. Antuna jer je on volio Krista. „Krist je jedini kadar preobraziti ljudsko srce. Iako su živjeli davno, sveci su suvremeni i izazovni. Sveti Ante je suvremen svetac po svojoj poruci svjedočkog života, radikalnom opredjeljenju za Boga, oštromnom uočavanju promašaja svojih suvremenika, po svojoj jasnoći moralnih i kršćanskih načela. Dok su se drugi bavili svakodnevnim poslovima, zaboravljajući na vječnost i spasenje duše, on je revno propovijedao, navješćivao Božju istinu, pozivao na obraćenje, korio i upućivao: protiv zabluda, loših običaja i krivovjernog nauka, što mu je pribavilo naziv malj heretika. Vidio je da ljudi gube smisao za onostranstvo, ne znaju zašto žive i gube osjećaj za vlastitu vrijednost. On nije zatvarao oči pred činjenicom niskog vjersko moralnog života svojih suvremenika“ poručio je mons. Puljić.

Opisujući kreposti sv. Antuna, crkvenog naučitelja, nadbiskup je rekao da je imao veliko teološko i svedopisamsko znanje; Bog ga je obdario rječitošću te je među najčuvenijim propovjednicima svih vremena. „Nije se umarao isticati važnost kreposnog života. Tumačio je značenje Božjih zapovijedi, duh molitve, poniznosti i samozataje, ljubav prema potrebnima. Nije študio oholost, škrrost, bludnost, lihvarstvo. Kao takav i danas je nadahnuće propovjednicima i vjernicima te pomoćnik u vrtlogu problema kojima su izloženi vjernici“ poručio je mons. Puljić. Podsjetio je da je u nekim vremenima Crkva morala voditi bitku za goli život i očuvanje svetih tajna. Kroz stoljeća ju je pogađalo unutarnje rastakanje i izvansko ugrožavanje. „Udaralo se po njenoj strukturi i mržnjom obaralo na njenu hijerarhiju. Pokušavalo se zanijekati njen nadnaravni karakter i nadzemaljski autoritet. Željelo se posvjetovnjačiti i učiniti udrugom za rješavanje socijalnih pitanja, u službi zemaljskog progresa i materijalnog blagostanja ljudi. Zaboravljalo se da je ona glasnica vječnosti i navjestiteljica nadzemaljske istine, novog neba i nove zemlje“ rekao je nadbiskup, dodavši da se i Crkva u Hrvatskoj borila za golo preživljavanje u komunizmu, a danas za očuvanje svetinja koje se u ime businessa i profita pokušava desakralizirati. Zaključio je da čašćenjem svetaca isповijedamo vjeru u svijet objave, nebeske slave, primat duhovnog nad materijalnim, vječnog nad prolaznim: „Štujući svece isповijedamo da nam je zakon Evandjela jedina i prava mudrost života i opredjeljujemo se za plodove novog čovjeka koje izvodi Duh Gospodnji. Takvim stavom relativiziramo ovozemne veličine i sile te prihvaćamo neprolazne vrijednosti i nadnaravno shvaćanje čovjeka i svijeta. Štovanje svetaca otklon je od modernih zavođenja: manipulacije, ateizacije, relativizma, indiferentizma i svih zastranjenja. On je aklamacija nadnaravnom, milosnom, evanđeoskom i crkvenom kršćanstvu koje su prakticirali naši očevi, sigurni da su sveci moćni zagovornici i dragi zaštitnici“.

50. SVEĆENIČKI DAN I 51. DAN REDOVNICA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Susret zadarskog svećenstva i redovnica, kojim je obilježen 50. Svećenički dan Zadarske nadbiskupije i 51. Dan redovnica Zadarske nadbiskupije, održan je u srijedu 15. lipnja u katedrali sv. Stošije u Zadru. U zajedništvu sa svećenicima, redovnicima i redovnicama, zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je molitvu Srednjeg časa i uputio pastirsku riječ u zahvalnosti za bl. Ivana Pavla II., primjera uzornog življenja posvećenog života. „Zahvaljujemo Bogu za dar Karola Wojtyle i zahvaljujemo Ivanu Pavlu II. za sve što je rekao i učinio za nas i čovječanstvo“ rekao je nadbiskup podsjetivši na papine riječi Hrvatima: „Vaša ljubljena zemlja ima snagu i posjeduje sve sposobnosti izgraditi društvo utemeljeno na vjerskim i ljudskim vrijednostima, koje poštije svetost života i veliki Božji naum o obitelji, promičući duh zajedništva i suodgovornosti. Molim Boga neka plemenitom hrvatskom puku udijeli mir, slogu i ustrajnost u zalaganju za opće dobro“. Nadbiskup je podsjetio i na riječi postulatora Wojtiline kauze, mons. Slawomira Odera koji je svjedočanstva pristigla u postulaturu sa svih strana svijeta sažeо u rečenicu: 'Bio je bliski i voljeni Papa, koji je ušao u naše domove kao najuži član naše obitelji'. Mons. Puljić je istaknuo da je izbor Karola Wojtyle za papu povijesni događaj jer je prvi put nakon četiri stoljeća na Petrovu stolicu došao netko tko nije iz Italije, i to iz slavenskog svijeta, 'iza željezne zavjese'. „Teško je bilo predvidjeti što će za Crkvu i čovječanstvo značiti taj događaj. No, činjenica je kako Wojtyla svijetu nije dao mira. Stalno je bio u pokretu i među ljudima. Zato su ga nazivali novim Mojsijem koji želi ljudima našeg doba otkriti 'obećanu zemlju'. Čvrsti i hrabri papa izašao je na ulice i uputio se svijetom. Doslovno je shva-tio Kristovu zapovijed 'Idi i učvršćuj braću svoju'. Njegov je mač uperen protiv idola našeg vremena, protiv svijeta koji bježi od Boga, a on se osjeća glasnikom velikog Kralja“ rekao je nadbiskup Puljić, istakнуvši Wojtiline riječi s početka njegova pontifikata, kako želi svima doći i sve po-sjetiti: mesta gdje se mole i ljudi koji mole; beduine u pustinji, karmeličane i cistercite u samostanima; bolesnike u krevetima i rad-nike u tvornicama: 'Htio bih vidjeti sve koji su poniženi i obe-spravljeni. Htio bih zaviriti i iza kućnih pragova vaših domova. Posvuda bih htio doći'. „Zato su njegova putovanja bila ispunjena bogatim programima i susretima. A misionarska tjeskoba i briga za spasenjem ljudi bila je vrlo naglašena. Bio je veliki promicatelj mira, dijalog, ekumenizma i međureligijskih susreta. No, to ga nije priječilo ponavljati kako nema drugog imena u kojem nam se spasiti, osim imena Isusa Krista. Djelovao je vrlo ponizno i skromno, ali i kao prorok koji se nije plašio pozvati na odgovornost i osuditi nepravde koje se događaju u svijetu. Bio je čovjek duboke osobne molitve i pobožnosti ali i osoba velikih nastupa i masovnih okupljanja. Svi su mu se radovali i svi su ga željeli vidjeti i čuti“ rekao je nadbiskup Puljić zahvalivši Bogu što nam je dao tog vjerdostojnog svjedoka koji nas je učio kako bez kompleksa i bez straha živjeti i braniti kršćanske vrijednosti. „On nas je učio kako hrabro i dosljedno svjedočiti vjeru i živjeti blaženstva u svakodnevnom iskustvu.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Bio je pun života jer je bio ispunjen onime koji se predstavio kao Put, Istina i Život. Uvijek je bio otvoren njegovoj milosti i darovima Duha Svetog. Putovao je po cijelom svijetu te svojim pogledom obuhvaćao cijelo čovječanstvo. A posebnu pozornost pokazivao je prema Europi. Njoj je posvetio više od tisuću govora, pisama i propovijedi“ rekao je mons. Puljić. Po Wojtilinoj želji održane su i dvije Biskupske sinode za Europu, metaforom o dva plućna krila mislio je na Istok i Zapad za čiju se pomirbu i jedinstvo zauzimao još kao biskup u Poljskoj. Nadbiskup je podsjetio i na riječi predsjednika Europskog parlamenta Jerzy Buzeka da su, zahvaljujući papi Wojtyli, kršćani raznih vjeroispovijesti i ljudi dobre volje postali svjesniji poštivanja dostojanstva ljudske osobe. Buzek je istaknuo i da je Wojtyla doprinio padu željezne zavjese i povijesnom procesu ujedinjenja Europe. „Bio je pravi graditelj mostova među ljudima, pontifeks. Takvo što na početku pontifikata Ivana Pavla II. 1978. g. bilo je nezamislivo. Preko 26 godina nosio je u tisuće gradova i stotine država poruku kršćanske nade da su okovi smrti razbijeni smrću i uskrsnućem Krista. Uvijek oslonjen na zagovor i pomoć ‘Majke moga Učitelja’, Marije, kojoj je sve predao u ruke“ zaključio je nadbiskup Puljić.

VEČER U KNJIŽARI“ – GOSTOVAO IVICA MATEŠIĆ JEREMIJA

Ivica Matešić Jeremija, književnik i publicist, gostovao je na susretu 'Večer u knjižari' u srijedu 15. lipnja u knjižari Verbum u Zadru. Matešić je član Društva hrvatskih književnika i vojni časnik, zamjenik načelnika službe za međunarodnu vojnu suradnju Ministarstva obrane RH. Nazivan je tribunom hrvatskih ratnika, predan i odan domovini, Bogu i čovjeku. Resi ga živi dijaloški, slikoviti i lucidno pronicljivi stil. U njegovih sedam knjiga sabrani su tekstovi koje je Jeremija zapisao u 15 minuta na terenu u Domovinskom ratu ili poraču, a njegovi su osobni doživljaji, iskustva ili od suboraca ispričane situacije. Kvalitetan su predložak i za filmski scenarij. Na potresan ali i humorističan način detaljno opisuje raspoloženja naših branitelja, tijek akcija, a u toj tragediji i oskudnim uvjetima bilo je i zadvljujućeg življenaživota. Moderatorica Ines Grbić potaknula je Matešića na otkrivanje vrijednih čina branitelja, karaktera izuzetne ljudskosti, božanske žrtve i predanosti, a u poraču su omalovažavane, što su sa žaljenjem ustvrdili i prisutni u publici, u kojima su bili i Jeremijini suborci. Poželjeli su da bude još mjesta i prigoda poput te u Verbumu gdje se o tome na takav način govoriti. „Naše društvo nije ponovno socijaliziralo čovjeka koji je bio u ratu. Postoje 1102 udruge iz Domovinskog rata, od čega su 42 krovne. Kome je to interes? Onome koji se boji mišljenja branitelja.

Imamo 2750 samoubojstava branitelja. Dvije brigade hrvatskih vojnika izvršile su suicid. Koga je to u ovom društvu briga? To su mladi ljudi u naponu snage. Riješio si mu mirovinu, ali nisi mu dao život. Ljudima nije trebalo dati mirovinu nego posao. Poslani su kući u četiri zida. Svaka nepravda danas dodatno ga ubija. Zašto je puknuo – a obranio je domovinu“ upozorio je Jeremija, istaknuvši absurd činjenice da je za pokolj u Škabrnji sudski kriva a potom i oslobođena jedna medicinska sestra. Od 1993. do 1995. g. u UNPA zoni je ubijeno 300 ljudi, logor u Bruškoj, nitko nije odgovarao. „Dio nas je ostao tamo. Dio našeg duha je među ljudima i nabojem koji je tada vladao. Rat je ogroman medij i zaokuplja cijelo ljudsko biće: duh, misao, fizički napor. Ti se ljudi vežu. U jednom danu i trenu stekli smo brata za cijeli život. A nikad ga nisam poznavao. Sve se brzo odvija. Svi rasponi ljudske duše u jednom danu su iskazani. Sve je intenzivnije“ rekao je Jeremija žalostan što je Hrvatska deklarativno uz branitelje. „Kad treba trgovati s nekim, onda smo za izručenje. I danas isti nose križ, a drugi su se izvukli ispod njega. Mnogima se hrvatska država dogodila. Niti su je htjeli niti željeli. Ti kojima se dogodila, izvukli su se. Sirotinja i par idealista je branila. Na prvoj crti bojišnice su bili momci svih profila. No u bitnim stvarima o hrvatskoj državi nismo se podijelili, isto mislimo“ rekao je Jeremija. U svojim tekstovima ističe jedinstvo koje je vladalo među braniteljima, bez obzira na prošla opredijeljenja njihovih obitelji. „Poginuli branitelji su uvijek uz nas. Kad treba nešto odlučiti, uvijek misli na te ljude i nećeš pogriješiti. Misliš ono što su oni razmišljali i savjest ti je čista. Nećeš pogriješiti ako odlučiš na način na koji su oni razmišljali“ rekao je Jeremija, dragovaljac Domovinskog rata od 1991. g. Ljudskost branitelja potvrđuje i to da su i za ubijene četnike organizirali sprovode i pomolili se. „Živimo u doba kad je biti pametan prevariti domovinu. Jedni su ginuli, drugi se bogatili. Mi živimo za odmovinu i to nas nije pokolebalo. Neupitan je naš odnos prema zemlji i domovini. Mi smo prva pobjednička vojska kojoj je sudeno, ikad. Da je živ, vrhovni zapovijednik bi bio u zatvoru. Koja je to pobjednička vojska doživjela? A naš je rat najčišći u svijetu u zadnjih 20 godina, s najmanje kolateralnih šteta. Kažu mi to kolege i u svijetu. Svi su bili jedno, a netko nas je opet počeo dijeliti. Imaju interes, da se ne vide pravi problemi u državi. Totalitaristi u korijenu negiraju ljudsku slobodu. Jer su ozemljili Boga. Željeli su attribute Boga za sebe, za čovjeka. A tko se dira u attribute Boga, postaje diktor. Zlo uvijek nastupa bahato i sebično“ rekao je Jeremija. Istaknuo je i da presuda hrvatskim generalima nema veze s realnošću. Čovjek koji je osmislio pobjedničku strategiju hrvatske vojske je kriv; dakle, krivi su svi branitelji koje je vodio.

Njegove knjige su zbir kolumni objavljivanih u Zadarskom i Narodnom listu. „Danim se vodila bitka oko Suhovara i Poličnika. Nikad nas nitko nije posjetio. Pitao sam se jel' itko piše o tome što se događa? Pali su Murvica, Crno, zaobilazno smo vozili ranjene u grad. A ljudi na Boriku sjede u kafiću, piju, pričaju. A mi u krvi do koljena. Kažem 'Moram o tome početi pisati.' Napisao sam tekst na komad kartona a prijatelj ga je bez mog znanja odnio u Narodni list koji ga je objavio. Tako je počelo“ sjetio je Jeremija koji je u tekstovima i kritičan prema onima koji nisu odgovorili pozivu obrane domovine; onima koji su otišli u rat drugi su se rugali zbog njihova idealizma: „Da nije bilo tih glupih Hrvata, po onim pametnima vjerojatno danas ne bi bilo Hrvatske“ rekao je Jeremija. Najteže mu je bilo doći kući i reći obitelji da je netko njihov poginuo. „Svi ti ljudi su na neki način imali veze sa zemljom. Dok su didovi kopali, osjećali smo teret zemlje. Tko ne osjeća teret zemlje, nema pojma što je to. Naš seljak je neovisan jer ne ovisi o nikom, sam sebe hrani. Nas nije zanimala politika. Nas je zanimala zemlja. Nažalost, prepustili smo da ljudi koji nemaju veze sa zemljom, vjerom, nacijom i hrvatskom državom dođu na funkcije na koje su došli. I danas imamo problem“ rekao je Jeremija. Istaknuo je značaj poduma dječjeg odjela u zadarskoj općoj bolnici gdje je spašeno tisuće ljudi. „Od onih koji su živi s crte stigli do bolnice, 97 % ih je preživjelo. Ti ljudi su radili čudesa. Adrenalin je vjerojatno sprječavao sepsu. Imali smo više od 2000 ranjenih. Cijela moja ulica izginula je na Dračevcu, sedam ih je poginulo u jednom danu. Svi su htjeli dati doprinos. Čovjek u bolnici bi rekao 'Daj mi pušku, idem natrag, nisam toliko teško ranjen'. To je bio taj entuzijazam, volja i želja da se brani domovina. Ljudi iz Vodovoda, Elektre, pekari koji su pekli kruh u Zadru, profesori su radili na fakultetu, školi; naš grad je heroj. Malo smo to profilirali. Na neki način se ograjuđujemo od svega toga, kao da nikad nije bilo“ rekao je Jeremija. Domaća kritika ga je uspoređivala s Hemingwajem, Marquezom i Gorkim. Svetlost točka su mu moral plemenitih ljudi koje sreće a želja mu je da se mlade krivo ne usmjerava. „Novi život je uvijek radost. Čovjek se treba radovati malim stvarima. To čini život“ zaključio je Jeremija, pisac tekstova i za nekoliko CD-a o Domovinskom ratu, dobitnik mnogih priznanja, između ostalog i dva posebna priznanja pape Ivana Pavla II.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

DUHOVNE VJEŽBE ZA PREZBITERAT ĐAKONA ZADARSKE I SPLITSKO-MAKARSKE NADBISKUPIJE U SLANOM

Ususret svećeničkom ređenju koje će doskora primiti, četiri zadarska, jedan splitski i jedan hvarsko-bračko-viški đakon sudjelovali su na duhovnim vježbama od 10. do 16. lipnja u franjevačkom samostanu u Slanom. Voditelj vježbi don Edvard Punda, duhovnik Centralnog bogoslovnog sjemeništa u Splitu, budućim svećenicima posvjedočio je svoje iskustvo svećeništva te je razlagao kakav bi trebao biti svećenik današnjice. Tragom misli pape Benedikta XVI. da su duhovne vježbe vrijeme odmora i osluškivanja, đakoni su svoje pripreme ređenja i mlade mise obogatili sudjelovanjem u duhovnim vježbama kao prigodi za dodatno osluškivanje Božje riječi u nasljedovanju Krista čistim srcem. Svakog dana đakoni su sudjelovali u misnom slavlju, osobnoj i zajedničkoj molitvi, razmatranju Božje riječi, euharistijskom klanjanju. Don Edvard je govorio o liku svećenika opisujući i osobnost Mojsija, Davida, govorio je o odnosu svećenika prema Mariji, Crkvi, subraći, grijehu. Istaknuo je značaj njegovanja osobne molitve s Gospodinom oda-kle će crpiti nadahnuća za svoj pastoral i rad. Taj je susret đakone dodatno ohrabrio na putu njihova razvoja; svećenik treba biti čovjek riječi i djela, rekao je don Edvard koji je na povratku đakone upoznao i sa svojom rodnom župom pokraj Dugopolja, kad su posjetili i špilju Vranjaču. Sudionici susreta osobito su zahvalni gvardijanu slanskog samostana fra Ljudevitu Lasti na srdačnoj dobrodošlici i domaćinstvu.

SVETKOVINA TIJELOVA

Čudesna preobrazba čovjeka, povijesti i svemira; božanska pretvorba koja nadilazi vremena i prostore; spomen čin koji najavljuje novo doba, novo nebo i novu zemlju – opisao je zadarski nadbiskup Želimir Puljić značaj euharistije u homiliji misnog slavlja koje je na svetkovinu Tijelova u četvrtak 23. lipnja predvodio u katedrali sv. Stošije u Zadru. Nakon mise predvodio je i procesiju s Presvetim oltarskim sakramentom središtem grada do svetišta sv. Šimuna, a slavlje tradicionalno okuplja vjernike iz svih gradskih župa i djecu u bijelim haljinama koja cvijećem ostavljaju vidljivi trag procesije. Crkva stoljećima naučava i ispovijeda vjeru u Isusovu nazočnost u Presvetom oltarskom sakramantu, rekao je nadbiskup. „Molitvenom sabranošću i pobožnom procesijom ulicama grada zahvaljujemo javno na daru euharistije. Zahvaljujemo Isusu što je pod znakovima kruha i vina ostavio samog sebe da nam se duša ispunja milošću i daje nam se zalog buduće slave.

Neposredno pred dramu suočenja sa snagama zla i smrti, on nam je ostavio simbole vjernosti i ljubavi. To nam je najdraža i najdragocjenija uspomena“ istaknuo je mons. Puljić. Tijelovom se ta uspomena zahvalno slavi, ispovijeda, radosno spominje i potiče na razmišljanje o svetoj tajni Crkve koju smo po Kristovom nalogu pozvani slaviti. „Već dvije tisuće godina Crkva to s poštovanjem i zahvalnošću čini. Nedjeljno misno slavlje središte je obiteljskog, župnog i kršćanskog života. Apostoli su to shvatili pa su svaki dan jednodušno i postojano hrlili u hram, te u radosti i prostodušnosti srca zajednički uzimali hrana, hvaleći Boga i uživajući naklonost naroda“ rekao je nadbiskup istakнуvši da je svaka misna pretvorba navještaj konačnog dolaska. „Liturgija je oblikovala izričaje vjere i način kako se vrše sveti obredi, pa živo želi da se vjera pretoči u život, a sudjelovanje na pričesti preobrazi vjernike u ono što primaju. Krist je u euharistiji stvarno, istinito i bitno nazočan. Krist je naš suputnik i supatnik, naša hrana i popadbina na ovozemaljskom putu. Kršćani to vjeruju i aktivno sudjeluju u misnim obredima“ naglasio je mons. Puljić, dodavši da sudjelovati na pričesti znači biti jedno s Kristom, biti u njemu. Ostati u njemu označava intimno zajedništvo koje postoji između Oca i Sina. „Otajstvo euharistije označava trostruko zajedništvo: s Kristom, njegovom Crkvom i svim ljudima; osobito s onima koji pate zbog bolesti, gladi, ovisnosti, rata, različitosti mentaliteta, rase i vjere. Po njihovim tegobama Isus nastavlja svoju muku u povijesti. Oni su najbliži njegovom patničkom licu“ rekao je nadbiskup istaknuvši da Crkva živi od euharistije, čuda Božje nazočnosti među nama. „Euharistija je produljenje Isusovog života na zemlji i milosno približavanje ljudima. On nastavlja i danas liječiti, hraniti, tješiti i praštati grijehu. Po kalvarijskoj žrtvi Krista sklopljen je novi savez između Boga i ljudi. To više nije savez kamenih ploča, već savez srdaca: “Bit ću njihov Bog, a oni moj narod”“ rekao je mons. Puljić, podsjetivši na Isusove riječi na Posljednjoj večeri o časi njegove krvi. Nastupilo je mesjansko razdoblje, novi savez u Kristovoј krvi po kojoj se čovječanstvo povezuje s Bogom i Bog s ljudima. „Euharistija kao nekrvna žrtva Novog Saveza prigoda je posvijestiti naše savezništvo s Bogom i doživjeti blizinu koja se iz tog novog saveza rađa. Tijelovo nas vraća nezaboravnoj Gospodnjoj Pashi koju je, piše evandelje, vruće želio blagovati sa svojim učenicima“ rekao je nadbiskup Puljić podsjetivši na Isusove riječi učenicima da se hrane njegovim tijelom i krvlju i Kristovu oporučnu želju da to čine njemu na spomen.

SVEČANO OTVORENA GALERIJA HRVATSKIH SAKRALNIH UMJETNIKA 'LAUDATO'

Spomenička i povijesna jezgra središta Zadra na poluotoku obogaćena je novim i jedinstvenim duhovno kulturnim prostorom – Galerijom hrvatskih sakralnih umjetnika Laudato koju je u ulici don Ive Prodana, u neposrednoj blizini svetišta sv. Šime u Zadru, u ponедjeljak 27. lipnja blagoslovio don Milivoj Bolobanić, generalni vikar Zadarske nadbiskupije. Nakon niza godina što je bio prazan i neispunjeno, Zadarska nadbiskupija darovala je svome gradu, prepoznala i odgovorila potrebama svih žitelja nadbiskupije, iznajmivši taj prostor za mogućnost novog vrijednog sakralno kulturnog događanja. Svečanost otvaranja na trgu ispred galerije okupila je brojne zainteresirane koji će u Laudatu naći jedinstveno izrađene, unikatne motive zadarske baštine. Laudato će svoju dosadašnju raznovrsnu ponudu slika, kipova i umjetnina obogatići autentičnim, zadarskim simbolima. U Zadru nema za širu javnost umjetnički primjereno oblikovanih likova zadarskih zaštitnika: Stošije, Šime, Krševana, Zoila, Stosijinog ili Šimunovog sarkofaga, katedrale sa zvonikom. Tu prazninu u kulturnoj ponudi grada, u čijim se suvenircicama od sakralnih motiva nalazi samo crkva sv. Donata, obogatit će Laudato; ne s primarnim ciljem trgovine, nego promocije zadarske sakralne baštine, likova svetaca i drugih dijelova bogate prošlosti mjesne Crkve, poput glagoljaštva.

„Ne radi se tek o dobro osmišljenom projektu, nego o poslanju. To je puno više - poslanje u vjetrometini našeg vremena, njegovih raznolikosti i brojnosti, u buci stilova, načina izraza i raznih otuđenja u suvremenom svijetu. Potrebna su mjesta umjetničke sabranosti koju pruža sakralna umjetnost, a danas je gurnuta na marginu, unutar drugih tema“ rekao je na svečanosti otvaranja prof. Stanko Špoljarić, povjesničar umjetnosti, kustos Umjetničkog paviljona u Zagrebu. Istaknuo je da sakralna umjetnost daje priliku vjerniku i onome koji otvorenog srca prihvaća biblijske tekstove, preko slike, skulpture, keramike, proniknuti, dublje proživjeti vjerske istine i doživjeti Kristov poziv koji se iščitava u Svetom pismu. „Laudato to uporno čini, promičući ljepotu i poetiku koje traže osobiti vid ljudske i umjetničke odgovornosti. Sakralna umjetnost nije na razini same likovnosti. Sakralna umjetnost ne može biti tek jedna igra ili dosjetka, površno djelo. Ona mora biti osjećanje smisla i dubine poruke koja postoji. Laudato to čini“ naglasio je prof. Špoljarić. Pohvalio je zadarski ambijent Laudata u kojem će se moći upoznati afirmirani

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

hrvatski umjetnici, velika imena kista i dlijeta koji amorfnost zemljine mase pretvaraju u skladnost oblika; Zadrani i turisti će ih moći doživjeti i oplemeniti svoje prostore tim vidom umjetničke autentičnosti, gdje je na prvom mjestu istina uz umjetnički talent.

„Imam osjećaj da će zadarska galerija osobito zaživjeti, na temelju velike umjetničke, povijesne i spomeničke tradicije grada te svega što se u Zadru događalo. Galerija se tek uselila, no zaživjela je s gradom i tim prostorom“ smatra prof. Špoljarić, istaknuvši da djela u Laudatu potiču na meditaciju te traže i angažman čovjeka; da ih shvati, pronikne, doživi, da ono vjersko, prisutno ili zatomljeno u pojedincu, pomoću dara umjetnosti prenese sebi u dušu. „To je zadatak umjetnosti; ne da slika ostane na stalku ili izložbi, nego da živi. Ako ijedna slika, ijedne tematike, ima razloga živjeti i da je čovjek posvoji, onda je to slika i djelo sakralne tematike. Laudato pruža priliku za to“ rekao je prof. Špoljarić, zaključivši da zadarskom galerijom Laudato širi krug svog poslanja koje je više od same umjetničke djelatnosti; poslanje Laudata je - postoji predanje u kojem nije interes trenutka, nego potreba da vjera i ljepota egzistiraju zajedno.

Don Milivoj je rekao da su umjetnička djela i galerije koje ih otkrivaju način uvidjeti kako plod ljudskog istraživanja vodi do stjecanja istine; sakralna umjetnost čuva božanska nadahnuća u mnogim ljudskim djelima. Biblijska motivska odrednica i nadahnuće u tekstovima evanđelja razlikuje galeriju Laudato od ostalih, rekla je vlasnica galerije Laudato Ksenija Abramović, istaknuvši da se promocijom suvremene sakralne umjetnosti želi potvrditi važnost sakralne tematike u životu suvremenog čovjeka. Laudato nudi djela primjenjene umjetnosti uvažavajući kontekst i tradiciju prostora u kojem se nalazi. „Blagoslovljeno je svojim djelima dati hvalu Bogu koji nas je obdario različitim darovima i proslavlja se u djelima koja činimo njemu na slavu. Zahvalujmo Gospodinu uvijek, ljubimo hrvatsku domovinu i budimo ljudi jedni za druge“ poručila je Abramović. Toplu lipanjsku večer u svečanosti otvaranja dodatno je obogatio nastup sastava Apostoli mira i klape Intrade, a najveće je zadovoljstvo bilo vidjeti radost i podršku posjetitelja zbog novog i jedinstvenog, suvremenog galerijskog sakralnog sadržaja u Zadru.

SVEĆENIČKO REĐENJE U KATEDRALI

Četvorica đakona Zadarske nadbiskupije na uočnicu blagdana sv. Petra i Pavla u utorak 28. lipnja u katedrali sv. Stošije u Zadru zaređena su za svećenike po rukama zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića kojem je to prvo podjeljivanje sakramenta svetog reda u službi zadarskog nadbiskupa. To su Slavko Ivoš rodom iz župe Kali, Roland Jelić (Benkovac), Darko Marušić (Stanovi-Zadar) i Tomislav Planinić (Opuzen). „Molimo neka i oni sami budu dar kojeg će velikodušno darivati. Svećeništvo je dar Crkvi, zajednici, braći i svijetu“ poručio je mons. Puljić predvodeći svečano misno slavlje u zajedništvu sa 70 svećenika među kojima su pristigli i iz drugih dijelova Hrvatske. Nadbiskup je pozdravio i župnike ređenika, vicerektora i duhovnika riječke bogoslovije dr. Božidara Mrakovčića i Alejandra Castilla, redovništvo, obitelji, prijatelje i kolege bogoslove ređenika. Svećeništvo je ljubav bez koristoljublja, darivanje bez pridržaja i služenje bez uvjetovanja, poručio je mons. Puljić, sažimajući tajnu svećeničkog ređenja u stvarnost poziva, predanja duhovnih ovlasti i poslanja. „Inicijativa je na Božjoj strani. Poziv je dar neba, toliko snažan da kandidata preobražava i ulijeva u njega posebnu narav svećeničkog dostojanstva. Zakon poziva obilježen je tropotom osobnosti, potpunosti i trajnosti“ rekao je nadbiskup, istaknuvši da je ređenje vrhunac obreda i otajstva Crkve. Predavanje duhovnih ovlasti polaganjem ruku i mazanjem svetim uljem oblikuje kandidata da postaje prijenosnikom božanskog djelovanja.

Mons. Puljić je naglasio i odrednicu svećeništva kao dara poslanja u posredovanju između Boga i ljudi. Opisao je osobnosti apostola Petra kao poglavara Kristovih vjernika i Pavla, prvog misionara u Crkvi. „Isus odabire Petra i obećava svoju pomoć i asistenciju. Od tog susreta započinje proces odgoja ribara Petra koji će trajati tri godine. Petrov je život vrlo interesantan. Bogat je radosnim i napetim situacijama, slabostima i razočaranjima. Susrećemo Petra s manama i nedostacima. Ali njegov odgojitelj Isus ne gleda na slabosti i mane. Njega zanima Petrovo srce koje je puno iskrene i spontane ljubavi. Isus je video u Petru iskrenog sljedbenika, dobrog vjernika i iskrenog pokajnika. Zato ga odabire i postavlja temeljem Crkve koju ni vrata paklena neće nadvladati“ rekao je nadbiskup. I tri misionarska putovanja apostola Pavla obilježena su tamnicama, batinama i pogibeljima. Iako je taj neumorni apostol išiban, kamenovan, ne-naspavan, u naporima, gladi, postu, studeni, ne želi se ičim hvaliti osim križem svoga Gospodina. Pavao je imao i tri vrste progonitelja: Židove, 'pobožne žene' i gradske pravake. „Takvo iskustvo pomoglo je sv. Pavlu doći do trostrukе spoznaje: nosimo skupocjeno blago u glinenim posudama, sve patnje ovoga svijeta nisu ništa prema slavi koja se ima očitovati i sve možemo u onome koji nas jača“ rekao je mons. Puljić te je ređenicima poželio: „Neka postojanim duhom svima daju do znanja da oni nisu trstika koju vjetar kamo hoće ljudja, nego proročki navjestitelji Božje pravde i njegovog kraljevstva“.

KULTURNO-POVIJESNI PRILOG

Petar Runje

Glagoljica u Zadarskoj nadbiskupiji u srednjem vijeku - I.

(Rad je prilog Zborniku "Sedamnaest stoljeća Zadarske Crkve - III",
radovi simpozija o povijesni Zadarske nadbiskupije, održan u Zadru, 2004. godine)

Uvod

U ovom kratkom prikazu osvrnut će se na prošlost glagoljice na području zadarske nadbiskupije u srednjem vijeku. Budući da je nedavno objavljena i knjiga na ovu temu (1), pristupam ovom članku izbjegavajući ponavljanje već poznatih i prihvaćenih arhivski potvrđenih činjenica. Nastojat ću izbjegavati već objavljene činjenice a donijeti neke koji nisu do sada poznate. Neke podatke nastojat ću bolje prezentirati i objasniti.

Radi preglednosti i u ovom prikazu slijedim istu vremensku podjelu kao i u knjizi:

- A – Glagoljica od početaka do 1358. godine,
- B – Od sklapanja mira 1358. do 1409. godine i pada pod Mletačku republiku
- C – Od 1409. do kraja zlatnog razdoblja glagoljice 1530.

Prvo razdoblje vremenski je veoma dugo, o njemu imamo premalo podataka. U nedostatku novih izvora razumljivo je da se moramo osvrnuti na već poznate kao što je susret pape Aleksandra III. (1159. – 1181.), sa zadarskim raspjevanim pukom na narodnom jeziku 1177. godine.

Drugo razdoblje je vremenski veoma kratko (polu stoljeća, od 1358. do 1409.). Ono je po izvornim podacima plodnije. To je vremensko razdoblje iz kojeg su nam ostali obiljni bilježnički spisi i drugi pristupačni arhivski dokumenti. Imam dojam da je ovo drugo razdoblje posebno interesantno i vrijedno, te da se u budućim istraživanjima mogu očekivati i novi arhivski izvori.

U najkraćim crtama predstavit ću i treće zlatno doba s nekim novim, izvornim podatcima. Smatram posebno vrijednim istaknuti stav zadarskoga nadbiskupa Maffea Vallaresa (1450. – 1496.) prema glagoljici i glagoljašima, te kako su stranci i putnici doživjeli glagoljicu u Zadru u ovom vremenskom razdoblju.

Od pojave glagoljice do 1358. godine

Možemo priхватiti kao vjerodostojnu, pretpostavku da je na području Zadarske i Splitske nadbiskupije glagoljaštvo bilo prošireno i prije splitskih sabora, u prvim desetljećima 10. stoljeća.

Kao što Split ima čvrste dokaze o postojanju glagoljice i glagoljaša u vrijeme splitskih sabora 925. i 928 godine, tako Krk ima čvrstu podlogu u krčkom glagoljskom natpisu iz 11. stoljeća - Baščanskoj ploči. Senj ima reskript Inocenta IV. koji 1248. biskupu Filipu priznaje i daje dozvolu, da slavi svete tajne na narodnom jeziku. Istra ima svoje specifične, vjerodostojne tragove: Plominsku ploču i druga područja imaju potvrdu o postojanju glagoljice i glagoljaša sigurnim i povjesno zasvjedočenim dokumentima. Ne manje vrijedno svjedočanstvo iz 1177. ima i Zadarska nadbiskupija. To je tekst o dolasku i radosnom slavlju i pjevanju na hrvatskom jeziku kantika i psalama koji glasi: «I budući da još nikad nijedan rimske biskup nije ušao u sam grad, zbog neuobičajenog dolaska istoga pape nastala je među svećenstvom i pukom samog mjesta opća radost i neopisivo veselje onih koji su hvalili i blagoslivljali Gospodina, koji se po svom služi Aleksandru, nasljedniku blaženog Petra, udostojao posjetiti zadarsku Crkvu. Stoga, pošto su mu po rimskom običaju pripremili bijelog konja, u povorci su ga, uz gromko pjevanje lauda i kantika na svom slavenskom (hrvatskom) jeziku, vodili središtem grada do veće crkve blažene Anastazije – u kojoj časno pokopana počiva djevica i mučenica – a nakon četiri dana napustio je Zadar...» (2). Ovo je za zadarsku nadbiskupiju sigurno dragocjeno saznanje, da je i u samom gradu Zadru prisutna čirilometodska tradicija.

Nisu se vjernici, doznavši da se papa približava zadarskoj obali, skupili na brzu ruku i stali učiti novi način liturgijskog slavljenja na narodnom jeziku, nego je to njima bio liturgijski jezik na kojem su slavili Boga i očitovali vjeru u tajnu Otkupljenja i manifestirali vjeru Crkve – zajednice vjernika. Laude i kantici u to vrijeme nisu narodne pjesme nego liturgijski sveti tekstovi s kojima vjernici sudjeluju u slavlju i obredima.

Na samom početku 13. stoljeća 1202. godine Mlečani su na putu prema Svetoj zemlji napali, porušili i okupirali grad Zadar. Taj nemili događaj i pred papom Inocentom III., dužd je opravdavao jer je grad Zadar tobože zaražen herezom (3). Hereza je u to vrijeme za mnoge dobro nam poznata «Methodii doctrina» narodni jezik i glagoljica u liturgiji. Smatram da se u tom pravcu kretala isprika dužda papi. Ovo nam na prilično proziran način donosi i Toma Arhiđakon koji u veoma grubim crtama opisuje Zadrane i zadarsku crkvu te među ostalim veli: «Budući da su već bili iskvareni mnogim porocima, na hrpu svoje zloće dodali su i to što su prezreli učenje katoličke vjere i dopustili da ih zarazi kužna hereza. Naime, gotovo su svi, koji su se u Zadru smatrali plemenitijima i uglednijima, rado primali heretike i bili su im skloni» (4).

Kad ovo povežemo s onim što Toma piše o braći Mateju i Aristodiju, sinovima Zorobabelovima, koji su iz Apulije a stanovnici Zadra protjerani iz Splita i osumnjičeni za herezu, koji su poznavali dobro latinski i hrvatski jezik “Competenter etiam Latine et Sclauonice literature habebant peritiam” (5), kao da nam Toma sasvim jasno otkriva svoj pro-latinski stav, a veoma netrpeljiv prema čirolometodskoj tradiciji “Methodii doctrina”, koja je hereza, jer je narodni jezik hereza, a u Zadru prihvaćen ne samo od puka nego i od plemenitih i uglednih.

U ovom razdoblju nemamo arhivskih izvora na kojima bismo mogli temeljiti spoznaje koliko je rasprostranjena glagoljica na području Zadra i zadarske nadbiskupije. Međutim postoje neke vrijedne indikacije koje nas upućuju da je u Zadru sve prisutniji hrvatski etnički sastav pa tako i glagoljica postaje sve općenitija pojava.

Razni pisci, kada spominju slučaj hrvatskih glagoljaša u Češkoj u drugoj polovici 14. stoljeća, smatraju da su benediktinci s područja Zadarske nadbiskupije bili pozvani od Karla IV u Prag da obnove liturgiju na narodnom jeziku i na glagoljici. Bili su to benediktinci iz nekog od samostana s područja Zadarske nadbiskupije. Neki govoreći o tom navode da su u Češku išli redovnici iz opatije sv. Kuzme i Damjana s Pašmana.

Ovdje je vrijedno spomenuti i Pašmanski brevijar, koji je jedno od bolje sačuvanih glagoljskih kodeksa i u koliko nije napisan na zadarskom području sigurno je u prvoj polovici 15. stoljeća bio upotrebљavan na zadarskom području.

Na području Zadra i zadarske nadbiskupije već se u ovo vrijeme spominju izričito neki svećenici glagoljaši kao što je svećenik Ivan Jurković, kapelan u sv. Mihovilu izvan zadarskih zidina 1354. godine (6). Godine 1350 spominje se svećenik Ivan, kapelan sv. Marije u Salima (7). U Hrašćanima godine 1354. spominje se svećenik Sepcho (8). U veoma škrtom arhivskom materijalu, što se čuva u Zadru za ovo razdoblje nalazimo spomen svećenika u spisima, kako nisu navedeni i izričito spomenuti da su glagoljaši a žive i rade na otočkim i ruralnim župama bilo bi vrijedno imati popise istih. Vjerujem da bi takovi popisi posvjedočili veći broj svećenika glagoljaša na zadarskom području koje je pokušao registrirati pokojni don Vladislav Cvitanović (9). U Zadru se spominje 28. kolovoza 1354. godine svećenik Tolša «plebanus ecclesie Sti Luche» na otoku Pašmanu, kada daje zemlje dotične crkve na obradu (10).

U ovom razdoblju, vrijedno je spomenuti da se u bogoslužju i molitvenom životu na hrvatskom jeziku vjernici koriste i latinicom. U Zadru je 1345. nastao na latinici hrvatski i latinski rukopisni kodeks poznat pod nazivom «Red i zakon». Tu je hrvatskim jezikom latinicom zapisan obred primanja u duhovno bratstvo svjetovnih žena. Posebno je zanimljivo da je sam obred u crkvi pred javnošću predvodila priora samostana. Kodeks se danas čuva u Arhivu provincije franjevaca trećoredaca. Kodeks je napisan upravo krasnopisno.

Eduard Hercigonja, pretpostavlja da je sa zadarskog područja na prelazu 13. na 14. stoljeće, «Emauski odlomak Psaltira (s psal. 106, 1 – 30), Tekst za koji se može pretpostaviti da je pripadao jednom kodeksu iz osnovnog fonda obredih knjiga što su ga naši glagoljaši, pozvani od Karla IV. (vjerojtno benediktinci s Čokovca, kod Tkona na Pašmanu) donijeli sobom – godine 1347. u Prag, u samostan Emaus

KULTURNO-POVIJESNI PRILOG

koji je posredstvom naših glagoljaša, a prema zamisli kraljevoj trebao postati rasadištem obnovljene glagoljičke, slavenske pismenosti u razvijenom književno-kulturnom ozračju Češke...» (11).

Pravilo sv. Benedikta na hrvatskom jeziku pisano glagoljicom

Iz ovog razdoblja tj. najranijeg razdoblja glagoljice na zadarskom području potječe i Regula sv. Benedikta s kraja 14. stoljeća. Svi poznavatelji glagoljice koji su pisali o ovom glagoljskom rukopisnom kodeksu bez rezerve ga stavlaju na kraj 14. ili početak 15. stoljeća, ali na temelju jezičnih i drugih pokazatelja smatraju da je predložak s kojega je prepisan nastao već u 11. a najkasnije u 12. stoljeću. Sačuvani prijepis pisan je za opatiju sv. Kuzme i Damjana na Čokovcu a i raniji prijevod nastao je u zadarskom području (12).

Više benediktinskih opatija služilo se staroslavenskim jezikom u liturgiji i hrvatskim jezikom u svagdanjem životu redovnika. Na području Zadarske nadbiskupije glagoljicom su se sigurno služile opatija sv. Kuzme i Damjana i sv. Jurja u Obrovcu. Za sv. Krševan i sv. Mihovil na Ugljanu postoje pretpostavke da su se barem neko vrijeme služili glagoljicom. Benediktinci su nema sumnje bili pobornici za narodni jezik u liturgiji.

Bilješke

1. Petar RUNJE, *Glagoljica u zadarskoj nadbiskupiji u srednjem vijeku*, Zadar, 2005.
2. NADA KLAIĆ, *Izvori za hrvatsku povijest do 1526. godine*, Zagreb, 1972, str. 94-95.
3. STEVEN RUNCIMAN, *The Medieval Manichee, A Study of the Christian Dualist Heresy*, The Viking Press New York, /1954/ str. 104. "In 1202. the Latin Crusaders, on their way to their orgy of destruction at Constantinople, sacked the Dalmatian city of Zara, a domain of the King of Hungary, and claimed as an excuse that it was riddled with heresy". A u bilješci l. na istoj strain stavlja svojemišljenje: "This is I think, what the Doge means when he says (Innocent III's letter VII, in M.P.L. vol. CCXV, col. 1, p. 511).
4. TOMA ARHIĐAKON, *Historia Salonitana*, Split, 203. str. 129. Kad ovo povežemo s braćom Matejom i Aristodijem, sinovima Zorobabelovima, koji su iz Apulije a stanovnici Zadra protjerani iz Splita i osumnjičeni za heretu, koji su poznavali dobro latinski i hrvatski jezik "Competenter etiam Latine et Sclauonice literature habebant peritiam", kao da nam Toma sasvim jasno otkriva svoj pro latinski stav a veoma netrpeljiv prema čirilometodskoj tradiciji "Methodii doctrina", koja je, jer je narodni jezik, hereza.
5. TOMA ARHIĐAKON, *Historia Salonitana*, Split, 203. str. 122-123.
6. Carlo Fed. BIANCHI, *Zara cristiana*, sv. I, Zadar, 1877, str. 476.
7. Amos-Rube FILIPI, *Saljske crkve i kratka povijest*, u Župa Sali, Sali, 1981, str. 33.
8. DAZd, SZN, *Andreas de Cantio*, sv. I, svešč. 2, 16. II. 1354.
9. Vladislav CVITANOVIĆ, *Prilog poznavanju kulturne povijesti na zadarskim otocima (glagoljica)*, u RADOVI Instituta JAZU Zadar sv. VI.-VII. Zadar, 1960. str. 201 – 236..
10. DAZd, SZN, *Andreas de Cantio*, sv. I, svešč. 3, 16. II. 1354
11. EDUARD HERCIGONJA, *Glagoljaštvo u razvijenom srednjem vijeku*, u HRVATSKA I EUROPA Kultura, znanost i umjetnost sv. II, Zagreb, 2000. str. 194.
12. Cfr. VJEKOSLAV ŠTEFANIĆ, *Glagoljski rukopisi jugoslavenske akademije*, sv. II, Zagreb, 1970. str. 85-90., IVAN OSTOJIĆ, *Benediktinci glagoljaši*, u SLOVO, sv. 9-10, Zagreb, 1960., Isti Benediktinci u Hrvatskoj, sv. II, str. I sv. III, str. Stjepan DAMJANOVIĆ, *Slovo iskona*, Zagreb, 2004. str. 244. I drugi.

PRILOG UZ BEATIFIKACIJU IVANA PAVLA II.

SJEĆANJE DON NEDJELJKA ZUBOVIĆA NA SUSRET ZADARSKIH STUDENATA S PAPOM IVANOM PAVLOM II. 1985. GODINE

Susret zadarskih studenata s papom Ivanom Pavlom II. bio je 14. prosinca 1985. godine na jutarnjoj misu s Papom u njegovoј privatnoј kapelici, u 7,00 sati. To je prvi put da je jedan rimski papa u svoje privatne odaje, a posebno u kapelicu na sv. misu, primio laike i svećenike. Čak ni kardinali nikad nisu tu misili s Papom. Ja i don Eduard imali smo tu čast i milost koncelebrirali s Papom s još nekoliko svećenika koji su studirali u Rimu: kao don Zdenko Milić i sadašnji splitski generalni vikar don Ivan Ćubelić. Da nisu išli s nama, nikad ne bi misili s Papom u njegovoј kapelici, rekao je Ćubelić. Bila je po protokolu određena samo misa, međutim sv. Otac je inzistirao i na privatnom susretu te nas je primio u svojoj biblioteci, razgovarao s mladima, slikao se sa svakim te smo izmijenili darove. Bilo mu je dragو čuti da većina studenata studira slavistiku i da dobro poznaju poljsku književnost i jezik. Susret je trajao 103 minute. Tada smo dogovorili i drugi susret s Papom u Castel Gandolfu, koji se održao 25. srpnja 1986. za vrijeme papina ljetnog odmora. Mi Zadrani smo izveli Papi i njegovoј pratnji recital don Eduarda "Bijelom Papi iz Bijele Hrvatske", uz pjevanje starih zadarskih koralnih i pučkih napjeva. S nama su bile, tada poznata ženska klapa "Zadranke". Prije početka mise na ulazu u Vatikanske dvore dočekao nas je papin kamerlengo i službenici, koji su provjerili prijavljene osobe te ih vodili kroz vatikanske prolaže, preko dvora sv. Damaza i tisuće stepenica, a mene i don Eduarda, budući da je on invalid, odvezli su sa ulaza liftom na drugi kat papine rezidencije, gdje su nas dočekali papini tajnici: mons. Stanislaw Dziwisz i još jedan crni tajnik, te časne sestre. Ja sam se brzo obukao u misno ruho, a don Eduarda su oblačile poljske časne sestre i crni tajnik. Meni je mons. Dziwisz pokazao gdje je papina kapelica. Ušao sam potiho, poklonio se i prekrižio svetom vodom te imao sam što vidjeti. Sv. Otac je ležao prostir na podu u znaku križa i meditirao. Ja sam kleknuo pored njega i molio za njega i za Crkvu. Nakon nekog vremena on je duboko uzdahnuo i shvatio da je netko pored njega. Okrenuo se i spazio mene te mi dao ruku da mu pomognem da se ustane. Ja sam ga pozdravio, poljubio mu prsten, a on je mene zagrlio i poljubio u čelo. Rekao sam mu da mu donosim pozdrave nadbiskupa Oblaka i da sam njegov tajnik, a on me još jednom zagrlio i rekao da prenesem pozdrave njegovom starom prijatelju s Koncila, nadbiskupu Oblaku. Ja sam mu rekao da sve znam o njihovom prijateljstvu i poznanstvu, jer mi je nadbiskup puno puta to ispričao. Uto su sestre dovele don Eduarda kojega je također toplo i očinski pozdravio. Stigli su i mlađi i sv. misa je počela. Budući da je bilo došaće, pjevali smo odgovarajuće liturgijske pjesme i nakon pričesti meditacijske molitve uz gitaru, a Papa je s nama zajedno pjevao i pljeskao rukama. Uz Sv. Oca, s desne strane bio je don Eduard a ja s lijeve. Za jednog mlađog svećenika to je najveći cilj i smisao njegova života i vjere da s Isusovim namjesnikom na zemlji zajedno koncelebrira u njegovoј kapelici. Drugog dana našeg boravka u Rimu, 15. prosinca 1985. godine, posjetili smo kuću časnih sestara 'Kćeri Milosrđa' u Grottaferate. Tu smo imali sv. misu i susret s redovnicama te smo razgledali zemne ostatke bl. Marije Petković, njihove utemeljiteljice, koju je papa u Dubrovniku proglašio blaženom. Mi smo ispričali sestrama sve o susretu s Papom i koliko je dugo trajao, a one su se snebivale od čuđenja: Je li to moguće? Tada je njihova poglavarica s. Matutinović rekla da, kad budu išli k Papi u svezi kanonizacije njihove utemeljiteljice, da će ga zamoliti da ih primi na jednu od jutarnjih misa. I to se je dogodilo godinu dana kasnije, znam po priči jedne naše pokojne sestre koja je bila tada u Rimu.

Don Nedjeljko Zubović

Pridraga, 6. svibnja 2011. godine

SADRŽAJ

NADBISKUPOVA RIJEČ (Pozdrav na susretu s papom Benediktom XVI. u HNK)	3
PAPA BENEDIKT XVI. U HRVATSKOJ, 5. - 6. LIPNJA 2011. (govori)	4
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	
Ugovor između Vlade RH i HBK o katoličkom vjeroučenju u javnim školama i vjerskom odgoju u javnim predškolskim ustanovama	27
Poruka predsjednika Vijeća HBK za sjemeništa za Nedjelju Dobrog Pastira	30
Poruka predsjednika Odbora HBK za pastoral turista za Nedjelju turizma	31
Izjava komisije "Iustitia et pax" HBK o netrpeljivosti prema katolicima u RH	33
ZADARSKA NADBISKUPIJA	
Nadbiskupova propovijed na sv. Dujma, Split, 7. 05. 2011.	34
Nadbiskupova propovijed na Misi susreta obitelji u Vrani, 14. 5. 2011.	36
Nadbiskup Puljić o završetku pregovora Hrvatske s Europskom unijom	38
Nadbiskupova propovijed na svetkovinu Duhova, 12. 06. 2011.	40
Nadbiskupova propovijed na svetkovinu Tijelova, 23. 06. 2011.	42
Nadbiskupova propovijed na Misi ređenja, 28. 06. 2011.	43
Nadbiskupova čestitka papi Benediktu XVI. o 60. obljetnici misništva	45
ODREDE	
IMENOVANJA	46
OBAVIJESTI	48
NAŠI REĐENICI	52
NAŠI POKOJNICI	54
KRONIKA	55
IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE	57
KULTURNO-POVIJESNI PRILOG (Glagoljica u Zadarskoj nadbiskupiji u Srednjem vijeku - I.)	98
PRILOG UZ BEATIFIKACIJU IVANA PAVLA II. (Sjećanje don Nedjeljka Zubovića na susret zadarskih studenata s Ivanom Pavlom II. 1985. godine)	101

VITESTRAZIONE MADRISI 5 / 2011

